

Se mottakerliste

Informasjon om landsverneplaner- roller og ansvar i kulturminneforvaltningen

Riksantikvaren har sett at det er behov for felles informasjon vedrørende de statlige landsverneplanene og hvordan kulturminner omtalt i landsverneplanene skal håndteres. Målet er at alle i kulturminneforvaltningen skal bruke de rette virkemidlene i håndteringen av disse eiendommene, og at informasjon videre ut er den samme.

Det har pågått et stort arbeid med å gjennomgå statens kulturhistoriske eiendommer. De ulike statlige sektorene har lagt ned store ressurser i å gjennomgå sine eiendommer i forhold til om de har kulturhistorisk verneverdi. Landsverneplanene skal gi grunnlag for fredning etter kulturminneloven, det betyr at alle eiendommer i verneklasse 1 skal forskriftsfredes. En del eiendommer har fått verneklasse 2 og disse eiendommene bør reguleres etter plan- og bygningsloven.

Det er fylkeskommunen og Sametinget som har ansvar for å uttale seg som kulturminneforvaltning i plansaker. Fylkeskommunen skal i sin uttalelse samordne uttalelser fra sjøfartsmuseet og Riksantikvaren dersom disse har interesser i området, det gjelder bl.a. statlige eiendommer i verneklasse 1 hvis disse er i konflikt med planer.

Det er fylkeskommunen som skal vurdere verneklasse 2 eiendommer. RA skal ikke inn i saker der verneklasse 2 eiendommer er berørt. Det er videre viktig at kulturminneforvaltningen følger opp forskriftsfredningene som kommer samt er medspiller ved regulering av verneklasse 2 slik at disse får et formelt vern.

Gjennom statlig landsverneplan anses spørsmålet om nasjonal kulturminneverdi for vurderte bygg og anlegg å være avklart. Andre verneverdier håndteres på vanlig måte gjennom plan etter plan- og bygningsloven.

Landsverneplaner

Bakgrunn

Den norske stats rolle som byggherre har vært i kontinuerlig utvikling gjennom snart 200 år, og statens eiendommer dokumenterer derfor sentrale trekk ved landets historie. For å ta vare på noen av disse ble det gjort et utvalg av statens kulturhistoriske eiendommer som ble såkalt administrativt fredet ved at de ble presentert som en liste i Fortidsminneforeningens årbøker i 1933 og 1934. Dette var en opplisting av de viktige kulturhistoriske byggene som skulle behandles som om de var fredet. En forutsatte med det

at staten skulle gå foran som et godt eksempel og ivareta sine kulturhistoriske eiendommer, uten at de var formelt fredet.

En gjennomgang i 1990 av 328 administrativt fredete bygninger og anlegg viste at 50 % var gått ut av statens eie uten at Riksantikvaren var informert på grunn av at administrativ fredning ikke følger eiendommen ved salg.

Det ble derfor besluttet at det måtte foretas en gjennomgang av statlig sektors eiendommer. Gjennomgangen skulle gi oversikt over statens eiendommer, deres kulturminneverdi og sikre et bedre vern. Prosjektet Statens kulturhistoriske eiendommer (SKE) ble etablert i 2003 og koordinerte sektorenes arbeid med landsverneplaner og registreringen av alle statens bygninger med hensyn til verneverdi. Alle eiendommene ble registrert i en egen database (SKE-registeret). Mer enn 13 000 eiendommer og rundt seks millioner kvadratmeter eiendomsmasse, er blitt registrert og vurdert i forhold til verneverdi, det største prosjektet i norsk kulturminneforvaltnings historie.

Prinsippet om at sektorene har ansvar for sine kulturhistoriske eiendommer var førende for arbeidet. Sektorprinsippet ble tydelig da kongelige resolusjon om «Overordna føresegner om forvaltning av statlege kulturhistoriske eignedomar» trådte i kraft 1.10.2006. Den slår fast at det skal lages landsverneplaner for alle statlige kulturhistoriske eiendommer, og at de statlige forvalterne er ansvarlige for dette. Den slår også fast at sektorene skal utarbeide forvaltningsplaner som en videreføring av landsverneplanene.

I 2009 overtok Miljøverndepartementet (MD) ansvaret for koordineringen av landsverneplanarbeidet for statlige kulturhistoriske eiendommer (SKE) fra Fornyings-, administrasjons- og kirke departement. MD ga så ansvaret videre til Riksantikvaren.

Riksantikvaren arbeider nå med fredning av de utvalgte eiendommene gjennom forskrift jf. kulturminneloven § 22a. Fredningen av Statens kulturhistoriske eiendommer skjer gjennom en felles forskrift. Forskriftens kapittel 1 omhandler alle byggverk og anlegg som senere blir fredet og føyet til forskriften. Hver sektor får sitt eget sektorkapittel med nærmere presisering av fredningens omfang og hvor eventuelle bestemmelser som bare gjelder for den enkelte sektor vil fremgå.

Innholdet i de sektorvise landsverneplanene

En landsverneplan består av en sektors historikk og en oversikt over sektorens verneverdige eiendommer. Utvalget er gjort av sektoren/virksomheten i samråd med Riksantikvaren. Sektorene har også leid inn kulturminnefaglig kompetanse i arbeidet. Landsverneplanene danner grunnlaget for forskriftsfredning etter kulturminneloven, og har en oversikt over de eiendommer som sektoren/virksomheten i samarbeid med Riksantikvaren vil verne på annen måte.

Landsverneplanene har et nasjonalt perspektiv. Et annet viktig poeng har vært bredde i vernet. Det er ikke bare monumentalbygg, men også mer anonyme bygninger som har verdi så lenge de dokumenterer viktige sider ved sektorens virksomhet. Det har også vært et mål å fange opp sentrale bygninger fra 1900-tallet.

Det opereres med to vernekategorier, verneklasse 1 og 2. Verneklasse 1 skal fredes etter forskrift etter kulturminneloven § 22a. Verneklasse 2 bør vernes etter plan- og bygningsloven. Det kreves videre i henhold til kongelig resolusjon om «Overordna føresegner om forvaltning av statlege kulturhistoriske eignedomar» at det utarbeides forvaltningsplaner for bygg og anlegg for både verneklasse 1 og verneklasse 2 objekter.

For bygninger som er vernevurdert i landsverneplan anser Riksantikvaren spørsmålet om kulturminner av nasjonal betydning for å være avklart. En landsverneplan speiler den statlige sektorhistorien. Lokal

eller regional verneinteresse har ikke vært lagt til grunn i arbeidet. Dette er forhold som tilligger den enkelte kommune eller fylkeskommune å vurdere på vanlig måte gjennom planlegging etter plan- og bygningsloven.

Prosess i landsverneplanarbeidet og ved forskriftsfredning

Involvering

Riksantikvaren har samarbeidet tett med departementene og deres konsulenter i landsverneplanarbeidet. Det har vært viktig at landsverneplanen er forankret i departementene og at brukere og forvaltere har vært involvert i prosessen. Riksantikvaren har bistått frem til et forslag til landsverneplan er sendt på høring i den enkelte sektor, og i etterkant av høringen frem til et omforent forslag til landsverneplan som formelt oversendes fra det enkelte departement til Riksantikvaren.

Høringer

I samsvar med forvaltningsloven § 37 sender Riksantikvaren fredningsforslaget på offentlig høring. Fredningsforslaget omhandler bare bygninger og anlegg i verneklasse 1. Høringsmottakere er departement, forvaltere, brukere, kommuner, fylkeskommuner og andre berørte parter. Etter gjennomført høring fastsettes forskriftskapittelet og det sendes ut brev der høringssvarene gjennomgås og eventuelle endringer beskrives.

Enkelte departementer har ønsket å ha egne høringer i forkant av oversendelse til RA. Høringene har gått til egen sektor, men også til kommuner og fylkeskommuner. Høringene har omhandlet hele planen, både verneklasse 1 og 2, samt historiedelen. Det er det enkelte departement som har vært ansvarlig for disse prosessene.

Oppfølging videre

Avhendingsinstruksen

Etter den statlige avhendingsinstruksen skal RA varsles i god tid før avhending av statlig eiendom som er eldre enn 50 år, for å vurdere spørsmålet om bevaringsverdi (kongelig resolusjon av 19.12.1997). Landsverneplanene letter dette arbeidet. For bygninger som er vurdert i landsverneplanarbeidet regnes forholdet til avhendingsinstruksen som avklart. For eiendommer som er kommet til sektoren etter dette arbeidet, gjelder avhendingsinstruksen. Eiendommer eid av helseforetakene er unntatt fra avhendingsinstruksen.

Roller i kulturminneforvaltningen

Det er fylkeskommunen og Sametinget som har ansvar for å uttale seg som kulturminneforvaltning i plansaker. Det er deres ansvar å innhente innspill fra Riksantikvaren blant annet når det gjelder statlige eiendommer i verneklasse 1.

På grunn av landsverneplanene øker nå antallet statlige eiendommer som forskriftsfredes. RA skal gi innspill til fylkeskommunene der disse kommer i konflikt med planer. Det er fylkeskommunenes ansvar å sende slike saker til oss slik at vi får gitt våre innspill.

I tillegg er det et stort antall eiendommer som er vernevurdert til verneklasse 2. Disse er det fylkeskommunene som skal vurdere. RA skal ikke inn i saker der verneklasse 2 eiendommer er berørt. Oversikt over forskriftsfredete eiendommer og verneklasse 2 eiendommer vil fremgå av den enkelte landsverneplan og det arbeides med å legge dette inn i Askeladden. Informasjon finnes også på www.ra.no/prosjekter/landsverneplaner.

Regulering av verneklasse 2

I kongelige resolusjon om «Overordna føresegner om forvaltning av statlege kulturhistoriske eignedomar» fra 1.9.2006 står det at landsverneplanene skal gi grunnlag for fredning etter kulturminneloven, samt inneholde oversikt over de eiendommene sektoren/virksomheten i samråd med

Riksantikvaren vil verne på annen måte. Dette gjelder verneklasse 2 og for hovedparten av eiendommene i verneklasse 2 er regulering etter plan- og bygningsloven det beste verktøyet.

Det oppfordres derfor til samarbeid med kommunene og sektorene for å få satt i gang kommuneplanprosess og reguleringsplanprosesser slik at det tas hensyn til verneverdige statlige eiendommer og slik at disse får et formelt vern.

På kommuneplannivå kan verneklasse 2 vises som hensynssone c) med retningslinjer etter § 11-8 jf. plan- og bygningsloven av 25.6.2010. Generelle bestemmelser kan også brukes jf. § 11-9.

På reguleringsplannivå skal også eiendommene i verneklasse 2 reguleres til hensynssone c) etter § 11-8. Det skal så gis bestemmelser etter § 12-7. Se Riksantikvarens nettside <http://www.riksantikvaren.no/Norsk/Tema/Arealplanlegging/Plan- og bygningsloven/> for mer veiledning.

Oppsummering

Det har pågått et stort arbeid med å gjennomgå statens kulturhistoriske eiendommer. Det er lagt ned store ressurser i å gjennomgå statens eiendommer i forhold til om de har kulturhistorisk verneverdi. Landsverneplanene gir grunnlag for fredning etter kulturminneloven og eiendommene i verneklasse 2 bør reguleres etter plan- og bygningsloven.

Landsverneplanene har tatt utgangspunkt i det som er i statlig eie. Det vil derfor finnes anlegg som er formålsbygget for en statlig funksjon som ikke er vurdert, da det ikke lenger er i statlig eie.

Det er fylkeskommunen og Sametinget som har ansvar for å uttale seg som kulturminneforvaltning i plansaker. Det er deres ansvar å innhente innspill fra Riksantikvaren blant annet når det gjelder statlige eiendommer i verneklasse 1 hvis disse er i konflikt med planer.

Verneklasse 2 eiendommer er det fylkeskommunen som skal behandle, Riksantikvaren skal ikke inn i disse sakene. Det er videre viktig at kulturminneforvaltningen følger opp forskriftsfredningene som kommer samt er medspiller ved regulering av bygninger i verneklasse 2 slik at disse får et formelt vern.

Gjennom statlig landsverneplan anses spørsmålet om nasjonal kulturminneverdi for vurderte bygg og anlegg å være avklart. Andre verneverdier håndteres på vanlig måte gjennom plan etter plan- og bygningsloven.

Vennlig hilsen

Marit Huuse (e.f.)
avdelingsdirektør

Dagfinn Claudius
avdelingsdirektør

SAKSBEHANDLER
Andreas Skogholt Skjetne
Siri Schrøder Vesterkjær
Inger Johanne Rystad

INNVALGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
13/00936-38

DERES REF.

DERES DATO

ARK. Forvaltningsarkivet
710.1

VÅR DATO
18.06.2014

Adresseliste

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer - Kapittel 9 - Fredete eiendommer i Kunnskapsdepartementets landsverneplan - Vedtak om fredning ved forskrift med hjemmel i kulturminneloven § 22a

Riksantikvaren viser til forslag om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 9, fredete eiendommer i Kunnskapsdepartementets landsverneplan i høringsbrev av 14. mai 2013.

Vi oversender med dette forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 9, fredete eiendommer i Kunnskapsdepartementets landsverneplan fastsatt av Riksantikvaren 18. juni 2014.

Fredningen skjer med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 22 a, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) 10. februar 1967 kap. VII og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 12 nr. 1.

1. Bakgrunn for fredningsaken

Fredningsaken har bakgrunn i landsverneplanen for Kunnskapsdepartementet. Planen ble utarbeidet av Statsbygg på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og i samråd med Riksantikvaren i perioden 2007-2011. Formålet med arbeidet var å finne fram til og velge ut for vern et utvalg av Kunnskapsdepartementets byggverk og anlegg. Arbeidet resulterte i Kunnskapsdepartementets landsverneplan av 28. juni 2011. Landsverneplanen ble personlig overlevert til Riksantikvaren samme dato. Landsverneplanen omfatter kulturminner som universiteter, høyskoler, spesialskoler og andre skolebygninger over hele landet.

I kongelig resolusjon 1. september 2006 "Om overordna føresegner om forvaltning av statlege kulturhistoriske eigedommar" er fagdepartementene pålagt å utarbeide landsverneplaner for kulturhistoriske eiendommer i sine sektorer. Med grunnlag i landsverneplanene skal departementene/sektorene i samråd med Riksantikvaren, finne fram til og velge ut for fredning (verneklasse 1) eller annet vern (verneklasse 2) et representativt utvalg av statens eiendommer og bygninger.

1.1. Verneklasse 2

Byggverk og anlegg tatt med i landsverneplanen i verneklasse 2 skal i henhold til kongelig resolusjon om forvaltning av statens kulturhistoriske eiendommer være underlagt et selvpålagt statlig internt vern og skal forvaltes slik at de kulturhistoriske verdiene ivaretas. Det anbefales

at byggverk og anlegg i verneklasse 2 reguleres til hensynssone etter plan og bygningsloven. Riksantikvaren vil i dialog med Kunnskapsdepartementet og forvaltere få bekreftet det endelige omfanget av verneklasse 2 i etterkant av fredningsvedtaket. Verneklasse 2 inngår ikke i fredningsvedtaket og behandles ikke videre i dette brevet.

2. SKE-forskriften

Fredningen av statlige eiendommer skjer ved én felles forskrift: forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer (SKE-forskriften).

Forskrift nr. 1088 om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 1 – generelle bestemmelser ble vedtatt av Riksantikvaren 9. november 2011.

SKE-forskriften kapittel 1 inneholder generelle bestemmelser som gjelder for de eiendommer som nå fredes i kapittel 9.

Vedlagt i dette brev er:

- kapittel 1 generelle bestemmelser
- kapittel 9 fredete eiendommer i Kunnskapsdepartementets landsverneplan.

Kapittel 9 består av tre paragrafer. § 9-1 viser fredningens omfang. Til § 9-1 hører 40 vedlegg hvor omfanget og formålet med fredningen detaljeres. § 9-2 omhandler frist for utarbeidelse av forvaltningsplaner, og § 9-3 er bestemmelser for to av eiendommene.

Forskriften er elektronisk tilgjengelig på Lovdata og på Riksantikvarens hjemmesider.

3. Fredningens omfang

Fredningen omfatter ett eller flere byggverk på 40 eiendommer. Oversikt over eiendommene som omfattes av fredningen finnes i SKE-forskriften § 9-1.

For ytterligere redegjørelse for fredningens omfang, formål og begrunnelse vises det til vedlegg 1-40 knyttet til SKE-forskriften § 9-1.

4. Eierskap

Alle eiendommene var i Kunnskapsdepartementets eie da landsverneplanarbeidet startet opp i 2007. Siden 2007 har fire av eiendommene blitt avhendet. Tre av disse har fått egne varsel om oppstart av fredning før salg slik at de kan inngå i denne forskriften. En eiendom ble solgt etter forslag om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 9, fredete eiendommer i Kunnskapsdepartementets landsverneplan ble varslet i høringsbrev av 14. mai 2013. Eiendommene vil derfor likevel fredes som del Kunnskapsdepartementets landsverneplan.

Opplysningene er hentet fra Matrikkelen 28.februar 2014. Overtakelsesdato for ikke-statlige hjemmelshavere i parentes.

Eiendom	Gnr./bnr.	Kommune	Hjemmelshaver
Dømmesmoen (Varslet 22.oktober 2010)	9/1	Grimstad kommune	Grimstad kommune (april 2012)
Sem Øvre (tidligere UMB)	20/2	Asker kommune	Asker kommune (jan. 2014)
Høgskolen i Hedmark, Elverum – Lærer (Varslet 13.desember 2011)	28/95	Elverum kommune	Elverum kommune (sept. 2012)
Høgskolen i Hedmark, Elverum – Sykepleier (Varslet 13.desember 2011)	30/984	Elverum kommune	Elverum kommune (jan. 2012)

Deler av kompleksene som er foreslått fredet i forskriften ligger på kommunal grunn. Dette gjelder

- Universitetet i Oslo – Tøyen – Oslo kommune
- Kunsthøgskolen i Oslo, St.Olavsgt. 32 – Oslo kommune
- En mindre del av Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (tidligere UMB), Ås – Ås kommune
- Universitetet i Bergen – Realfagsbygget- Bergen kommune

Fredning ved forskrift etter kulturminneloven § 22a gjelder eiendom som er i statlig eie. Dersom et statlig byggverk står på kommunal eller privat grunn, er Riksantikvaren avhengig av samtykke fra ikke-statlige grunneier for å frede eiendommene etter den forenklede fredningsprosessen som kml § 22a gir anvisning på.

Riksantikvaren har sendt skriftlig forespørsel til de dette gjelder.

Oslo kommune aksepterer i brev av 31. januar 2014 at hovedbygningen i St. Olavsgt. 32 over deler av Oslo kommunes eiendom gnr/bnr 999/77 fredes ved forskrift.

Oslo kommune aksepterer i brev av 3. desember 2013 at portstuene i Blyttsgate, bygningsnummer 81325618 og 81325626 over deler av Oslo kommunes eiendom gnr/bnr 999/261 fredes ved forskrift.

Ås kommune aksepterer *ikke* i e-post 31.mars 2014 at deler av utomhusområdet på tidligere UMB i Ås som går over deler av Ås kommunes eiendom gnr/bnr 132/1 fredes ved forskrift. Riksantikvaren sendte en ny henvendelse til Ås kommune 12. mai 2014 der Riksantikvaren ba om en ny vurdering av saken. Ås kommune har ikke svart på henvendelsen. Riksantikvaren har derfor valgt å ta dette arealet ut av forskriften.

Det er en del av «den fredrikhaldske kongevei» som går over Ås kommunes eiendom. Den fredrikhaldske kongevei går gjennom UMB Ås' utomhusområde og strekker seg også inn på kommunens eiendom. Delen av utomhusområdet som går over deler av Ås kommunes eiendom gnr/bnr 132/1 er beskrevet i fredningsvedlegget og er en viktig del av utomhusområdet ved tidligere UMB Ås. For at forskriften skulle kunne vedtas for kommunens eiendom måtte Ås kommune som grunneier, akseptere at dette området fredes gjennom den forenklede fredningsprosessen. Når slik aksept ikke foreligger har Riksantikvaren justert utomhusavgrensningen for fredning ved tidligere UMB Ås og utomhusfredningen gjelder nå kun statlig eiendom. Riksantikvaren beklager at fredning ikke var mulig gjennom denne fredningsprosessen. Riksantikvaren vil opplyse om at senere fredning etter kulturminnelovens § 15 for deler av den fredrikhaldske kongevei kan være aktuelt for å sikre denne viktige

kulturhistoriske delen av utomhusområdet ved tidligere UMB Ås. Riksantikvaren vil i så fall kontakte berørte parter på et senere tidspunkt.

Bergen kommune aksepterer i e-post mottatt hos Riksantikvaren 6. juni 2014 at utomhusområdet ved Realfagsbygget over deler av Bergen kommunes eiendom gnr./bnr. 164/682 fredes ved forskrift.

5. Prosess og tidligere saksgang

Riksantikvaren sendte forslag til forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 9 på høring 14. mai 2013 med høringsfrist satt til 3. september. Vi har mottatt 21 uttalelser til fredningsforslaget.

Med bakgrunn i høringsuttalelsene har det blitt holdt ett møte med Kunnskapsdepartementet 7. november 2013 hvor høringsuttalelsene ble gjennomgått. Det er holdt ett møte med Statsbygg og Universitetet i Oslo 5. desember 2013, ett møte med Statsbygg 6. desember 2013 og ett møte med Universitetet i Oslo 10. februar 2014. Det er også foretatt befarings til Skådalen kompetansesenter 7. november 2013 og til Bredtvet kompetansesenter 30. oktober 2013.

Grunnet arbeid med reguleringsplan i Ås kommune for området som blir berørt av fredningen ble det sendt ut varsel om oppstart av fredning for NMBU (tidligere UMB, vedlegg 32) gnr./bnr. 42/1, 30. mai 2012.

Riksantikvaren har i etterkant av høringen fjernet allerede vedtaksfredete objekter fra kart og omfangsbeskrivelser i forskriften. Forskriften skal kun inneholde objekter som fredes i kraft av denne forskriften.

5.1 Endringer etter høringen

11. juni 2014 holdt Asker kommune et møte med Riksantikvaren der Asker kommune som ny eier av Sem Øvre ønsket å bli informert om prosessen i forkant av deres overtakelse. Kommunen forklarte om fremtidige planer for eiendommen og Riksantikvaren informerte om fredningsprosessen. Det ble i møtet enighet om å legge til en egen bestemmelse til forskriften for Driftsbygning/ låve, redskapshus, korntørke og sauefjøs på Sem Øvre der det tillates eksteriørmessige endringer på fasadene som vender mot Semsvannet. Bestemmelsen lyder:

§ 9-3 Tiltak på fredete bygninger

På følgende bygninger kan det tillates eksteriørmessige endringer:

Sem Øvre a) Driftsbygning / Låve, b) Korntørke, c) Redskapshus og d) Sauefjøs, gnr./bnr. 20/2 – Asker kommune. Endringene kan tillates utført på fasadene som vender mot Semsvannet og eksempelvis være åpning/ endring av facade. Tiltak skal på forhånd godkjennes av forvaltningsmyndigheten, jf. § 1-7

(se forskriftens § 9-3). Det er viktig at landbrukspreget fortsatt er lesbart. Det ble i tillegg bestemt at interiørfredning på direktørboligen begrenses til tre stuer samt trapperom (se vedlegg 34 side 4). Siden eiendommen er solgt ut av staten vil fylkeskommunen overta det formelle ansvaret for dispensasjonsbehandling etter vedtak. I en overgangsperiode er det hensiktsmessig at Riksantikvaren blir trukket inn i dialogen som Asker kommune har med Akershus fylkeskommune om utvikling på eiendommen. Dette for å sikre kompetanseoverføring knyttet til sektorhistorien og prosessene som ledet frem til fredning. Etter forslag fra Asker kommune ble overgangsperioden satt til fem år (frem til 2019).

Som ledd i den kontinuerlige dialogen Riksantikvaren har med Universitetet i Bergen, ble Riksantikvaren på en befaring 3.juni 2014 gjort oppmerksom på behov for spesifisering av interiøromfanget i komplekset «De kulturhistoriske samlinger» Universitetet i Bergen. Omfanget slik det er beskrevet i landsverneplanen inkluderer hele bygningen. Ønsket om å tydeliggjøre interiøromfanget på fredningen er ikke tidligere meldt i høringsvar i løpet av høringsperioden. Grunnlaget og dokumentasjonen for en eventuell endring er derfor ikke tilstede. Reimers bygning fra 1920 tallet er en formålsbygget museumsbygning med stor grad av unik tilpasning. Dette var bakgrunnen for at vurderingen i landsverneplanarbeidet var at hele bygningens interiør skulle medtas i fredningen.

Det vil være rom i bygningen der kulturminneverdiene er lavere enn andre eller ikke til stede. Riksantikvaren presiserer at formålet for fredningen er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer samt fast inventar. Formålet er å sikre det universitetshistoriske anlegget. Riksantikvaren vil behandle dispensasjonssøknader på tiltak i bygningen på vanlig måte, og vi er godt kjent med at bygningen har områder med større potensiale for tiltak enn andre. Vi er også gjort oppmerksom på at det er flere rom i bygningen som ikke kan knyttes opp til formålet med fredningen. Her vil det være naturlig at tiltak på forhånd kan diskuteres med Riksantikvaren og synliggjøres og beskrives i forvaltningsplanen slik man har praksis på fra tidligere arbeid i landsverneplansammenheng.

6. Høringsuttalelser

6.1. Generelle merknader til høringsforslaget

Kunnskapsdepartementet peker på kravene til utvikling og endring i kunnskapssektoren som medfører løpende behov for endringer og nødvendige tilpasninger av bygningsmassen innenfor de rammer som fredningsforskriften og øvrige vernehensyn vil medføre.

Departementet understreker betydningen av gode prosedyrer og forutsigbarhet i forvaltningen av bygningene som forskriftsfredes under departementets ansvarsområde.

Kunnskapsdepartementet viser til at det er laget egne oppslag for forskriftsvedlegg i tillegg til rapportene i landsverneplanen. Kunnskapsdepartementet forutsetter at dette ikke skaper uklarhet i eiendomsforvaltningen.

Kunnskapsdepartementet ber Riksantikvaren ta initiativ til å avklare endelig omfang av verneklasse 2 så raskt som mulig i etterkant av fredningsvedtaket. Departementet ber videre om at det endelige utvalget/omfanget i begge verneklasser gjøres søkbart i Askeladden.

Kunnskapsdepartementet viser i høringssvaret til flere momenter som ble diskutert i møte med Riksantikvaren 7. november 2013 (se kapittel 5).

Statsbygg har ingen innvendinger til utvalget av bygninger til fredning i landsverneplanen. Når det gjelder interiørfredning, mener de at omfanget for flere bygninger framstår større i forskriften enn opprinnelig tenkt ved at kjeller og loft er inkludert. Dette forholdet er tatt opp under den enkelte eiendom, se punkt 6.2 *Merknader til de enkelte eiendommene*. Statsbygg ber også Riksantikvaren være mer kritisk i bruken av standardtekster i forskriften slik at de kan gi en mer presis forståelse av hva som fredes og hvordan. Statsbygg ber videre om møte med Riksantikvaren for å utdype høringssvaret (se kapittel 5).

NTNU (Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim) sier at arbeidet med landsverneplanen har bidratt til å bevisstgjøre NTNUs medarbeidere når det gjelder bygningenes historie og arkitektoniske verdier. Flere av NTNUs bygninger representerer deler av teknologihistorien som det er vel verd å ta vare på. NTNU mener at det, for oversikten og

helhetens skyld, ville være hensiktsmessig også å omtale bygninger som er gitt vern (verneklasse 2) i forskriftsdokumentet.

NTNU ber Riksantikvaren være mer kritisk i bruken av standardtekster i forskriften. Avslutningsvis påpeker NTNU at det i tillegg til undervisningsmessige hensyn for oppgraderinger av bygninger, er det utfordringer knyttet til universell utforming, branntekniske forhold, HMS-forhold osv. De er bekymret for Riksantikvarens kapasitet til å møte økt saksmengde som følger av landsverneplanens omfang.

NTNU har meldt inn enkelte feil i beskrivelser i dokumentet. RAs merknad: Disse er rettet opp. Se kommentarer til de enkelte eiendommer under punkt 6.2 *Merknader til de enkelte eiendommene*.

UiO (Universitetet i Oslo) er opptatt å ta vare på sine historiske og tradisjonsrike eiendommer, men er generelt urolig for omfanget av fredete bygninger og uteområder som er inkludert i forskriften. UiO har meldt inn korrigeringer på kart, plantegninger og andre faktaopplysninger. UiO spør om bygningsnumrene i forskriftsvedleggene er det samme som GAB nummer. Videre ber UiO om at omfanget reduseres både på Tøyen og på Blindern. RAs merknad: Dette tas opp under den enkelte eiendom, se punkt 6.2 *Merknader til de enkelte eiendommene*.

UiO ber om at fredningen må resultere i en bedre finansiering til vedlikehold av de fredete bygningene. Universitetet i Oslo mener at Riksantikvarens formulering av formålet med fredningen underkommuniserer konflikten mellom fredning og institusjonens behov for en bygningssmasse som er i aktiv bruk og som skal fungere for sitt formål også i dag. Det er viktig for UiO at materialer som inneholder helsefarlige stoffer kan fjernes uten dispensasjoner fra antikvariske myndigheter. Industriprodukter som ikke lenger er i bruk må kunne erstattes med nye som er tilnærmet like av utseende eller har tilnærmet samme tekniske egenskaper. De mener det må i forskriften åpnes opp for tiltak som omfatter energi- og miljøkrav.

Spørsmål om endringer i SKE-forskriften kapittel 1 med hensyn til arbeidsmiljø

Universitetet har også spilt inn til Riksantikvaren spørsmål om å vurdere at hensyn til arbeidsmiljø bør nevnes i SKE-forskriftens kapittel 1. RA tar innspill om dette med i det videre arbeidet med SKE-forskriften. På grunn av det store arbeidet med å få ferdige de enkelte landsverneplaner vil vi ikke ha kapasitet til å se på forskriftens kapittel 1 i 2014. Dette vil vi komme tilbake til når forskriftskapitlene for den enkelte landsverneplan er ferdig. Vi vil imidlertid understreke at også dagens bestemmelse åpner for dispensasjon i «særlige tilfeller». Her vil hensyn til arbeidsmiljø kunne vektlegges.

UiB (Universitetet i Bergen) UiB uttrykker tilfredshet med prosess og samarbeid i forbindelsen med SKE-prosjektet, og er i all hovedsak fornøyd med utvalget av bygninger til fredning. Universitetet som utpreget byuniversitet tar hånd om mange bygninger med store kulturhistoriske og arkitekturhistoriske verdier. Større pågående ombyggings- og restaureringsarbeid på universitetsområdet viser at fredning ikke trenger være et problem, men snarere et bidrag til vekst og utvikling. Det vil imidlertid bli økt saksmengde fremover og UiB ber Riksantikvaren utvikle enkle og forutsigbare prosedyrer for saksbehandling hos Riksantikvaren. UiB peker spesielt på mangelen på håndverkere med kulturminnekompetanse og oppfordrer Riksantikvaren til å utvikle tiltak som kompetansebank, kurs og opplæring. UiB har kommet med flere forslag til faktakorrigeringer i beskrivelsene. RAs merknad: Disse er tatt til følge. Se kommentarer til de enkelte eiendommer under punkt 6.2 *Merknader til de enkelte eiendommene*.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet NMBU (tidligere UMB), på Ås
To institusjoner med lang og stolt historie, Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) og Norges veterinærhøgskole (NVH), er pr. 01.01.14 slått sammen til et nytt universitet; Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. NMBU ber i sitt hørings svar om at Riksantikvaren retter opp navn i forskriften. NMBU takker for god prosess gjennom hele SKE-prosjektet. Se også punkt 6.2 *Merknader til de enkelte eiendommene*.

Høgskolen i Hedmark påpeker at begge de to bygningene på Elverum som tilhørte høgskolen, lærerutdanning i Lærerskolealleen 1 og sykepleierutdanning i Kirkeveien 47, nå disponeres av Elverum kommune til kommunale formål.

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, nåværende Kommunal- og moderniseringsdepartementet, har ingen merknader til høringsforslaget.

Justis- og beredskapsdepartementet har ingen merknader til høringsforslaget.

Landbruks- og matdepartementet har ingen merknader til høringsforslaget.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har ingen merknader til høringsforslaget.

Fylkesmannen i Vestfold har ingen merknader til høringsforslaget for Nedre Gausen.

Vestfold fylkeskommune anbefaler at fredningen av skolebygningen fra 1898 på Nedre Gausen blir gjennomført. Bygningen representerer en bygningstype og stil som er dårlig representert på fredningslisten for Vestfold, og de er positive til fredningen.

Akershus fylkeskommune gir sin støtte til forslaget i stort, og er spesielt positive til fredningen av den gamle landbrukshøgskolen på Ås, NMBU.

Sør-Trøndelag fylkeskommune er positive til at flere av fredningsforslagene i Sør-Trøndelag omfatter utomhusområder. Det sikrer viktige byrom og landskap av regional og nasjonal verdi. Fylkeskommunen har innhentet uttalelse fra Byantikvaren i Trondheim til sitt hørings svar.

Oslo kommune, Byantikvaren er tilfreds med at viktige eiendommer i Oslo som tilhører Kunnskapsdepartementet nå foreslås fredet. I tillegg anbefaler Byantikvaren at flere av fredningsforslagene økes i omfang både når det gjelder bygninger og utomhusområder for å sikre at kulturmiljøenes helhet og sammenheng ivaretas. Sekundært anbefaler Byantikvaren at eiendommene Byantikvaren ønsker fredet i tillegg til forskriftens omfang reguleres til hensynssone for bevaring av kulturmiljø. Se også punkt 6.2 *Merknader til de enkelte eiendommene*.

Oslo kommune har ingen merknader til høringsforslaget. Oslo kommune er positive til at viktige kulturminner i Oslo sikres vern og at det gjennom kulturminnefaglige vurderinger gjøres prioriteringer for ulike typer vern. Kommunen påpeker at det er viktig at fredningene kan imøtekomme fremtidige endrede behov og eventuell ny bruk, samtidig som kulturminneverdiene ivaretas. Se også punkt 6.2 *Merknader til de enkelte eiendommene*.

Grimstad kommune har ingen merknader til høringsforslaget.

Fortidsminneforeningen, Avdeling Aust-Agder støtter forslaget om fredning av Dømmesmoen. Spesielt verdifullt er park/hageområdet som til alle tider har vært godt holdt, og fortsatt bør tas vare på og videreføres.

Advokatfirmaet Harris har på vegne av Opplysningsvesenets fond sendt inn merknader vedrørende eierskapet til to av eiendommene. Landsverneplanen for Kunnskapsdepartementet omfatter to bygninger som står på grunn som eies av Opplysningsvesenets fond (OVF). Det gjelder Fysikkbygningen på Blindern i Oslo og Langnesveien 3B i Tromsø. Advokatfirmaet skriver i sin høringsuttalelse at OVFs eiendom ikke kan regnes som statlig. OVF har ingen innvendinger mot at bygningene fredes etter § 22 a nå, men ber om at prosessen tar hensyn til at OVFs eiendom er i privat eie. Riksantikvarens merknad: Riksantikvaren har hatt dialog med OVF vedrørende saken og viser til Miljøverndepartementets (nå KLD) vurdering av fredning av bygninger og anlegg i statlig eie sendt Riksantikvaren 19.mars 2001. KLD slår fast at OVF er å oppfatte som statlig i denne sammenheng.

Riksantikvarens kommentarer:

Riksantikvaren registrerer at mange stiller seg positive til at eiendommene blir fredet, og at flere vil følge opp fredningene i planverk og med forvaltningsplaner. Dette er svært gledelig. Vi er også glade for å registrere at anleggene som nå fredes i lang tid har blitt ansett som, og behandlet som, bygninger med store kulturhistoriske og arkitektoniske verdier.

Riksantikvaren er imponert over den enorme innsatsen de statlige sektorene har lagt ned i arbeidet med landsverneplanene. Arbeidet har resultert i at de viktige kulturminnene i statlig eie har fått, eller er i ferd med å få, formalisert vernestatus. Dette har bidratt til at det representative utvalget i fredningslisten er styrket på flere områder. Flere hørings svar mener beskrivelsene av objektene ikke har vært presise nok i standardformuleringene i forskriften. Riksantikvaren har derfor foretatt en gjennomgang av tekstene på alle bygninger med interiørfredning og presisert disse.

Flere påpeker at fredningen ikke må være til hinder for bruk av bygningene eller utomhusarealene. Riksantikvaren ønsker at fredete objekter blir brukt. Dette mener vi er en viktig forutsetning for vern. Vi vurderer at det er tatt tilstrekkelig hensyn til bruk og utvikling av fredete byggverk og anlegg i de generelle bestemmelsene i SKE-forskriften kapittel 1. Riksantikvaren har ikke myndighet til å bestemme hva slags type bruk bygningene og anleggene skal ha. Endringer på de fredete objektene som følge av bruk og utvikling må behandles konkret i hvert enkelt tilfelle.

Riksantikvaren ønsker en god dialog om de fredete eiendommene. Det er vesentlig at kulturminnemyndigheten kontaktes tidlig i prosessen ved planlegging av tiltak. Tidlig avklaring av tiltak vil avhjelpe saksmengden vesentlig. Det skal utarbeides forvaltningsplaner for alle objekter, og der vil kulturminneverdiene bli beskrevet og tydeliggjort slik at den videre forvaltning blir lettere og mer forutsigbar.

Riksantikvaren legger fortløpende alle fredete objekter inn i kulturminnedatabasen Askeladden, og AskeladdenID er påført vedleggene til forskriften. Når det gjelder objekter i verneklasse 2, vil dette ta noe lenger tid, men det er besluttet at også disse skal inn i Askeladden. Riksantikvaren kan ikke vise til objekter i verneklasse 2 i forskriften, da disse ikke er fredet. I fredningsforskriften er fredningsobjektene angitt med kart og plantegninger som viser fredningens omfang. For nærmere beskrivelse og foto for verneklasse 1 og 2 vises til landsverneplanene som er å finne på:
http://www.riksantikvaren.no/Norsk/Prosjekter/Landsverneplaner/Landsverneplaner_og_fredningsvedtak/

Hørings svar som supplerer faktainformasjon, påpeker feil i bygningshistorikk/årstall og bidrar til presisering av standardformuleringer er kontrollert og rettet opp der Riksantikvaren har sett

at dette har vært feil eller utydelig. Forslag til endring av bygningsnavn kommenteres under de enkelte eiendommene.

I forskriftsvedleggene vises det til bygningenes bygningsnummer. Dette het tidligere GAB nummer.

Riksantikvaren viser til at tilskuddsordningen pr i dag gjelder private eiere.

Riksantikvaren viser til SKE-forskriftens kapittel 1 (§ 1-3 og § 1-4) vedrørende tiltak, vanlig vedlikehold og dispensasjon. Riksantikvaren ser at energi- og miljøkrav er forhold som omfatter alle bygningene i forskriftens utvalg. Pr i dag beskriver SKE-forskriftens kapittel 1 reglene for dispensasjon – herunder forhold til energi- og miljøkrav.

6.2. Merknader til de enkelte eiendommene

Høgskolen i Nord Trøndelag, Røstad (vedlegg nr. 3)

Statsbygg mener Riksantikvaren har utvidet interiørfredningen. Riksantikvaren ser at det er en fordel at interiøromfanget presiseres og at det i realiteten ikke er uenighet mellom Statsbygg og Riksantikvaren om omfanget. Interiørfredningen i *hovedbygningen* omfatter 1. – 3. etasje samt trappeløpene gjennomgående fra kjeller. Oppdaterte skraverte plantegninger er lagt til vedlegget til forskriften.

Høgskolen i Sør Trøndelag, Bispegata (vedlegg nr. 4)

Statsbygg ønsker interiøromfanget i *Rødbygget* ut. Riksantikvaren har etter nærmere vurdering redusert interiørfredningen til å gjelde 1. og 2. etasje samt trappeløp gjennomgående fra kjeller.

Sør-Trøndelag fylkeskommune støtter i sin høringsuttalelse at interiørene i *Garasjebygningen* og *Vaskeribygningen* er tatt ut.

Høgskolen Stord/Haugesund, Rommetveit (vedlegg nr. 5)

Statsbygg gjør oppmerksom på at *musikkpaviljongen* har påbygget nytt inngangsparti. Riksantikvaren har skrevet denne opplysningen i fredningsteksten. Resten av teksten endres ikke og omfanget beholdes uendret.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), tidligere NVH (vedlegg nr. 8)

NMBU opplyser i sitt høringssvar om navneendringen i forbindelse med sammenslåingen. Landsverneplanen er utarbeidet før NMBU ble etablert, og teksten i forskriften for fredete bygninger innenfor den tidligere institusjonen er beholdt uendret. Det nye navnet er kun brukt som overskrift for komplekset for Norges veterinærhøgskole.

Byantikvaren i Oslo ber om at fredningen utvides og at bygg 5 (Seksjon for genetik) og bygg 12 (Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi) innlemmes i fredningen i tillegg til alléen fra Thulstrups gate opp til hovedbygningen fra 1880. Riksantikvaren gjør oppmerksom på at hele komplekset med bygninger og uteområder har vært behandlet i landsverneplanprosessen, og tas ikke opp til ny verne vurdering. Riksantikvaren bekrefter at hele interiøret i den gamle hovedbygningen, Lindern gård er med i fredningsomfanget.

Norges idrettshøgskole (vedlegg nr. 9)

Byantikvaren i Oslo anbefaler at anlegget fra 1969 inkludert grøntelementene fredes. Det vil sikre helheten i anlegget og gjøre fredningen mer konsistent. Riksantikvaren gjør oppmerksom

på at Norges idrettshøgskole har vært behandlet i landsverneplanprosessen, og tas ikke opp til ny vurdering.

NTNU, Kalvskinn (vedlegg nr. 12)

Elvegata 17. NTNU opplyser at bygningen hadde ved oppføringen i 1915 to likeverdige innganger fra gatesiden. Rundt 1950 ble det etablert et nytt midtstilt inngangsparti, og en del interiørmessige endringer ble utført. En god del av den faste innredningen kan antas å være etablert i samme tidsrom. NTNU mener at interiørfredning bør spesifiseres nærmere. Riksantikvaren har gjort nærmere undersøkelser og avgrenset interiørfredningen til deler av bygningen. Omfang av interiørfredning er skravert på vedlagte plantegninger. Fredningsomfanget er koordinert med pågående tiltak på bygningen.

Skansevakta. NTNU spør om det er en forglemmelse at bygningen ikke er vist i vedlegget. Riksantikvaren viser til at bygningen allerede er fredet og den inngår derfor ikke i dette vedtaket.

Gunnerushuset. NTNU påpeker at det er uklart om kjelleren omfattes av interiørfredningen. Riksantikvaren ser at omfanget ikke er tydelig nok beskrevet. Riksantikvaren har etter undersøkelser og dialog med NTNU vurdert deler av kjelleren i fredningsklasse. Riksantikvaren har lagt inn oppdaterte og skraverte plantegninger for de etasjene og deler av bygningen som omfattes av interiørfredning. Sør-Trøndelag fylkeskommune mener at Gunnerus bibliotek og boktårn bør inkluderes i fredningsomfanget fordi de er gode representanter for modernismen i Trondheim. Riksantikvaren gjør oppmerksom på at bygningene har vært behandlet i landsverneplanprosessen, og tas ikke opp til ny vurdering.

NTNU, Gløshaugen (vedlegg nr. 13)

NTNU påpeker flere feil i omfanget av *utomhusområdet* som er tatt med i høringsforslaget; deler av høgskoleparken er allerede vedtaksfredet og flere bruksnummer som er ført opp eies av Trondheim kommune eller er ikke-eksisterende. Riksantikvaren ser at vedlegget for Gløshaugen som ble sendt ut på høring listet opp gårds- og bruksnummer som knytter seg til vedtaksfredningsområdet nord for hovedbygningen. Riksantikvaren har endret forskriftsvedlegget og det vises nå kun til gårds- og bruksnummer som fredes i denne forskriften.

Utomhus. Omfanget av utomhusfredningen ønsker NTNU tydeligere markert på kart. Riksantikvarens kart gjengir denne forskriftens omfang, altså ikke tidligere fredete bygninger eller områder.

Gamle fysikk. Omfanget av interiørfredning bes tydeliggjort ved at plantegninger legges inn også for kjeller og 2. etasje. Riksantikvaren har tydeliggjort i teksten at trappeløpene fredes gjennomgående og har derfor ikke lagt inn flere plantegninger. Stort rom i 3. etasje, opprinnelig auditorium over to etasjer (2. og 3. etasje), nå delt opp med lettvegger, fredes for å ta vare på sporene fra auditoriet i taket. NTNU påpeker at det aldri vil være snakk om å tilbakeføre opprinnelig auditorium og ber om at teksten tydeliggjøres. Riksantikvaren presiserer teksten ved å skrive at formålet med fredningen er å *vise*, ikke opprettholde, opprinnelig rominndeling.

Hovedbygningen ble vedtaksfredet i 1994 med eksteriør og deler av interiør. Interiørfredningen utvides nå til også å gjelde noen rom i 1. og 3. etasje (se vedlegg nr. 13). NTNU ber om at det totale fredningsomfanget tas med og redegjøres for i forskriften. Riksantikvaren gjør oppmerksom på at det er ikke tillatt i forskriften å inkludere tidligere fredningsvedtak, da forskriftens omfang kun skal vise det som aktiv fredes nå. Riksantikvaren refererer til det tidligere fredningsvedtaket i beskrivelsen i det aktuelle vedlegget.

Infohuset er tidligere fredet og derfor ikke omtalt i denne forskriften.

Riksantikvaren forstår NTNUs ønske om å få en samlet oversikt over tidligere fredningsvedtak og denne nye forskriften. Et samlet kart med tidligere vedtak og denne forskriften vil man kunne se ved å gå inn på Kulturminnesøk etter at denne forskriften er vedtatt. Dersom dette ikke er tilstrekkelig vil vi oppfordre NTNU til ta kontakt med Riksantikvaren for å diskutere hva som kan være til hjelp.

NTNU ber om en nærmere presisering av interiørfredningen for *Vestre Gløshaugen*. Riksantikvaren opprettholder full interiørfredning og mener teksten er dekkende.

Lerchendal. NTNU ber om at navnet skrives riktig. Riksantikvaren har tatt korrekt skrivemåte til følge. Sør-Trøndelag fylkeskommune ber om at interiøret i sidebygningen vurderes på nytt. Riksantikvaren gjør oppmerksom på at bygningen har vært behandlet i landsverneplanprosessen, og tas ikke opp til ny vurdering.

UiB, Allégaten 70 (vedlegg nr. 14)

UiB ber om at syv styvede lindetrær i alléen nord for inngangen til Geofysisk institutt fredes. Syv av de gamle trærne har stått der siden Johann Friederich Foswinckel plantet lind i Nygårdsalléen i 1753. Tre trær er av nyere dato. Riksantikvaren anbefaler å innlemme lindetrærne i verneklasse 2 og utvider ikke fredningsområdet her.

UiB, De kulturhistoriske samlinger (vedlegg nr. 16)

UiB påpeker at hagen rundt De kulturhistoriske samlingene er fragmentert og at lite av det opprinnelige anlegget er tilbake. UiB ønsker at vegetasjonen fritas fra fredning. Riksantikvaren ser ingen grunn til å endre ordlyden i fredningsformålet. Det er hovedstrukturen i vegetasjonen i anlegget som fredes. Forvaltningsplanen vil også være et hjelpemiddel til å tydeliggjøre hva fredningen innebærer. UiB ønsker at fem styvede lindetrær ved trappen opp til De kulturhistoriske samlinger fredes. Lindetrærne som står igjen etter Fasting allé, er blant de eldste kultursporene som i dag finnes i universitetsområdet og denne delen av Bergen sentrum. Riksantikvaren anbefaler å innlemme trærne i verneklasse 2 og utvider ikke fredningsområdet.

UiB, Universitetsadm. Muséplass 1 m.fl. (vedlegg nr. 18)

UiB ber om en styvet lind i hagen ved nordøstre vegg av Christiesgt. 20 fredes. Lindetrærne som står igjen etter Fasting allé, er blant de eldste kultursporene som i dag finnes i universitetsområdet og denne delen av Bergen sentrum. Riksantikvaren anbefaler å innlemme lindetreet i verneklasse 2 og utvider ikke fredningsområdet.

UiB, Muséplass 3, De naturhistoriske samlinger (vedlegg nr. 19)

Botanisk hage UiB ønsker at vegetasjonen fritas fra fredningen. Riksantikvaren mener at formålet med fredningen ikke hindrer ønsket fleksibilitet. Det er hovedstrukturen i vegetasjonen i anlegget som fredes. Forvaltningsplanen vil også være et hjelpemiddel til å tydeliggjøre hva fredningen innebærer. Den historiske bruken av Botanisk hage som sted for forskning og utprøving av ulike typer planter er en viktig begrunnelse for fredningen. Det er viktig at funksjonen til Botanisk hage opprettholdes i fremtiden. For å tydeliggjøre dette vil Riksantikvaren føyet til en setning i forskriften om at formålet skal ikke være til hinder for vitenskapelig aktivitet knyttet til plantematerialet.

Veksthuset. UiB ønsker at funksjon og fotavtrykk samt de opprinnelige bygningselementene som finnes fredes, men ikke bygningen i seg selv. UiB skriver at bygningen er liten og upraktisk samt at fredning vil hindre ombygging og muligheter for fortsatt aktiv drift.

Riksantikvaren mener at nødvendige tiltak som sikrer fortsatt aktiv drift av veksthuset lar seg gjøre innenfor rammene for fredning, men ser at formålsbeskrivelsen bør justeres. Riksantikvaren har endret ordlyden under «formål». Formål nå lyder:

Formålet er å sikre veksthuset som et formålsbygd viktig element i virksomheten rundt Naturhistorisk museum på Muséplass. Formålet med fredningen er videre å sikre arkitektoniske og kulturhistoriske verdier ved bygningen.

Naturhistorisk museum. Riksantikvaren har i dialog med UiB kommet frem til en liste over større løst inventar som fredes. Listen følger forskriften. I dialog med UiB har Riksantikvaren justert omfanget på interiørfredningen av Naturhistorisk Museum. Dette som ledd i pågående større rehabiliteringsprosjekt ved museet. Omfang av fredning i nordfløyen er redusert til den midtgående søylerekken i to etasjer. Omfang av interiørfredning i midtfløyen mot sørfløyen er justert i henhold til enigheten om rehabiliteringsprosjektet.

UiB, Fastings Minde (vedlegg nr. 20)

UiB ønsker at fire gamle lindetrær ved Fastings Minde fredes. Lindetrærne som står igjen etter Fasting allé, er blant de eldste kultursporene som i dag finnes i universitetsområdet og denne delen av Bergen sentrum. Riksantikvaren anbefaler å innlemme lindetrærne i verneklasse 2 og utvider ikke fredningsomfanget.

UiB, Tingvika (vedlegg nr. 24)

UiB ønsker interiørfredning i naustet for å sikre badstukaret i tre som opprinnelig sto i et eget bakrom. Karet/stolen var koblet til en vedovn for oppvarming av damp. Ovn er fjernet, men pipen er intakt. Badstukaret står i dag på Hardanger folkemuseum. UiB skriver at utedoen på Tingviken er plassert feil på kart. Riksantikvaren har rettet opp kartet. Fredningsomfanget på Tingviken har vært behandlet i landsverneplanprosessen, og tas ikke opp til ny vurdering. I tillegg ber UiB om at hele eiendommen fredes fordi hus og hage utgjør en helhet. Ullensvang herad redegjør i sitt høringssvar for at eiendommen er regulert til friområde etter gjeldende reguleringsplan. Mesteparten av eiendommen er også vist i kommuneplanen med en egen hensynssone (H730_47, *Bandlegging etter lov om kulturminne*). Heradet vil utvide denne hensynssonen som følge av at naustet fredes. Riksantikvaren er tilfreds med lokal regulering og tar ikke innspillet fra UiB til følge.

UiB, Universitetsbiblioteket (vedlegg nr. 26)

UiB ønsker at de syv lindetrærne langs sørveggen til Universitetsbiblioteket fredes. Lindetrærne som står igjen etter Fasting allé, er blant de eldste kultursporene som i dag finnes i universitetsområdet og denne delen av Bergen sentrum. Det er foreslått utomhusfredning ved universitetsbiblioteksteområdet på inngangssiden og mot nordøst. Riksantikvaren ser at avgrensningen mot sydvest er vært unøyaktig og har justert avgrensningen på utomhusområdet i forskriften i tråd med hensikten med utomhusfredningen.

UiO, Blindern (vedlegg nr. 30)

BL09/10 Eilert Sundt Blokk A/B. UiO (Universitetet i Oslo) ønsker rettelse av bygningsnavn til Blokk A/B. Riksantikvaren tar dette til følge.

BL10 Eilert Sundt Blokk B. UiO spør om pergolaen inngår i utomhusomfanget eller som del av eksteriøret av bygningen. Riksantikvaren regner pergolaene på Blindern som del av utomhusfredningen.

BL11 Harriet Holters hus. UiO spør om vindfanget er med i omfanget, siden det ikke vises på kart. Riksantikvaren ser at kartet for Harriet Holters hus mangler vindfanget og har endret dette. Vindfanget er med i omfanget.

BL13 Vilhelm Bjercknes. UiO påpeker feil ved interiøromfanget i vestibylen. Riksantikvaren ser at ved en feil er halve vestibylen skravert. Plantegningen er nå rettet opp med riktig skravur. Plantegning for Vilhelm Bjercknes hus er oppdatert.

BL15 Farmasibygningen. UiO påpeker feil ved navnet. Riksantikvaren har rettet opp navnet til Farmasibygningen.

BL26 Svein Rosslands hus (Astrofysikk). UiO etterlyser klarhet i interiøromfang på bygningen. Riksantikvaren har ved en feil lagt ved skravert plantegning for 1. etasje. Fredningsomfang for bygningen gjelder hele interiøret i alle etasjer og plantegninger er derfor ikke del av vedlegget.

UiO sier i sin høringsuttalelse at *BL02 Kristian Ottesens hus* og *BL03 Frederikke* må tas ut av forskriftfredningen. Riksantikvaren har diskutert dette både med Kunnskapsdepartementet og i eget møte med UiO (se kapittel 5). Riksantikvaren har i samråd med Universitetet i Oslo lagt til en særbestemmelse i forskriften som åpner for tiltak på *BL03 Frederikke*. Særbestemmelsen gir universitetet mulighet til å bygge på *Frederikke* med tilbaketrunkne etasjer så lenge utomhusfredningen av *Frederikkeplassen* ikke påvirkes. Bestemmelsen blir som følger:

På følgende bygning kan det tillates eksteriørmessige og volummessige endringer, for eksempel tilbaketrunkne etasjer:

a) Universitetet i Oslo – Blindern- BL03 Frederikke, gnr/bnr 44/85, Oslo kommune.

Tiltak som reduserer omfanget av utomhusfredningen av Frederikkeplassen tillates ikke. Tiltak skal på forhånd godkjennes av forvaltningsmyndigheten, jf. § 1-7

BL02 Kristian Ottesens hus fredes i tråd med landsverneplanen.

Byantikvaren i Oslo støtter fredningen og understreker at det er viktige enkeltbygninger av svært høy verdi både som arkitektur og som universitetshistorie. Dette gjelder også HF-bygningen og Sophus Bugges hus som anbefales fredet. Byantikvaren anbefaler videre at hele det sammenhengende utomhusanlegget fra SV-komplekset til *Frederikkeplassen* fredes både for å sikre sammenhengen i bygningsstrukturen og ikke minst kontinuiteten i Blindernaksen. Riksantikvaren vurderer ikke flere bygninger på campus inn i fredningsomfanget. Forskriftens omfang er resultat av en lang og grundig prosess mellom Kunnskapsdepartementet, Statsbygg, utdanningsinstitusjoner i kunnskapssektoren og RA.

Når det gjelder Blindernaksen anser Riksantikvaren den ivaretatt ved utomhusområdet mellom plassen foran SV-komplekset og *Frederikkeplassen* er plassert i verneklasse 2.

UiO, Sentrum (vedlegg nr. 31)

SE37 Observatoriet. UiO støtter forslaget om fredning av meridianstøtten ved Observatoriet og den funksjonelle sammenheng med meridianrommet.

SE07 Frederiksgate 3. Riksantikvaren har i forskriftsvedlegget til *SE07 Frederiksgate 3* lagt ved skravert plantegning for 3. etasje for å vise omfanget av fredningen. Fredningen omfatter kun himlingen. Følgende tekst er lagt til i formål: *Formål for fredning av interiør i 3. etasje er å sikre himlingen.*

UiO, Tøyen (vedlegg nr. 32)

TØ10 og 11 Portnerstuer i Blyths gate. UiO påpeker feil i kart, bygningsnavn. Riksantikvaren har rettet opp dette.

TØ03 Botanisk museum. UiO ber om at interiørene i 2. og 3. etasje tas ut av fredningsforslaget for å ha størst mulig fleksibilitet i forhold til fremtidige funksjonelle løsninger. Riksantikvaren tar ikke innspillet til følge. I denne sammenheng viser vi til dispensasjonsbestemmelsen i §1-4. UiO viser til at riktig navn er «Lids hus». Riksantikvaren tar ikke innspillet til følge da navnene er godt innarbeidet i tidligere prosess og i dagligtale.

TØ04 Geologisk museum. UiO har i forbindelse med planene for ombygginger bedt om at utstillingssalene i 2. etasje tas ut av fredningsforslaget. Riksantikvaren tar ikke innspillet til følge. Det vises til pågående saksbehandling for ombygging av TØ04 Geologisk Museum der UiO og Riksantikvaren er i dialog. UiO viser til at riktig navn er «Waldemar C. Brøggers hus». Riksantikvaren tar ikke innspillet til følge da navnene er godt innarbeidet i tidligere prosess og i dagligtale.

TØ05 Zoologisk museum. UiO påpeker feil at lager/oppbevaringshus tilbygget ved parkeringsplass mot nord er angitt som fredet på kartet i forskriften. Riksantikvaren har rettet opp feilen og endret kart. UiO viser til at riktig navn er «Robert Collets hus» og ber om at navnet endres. Riksantikvaren tar ikke innspillet til følge da navnene er godt innarbeidet i tidligere prosess og i dagligtale. UiO sier at trapperommet mot nord må gi bygningen god logistikk og tilpasses universell utforming. Riksantikvaren behandler alle tiltak som meldes inn for behandling.

Riksantikvaren forstår UIOs ønske om bruk av de nye navnene. Disse vil henvises til i kulturminnebasen Askeladden.

TØ07 Victoriahuset. UiO påpeker feil ved navn. Riksantikvaren har endret navn til bygning.

Gamlehagen. UiO ber videre om at Gamlehagen tas ut av fredningsforslaget. Riksantikvaren har tidligere i prosessen tatt ut av fredningsomfanget Fjellhagen i botanisk hage. Gamlehagen knytter seg direkte til Hovedbygningen og Tøyen Hovedgård og Riksantikvaren opprettholder fredningsomfanget. Det er hovedstrukturen i vegetasjonen i anlegget som fredes. Forvaltningsplanen vil også bli et hjelpemiddel til å tydeliggjøre hva fredning innebærer.

Byantikvaren i Oslo anbefaler fredningen av Tøyenanlegget. Det anbefales også at hele parkanlegget med botanisk have og driftsarealer samt utomhusanlegg som binder museumsbygningene sammen bør fredes for å sikre anlegget som helhet. Universitetsområdet på Tøyen har vært behandlet i landsverneplanprosessen, og tas ikke opp til ny vurdering. Riksantikvaren bekrefter at hele interiøret i den gamle hovedbygningen fredes.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), tidligere UMB (vedlegg nr. 33)

Landsverneplanen er utarbeidet før NMBU ble etablert og teksten i forskriften for fredete bygninger innenfor den tidligere institusjonen er beholdt uendret. Det nye navnet er kun brukt som overskrift for komplekset på campus Ås. NMBU har meldt inn diverse korrigeringer på bygningsnavn og andre faktaopplysninger. Riksantikvaren har tatt disse til følge.

Aud Max. NMBU påpeker i høringssvaret at tekniske rom på kjelleren er medtatt i forskriften og ønsker at disse tas ut av omfanget. Riksantikvaren tar dette til følge og har endret fredningsomfanget på kjelleren Aud Max slik at tekniske rom ikke inngår. Riksantikvaren har

etter forslag fra NMBU presisert formålsteksten på kompleksnivå slik at hvilke bygninger som ligger utenfor kjerneområdet nevnes spesifikt.

NMBU skriver at kartet som følger forskriften er lite lesbart. Riksantikvaren viser til begrensningene forskriftsformatet har på størrelse på kart og har ikke mulighet til å endre dette. Alle kart kan oversendes i storformat etter forespørsel.

Utomhus / Den Fredrikshaldske Kongevei. NMBU påpeker at deler av utomhusområdet går over kommunal grunn. Riksantikvaren har henvendt seg til Ås kommune for aksept for forenklet fredningsprosess etter § 22a for delen av utomhusområdet som går over kommunal grunn. Ås kommune har ikke akseptert dette. Omfanget av utomhusfredningen i forskriften er derfor redusert til kun å omfatte statlig grunn. (Se også kapittel 4 «Eierskap».)

Akershus fylkeskommune er svært positive til at kjerneområdet på UMB fredes. De skriver at området nær Kongsveien er komplisert med hensyn til vernestatus. Riksantikvaren viser til SKE-prosjektet og kongelig resolusjon der statens viktigste kulturhistoriske bygninger skal tillegges ulike kategorier for vern, verneklasse 1 fredning og verneklasse 2 vern. Som ledd i arbeidet med landsverneplanen er ulike bygninger, etter en kulturminnefaglig vurdering tillagt ulik vernekategori. Gjennom forskriften fredes bygninger valgt ut i verneklasse 1. Behandling av tiltak på bygninger i verneklasse 1 tilfaller Riksantikvaren. Tiltak på alle bygninger i verneklasse 2 behandles av fylkeskommunen selv om de ligger i et område som ellers har bygninger i verneklasse 1. Fylkeskommunen peker på de arkitektoniske kvalitetene ved Studentsamfunnet fra 1934. Riksantikvaren kan opplyse at bygningen er ikke statlig eid og fredes dermed ikke i landsverneplansammenheng.

Sem Øvre (vedlegg nr. 34)

UMB har meldt inn diverse korrigeringer på bygningsnavn og andre faktaopplysninger. Riksantikvaren har tatt dette til følge.

Akershus fylkeskommune stiller spørsmålstegn ved om landskapsvernområdet gir godt nok vern av utomhusanlegget, og savner videre en begrunnelse for hvorfor hovedbygningen vernes, men ikke fredes. Akershus fylkeskommune viser også til problemstillingen på landskapsvernområdet, der forskriften (om landskapsvern) ikke angir at tiltak innenfor området skal oversendes Akershus fylkeskommune for uttalelse. De ber om at Riksantikvaren i større grad klargjør retningslinjene for forvaltning av utomhusområdet på Sem Øvre. Utomhusområdet inngår hverken i verneklasse 1 eller verneklasse 2 og omfanget inngår derfor ikke i landsverneplanen. Slik Akershus fylkeskommune beskriver er Fylkesmannen i Oslo og Akershus forvaltningsmyndighet for landskapsvernområdet. For bygningene som er inkludert i verneklasse 2 skal fylkeskommunen behandle ev. tiltak.

Riksantikvaren mener at de bygningene som er foreslått fredet i landsverneplanen er de som tydeligst forteller Småbrukslærerskolens historie, og forskriften blir derfor ikke endret. Sem Øvre ligger i et landskapsvernområde og man har i landsverneplanprosessen ikke vurdert det som riktig å frede utomhus av Sem Øvre.

UMB stiller spørsmål om benevnningen av bygningen Korntørke. Riksantikvarens oppfatning er at siloen (bygget i 1921) ligger vest for Driftsbygningen og skal ikke forveksles med Korntørke (bygget i 1918). (Se også kapittel 4 «Eierskap».)

Skådalen kompetansesenter (vedlegg nr. 36)

Byantikvaren i Oslo ønsker i sin høringsuttalelse en utvidelse av fredningen ved å innlemme

svømmehallen fra 1978 som også er tegnet av Sverre Fehn. Riksantikvaren gjør oppmerksom på at denne er tidligere vurdert i landsverneplanprosessen og tas ikke opp til ny vurdering.

Statsbygg opplyser om at bruker skal flytte ut. Statsbygg er opptatt av at eiendommens sektorhistoriske og arkitektoniske verdier skal ivaretas gjennom bruk og at dette må skje i dialog med eksisterende og nye brukere hvor bygninger og utomhusområdet tilpasses brukernes behov. Fremtidig bruk knytter seg også til myndighetskrav om universell utforming, miljø og brann. Statsbygg foreslår at fredningsformålet og omfanget reduseres fra å omfatte det komplette anlegget til deler av anlegget så det gir et representativt utvalg. Statsbygg ser fredning av interiører å være spesielt problematisk.

På grunnlag av felles befarings med Statsbygg 07.11.13 har Riksantikvaren redusert fredningsomfanget med å ta ut interiørfredninger på to av bygningene og foreslått utomhusområde, men slik at den arkitektoniske helheten i Sverre Fehn-anlegget likevel beholdes.

Bredtvedtveien 4-6-8-10 (vedlegg nr. 37)

Byantikvaren i Oslo anbefaler fredning av anlegget, men ser fredningen som fragmentert og kulturminnefaglig svak om utomhuselementer som ramper, trapper, terrasse, sementdekke i form av staver som former gangstier og plassinnramninger i anlegget ikke inkluderes. Riksantikvaren gjør oppmerksom på at anlegget har vært behandlet i landsverneplanprosessen, og tas ikke opp til ny vurdering.

Statsbygg ber om redusert interiørfredning. På grunnlag av felles befarings med Statsbygg 30.oktober 2013 begrenser Riksantikvaren interiørfredningen til korridorer og ett kontor/tidligere stue i 4. etasje.

Langnesvn. 3B, Tromsø (vedlegg nr.38)

Statsbygg mener Riksantikvaren har utvidet interiørfredningen til å omfatte kjeller og loft. Riksantikvaren ser at interiørfredningen bør presiseres slik at omforent omfang tydeligere kommer frem. Interiørfredningen i Langnesvn. 3B gjelder 1. og 2. etasje, hvelvet i kjelleren samt trappeløp fra kjeller og trapp fra loft opp til tårnrommet. Oppdaterte og skraverte plantegninger er lagt ved forskriften.

St. Olavsgt. 32, Oslo (vedlegg nr.40)

Byantikvaren anbefaler fredningen av dette viktige bygningsanlegget og er positive til at alle interiører og hele hageanlegget inngår i fredningsforslaget.

Både Statsbygg og UiO ønsker i sine høringssvar at hageanlegget (Akademihagen) tas ut av fredningsforslaget. Det pågår et utredningsarbeid om fremtidig bruk av bygningene rundt Tullinløkka, og UiO/Statsbygg mener det er viktig å holde handlingsrommet åpent for hvordan området best kan videreutvikles i en byplanmessig kontekst. Riksantikvaren er allerede med i disse prosessene. I møte den 05. desember 2013 mellom UiO, SB og RA ble det derfor besluttet at hageanlegget utgår i denne omgang. For ordens skyld presiseres det at lyssjaktene langs nordvestre fløy og obeliskene innerst i nordre gårdsrom fortsatt inkluderes i fredningen. Nederst i hagen står to kontrollbaser/ målepunkt i stein som har hatt betydning for oppmålingen av Norge og er beskyttet av Matrikkelloven. Statens kartverk omtaler kontrollbasene i sin verneplan (*Verneplan for kart og oppmåling, 2011*). Riksantikvaren understreker kontrollbasenes kulturminneverdi og forutsetter at de tas tilbørlig hensyn til i den videre planleggingen.

Statsbygg ønsker at hovedsakelig kjeller og loft tas ut av interiørfredningen i både

hovedbygning og anneks. Riksantikvaren tar forslaget til følge og plantegninger med begrenset interiørfredning er lagt inn i forskriften.

7. Forhold knyttet til naturmangfoldloven

Prinsippene i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8-12 skal legges til grunn ved offentlig myndighetsutøvelse som berører naturmangfoldet.

Riksantikvaren har gjort søk i Artsdatabankens Artskart og Naturbasen til Direktoratet for Naturforvaltning for å fremskaffe nødvendig kunnskap for beslutningsgrunnlaget. Det er søkt på hver eiendom som er berørt av SKE-forskriften kapittel 9.

Riksantikvarens sammenstilling av funn som er registrert i Artskart eller Naturbasen ble lagt ved høringsbrevet av 14. mai 2013 til uttalelse. Det kom ikke inn merknader til dette eller informasjon om andre kjente funn til høringen.

Etter vurdering av fredningsforslagets konsekvenser for naturmangfoldet i tråd med bestemmelsene i naturmangfoldloven kan ikke Riksantikvaren se at fredningen vil påvirke naturmangfoldet i negativ retning på noen av eiendommene.

8. Følger av fredningen

Forskriften har bestemmelser som skal bidra til å sikre formålet med fredningen. Bestemmelsene for sektorens fredete byggverk og anlegg vil fremkomme av forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1. Kulturminnelovens bestemmelser gjelder utfyllende i tillegg til forskriftens spesielle bestemmelser.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold. Generelt må ingen rive, skade, bygge om eller flytte, skifte ut bygningselementer eller materialer, forandre overflater eller foreta andre endringer som går lenger enn vanlig vedlikehold. Med vanlig vedlikehold menes å ta vare på og reparere de eksisterende bygningselementer og detaljer som dører, vinduer, listverk, gerikter og overflatebehandlingen.

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete byggverk og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete byggverk er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre elementene. Vedlikehold av fredete byggverk og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

Tiltak ut over vanlig vedlikehold på fredete byggverk og anlegg krever tillatelse etter forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1-4 jf. kulturminnelovens § 15a. Dette gjelder også for fast inventar i de byggverk og anlegg der interiøret omfattes av fredningen, større løst inventar som omfattes, samt for park- og grøntanlegg med tilhørende elementer som inngår i fredningen.

I henhold til forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1-4 jf. kulturminneloven § 15a kan Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir myndighet (forvaltningsmyndigheten) - i særlige tilfeller gjøre unntak fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i kulturminnet

(dispensasjon). Dersom et fredet byggverk går ut av statlig eie er det fylkeskommunen eller Sametinget som er dispensasjonsmyndighet. Det følger av ansvarsforskriften § 12 nr. 2.

Søknad om tillatelse sendes dispensasjonsmyndigheten som avgjør om tiltaket kan iverksettes eller ikke. Oppstår det tvil om hva som kan anses som vanlig vedlikehold, skal dispensasjonsmyndigheten likeledes kontaktes.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

I henhold til utredningsinstruksen fastsatt ved kgl.res. 18. februar 2000 og revidert ved kgl.res. 24. juni 2005 skal økonomiske og administrative konsekvenser av fredningen utredes.

I samsvar med kravene i forvaltningsloven er følgene av fredningen godt opplyst, både gjennom det arbeidet sektorene har gjort i prosessen med utvelgelsen av de objekter som skal fredes, og gjennom høringen. Ved at eierne ved fagdepartementene med underliggende virksomheter selv har deltatt i denne prosessen, har de underveis også vurdert konsekvensene ved ulike former for vern, i dette tilfelle fredning. Statsbygg som eier og en rekke organisasjoner har også hatt anledning til å uttale seg i forbindelse med høringen.

I samråd med sektorene har Riksantikvaren lagt vekt på å komme frem til forslag som ivaretar de nasjonale verdiene av statens eiendommer, og som samtidig legger til rette for utnyttelse av eiendommene. Fredningen griper ikke inn i eksisterende bruk.

Vi vil også påpeke at staten allerede i dag har et ansvar for å ivareta og sikre sine eiendommer og de verdier disse representerer. Fornyings- og administrasjons-departementets sin rettleiding «Forvaltning av statens kulturhistoriske eiendommer – Overordna føresegner gitt i kongeleg resolusjon, med utfyllande rettleiing» er de økonomiske konsekvensene ved bl.a. fredning vurdert. I kapittel 1.4 «Finansiering» fremgår det at det er innført husleiesystem i store deler av statlig sektor. Det heter i kapittel 1.4:

«[...]at ved balanseføring og verdisetjing av kulturhistoriske eiendommer i statens eigne husleiesystem, bør det opnast for at det kan takast omsyn til at husleige pr. arbeidsplass skal vere tilnærma lik det som er tilfellet i meir moderne bygg til same formål. Dette for å korrigere for lågare arealeffektivitet og høgare vedlikehaldskostnader i mange kulturhistoriske bygningar. Formålet er at leigetakarane ikkje skal lide økonomisk for at dei held til i eit kulturhistorisk bygg, og at staten legg til rette for aktiv bruk av desse eiendommene. Det er det beste vernet. Løyvingar til forvaltning, drift og vedlikehald av dei kulturhistoriske eiendommene som ikkje har brukarar/leigetakarar, eller av andre årsaker ikkje vert innlemma i ei husleigeordning, bør i størst mogleg grad synleggjerast i statsbudsjettet under det departementet som er ansvarleg for eiendommen. Dermed får løyvande styresmakt betre oversikt over kva eiendomar dette dreier seg om, og ein sterkare og meir direkte innverknad på løyvingane til viktige kulturhistoriske eiendomar i statens eige. Elles kan midlane som vert avsette til dette formålet vere vanskelege å identifisere i statsbudsjettet.»

En fredning vil i de tilfeller det ved dispensasjon settes vilkår som fordyrer arbeidet innebære økte kostnader for eier. Dette forutsettes håndtert gjennom statens eget husleiesystem og innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetter.

Forvaltningsansvaret når det gjelder dispensasjonsmyndigheten ligger hos Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir myndighet. Ressursbehovet vil avhenge av omfanget av dispensasjonsbehandlinger. Riksantikvaren vil håndtere arbeidet med forskriften og kapittel 9 flg. innenfor de til enhver tid tilgjengelige ressurser.

10. Forvaltningsplan

Det skal utarbeides forvaltningsplan for byggverk og utomhusområder som fredes etter denne forskrift, jf. SKE-forskriften § 1-5. Forvaltningsplanene skal forelegges Riksantikvaren. Riksantikvaren er positiv til videre prosess vedrørende dette, og ser meget positivt på det samarbeidet som i dag foreligger mellom Riksantikvaren og Statsbygg.

Frist for forvaltningsplan er gitt i SKE-forskriften § 9-2.

11. Vedtakelse, kunngjøring, tinglysing og salg

Kapittel 9 fredete eiendommer i Kunnskapsdepartementets landsverneplan er ved vedtakelsen gjort til en del av forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer av 9. november 2011 nr. 1088 ved en endringsforskrift.

Forskriften kunngjøres i Norsk Lovtidend avd. I.

Vedtak om fredning ved forskrift er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven og kan ikke påklages.

Ved salg av fredete objekter ut av statlig eie, vil henvisning til forskriften og dato for kunngjøringen i Norsk Lovtidend bli tinglyst som en heftelse på eiendommen.

Orientering om avhending, kopi av skjøte og opplysning om navn og adresse til nye eiere må sendes til Riksantikvaren umiddelbart etter at salg er gjennomført.

Vennlig hilsen

Jørn Holme

Dagfinn Claudius
avdelingsdirektør

Vedlegg:

- Forskrift 9.november 2011 nr. 1088 om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer:
  - Kapittel 1. Generelle bestemmelser
  - Kapittel 9. Fredete eiendommer i Kunnskapsdepartementets landsverneplan

Elektroniske vedlegg (ikke vedlagt)

- Vedlegg til SKE-forskriften kapittel 9 (nr. 1-40)
(tilgjengelige på www.riksantikvaren.no)

Adresseliste

Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Harstad kommune	Postmottak	9479	HARSTAD
Levanger kommune	Postboks 130	7601	LEVANGER
Trondheim kommune	Postboks 2300, Sluppen	7004	TRONDHEIM
Stord kommune	Postboks 304	5402	STORD
Elverum kommune	PB 403	2418	ELVERUM
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Tromsø kommune	Rådhuset Postboks 6900	9299	TROMSØ
Bergen kommune	Postboks 7700	5020	BERGEN
Ullensvang herad		5780	KINSARVIK
Frogn kommune	Postboks 10	1441	DRØBAK
Ås kommune	Postboks 195	1430	ÅS
Asker kommune	Pb. 353	1372	ASKER
Holmestrand kommune	Postboks 312	3081	HOLMESTRAND
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Finnmark fylkeskommune	Fylkeshuset	9815	VADSØ
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	TROMSØ
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560, Seilmakergata 2	7735	STEINKJER
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2350 Sluppen	7004	TRONDHEIM
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Hedmark fylkeskommune	Postboks 4404 Bedriftssenteret	2325	HAMAR
Oslo kommune - Byantikvaren i Oslo	Postboks 2094, Grünerløkka	0505	OSLO
Akershus fylkeskommune Sentraladministrasjonen	Pb 1200 Sentrum	0107	OSLO
Vestfold fylkeskommune	Svend Foynsgt. 9	3126	TØNSBERG
Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Finnmark	Statens hus, Damsveien 1	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710	7468	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep.	0032	OSLO
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Aust-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Studentsamskipnaden i Ås		1432	ÅS
Det norske studentersamfunn	Slemdalsveien 15	0369	OSLO
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep.	0030	OSLO
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep.	0032	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep.	0032	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep.	0030	OSLO
Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep.	0030	OSLO
Høgskolen i Finnmark		9509	ALTA
Høgskolen i Harstad		9480	HARSTAD
Høgskolen i Oslo og Akershus	Postboks 4, St. Olavs plass	0130	OSLO
Høgskolen i Nord-Trøndelag	Postboks 2501	7729	STEINKJER

Høgskolen i Sør-Trøndelag	Postboks 2320	7004	TRONDHEIM
Høgskolen i Stord / Haugesund	Klingenbergvegen 8	5414	STORD
Høgskolen i Hedmark – Elverum	Postboks 400	2418	ELVERUM
Norges Veterinærhøgskole	Postboks 8146 Dep	0033	OSLO
Norges Idrettshøgskole	Postboks 4014 Ullevål Stadion	0806	OSLO
Universitetet i Tromsø		9037	TROMSØ
Tromsø Museum		9037	TROMSØ
NTNU		7491	TRONDHEIM
Universitetet i Bergen	Postboks 7800	5020	BERGEN
Universitetet i Oslo	Boks 1072 Blindern	0316	OSLO
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	Postboks 5003	1432	ÅS
Sem Gjestegård	Semsveien 164/166	1384	ASKER
Statped	Postboks 2814 Solli	0204	OSLO
Statped Sørøst	Skolegaten 1	3080	Holmestrand
Statped Sørøst	Vitaminveien 1 A	0485	OSLO
Statped Sørøst	Bredtvedtveien 4	0950	OSLO
Statsbygg	Postboks 8106 Dep	0032	OSLO
Opplysningsvesenets Fond	Postboks 535 Sentrum	0105	OSLO
Fortidsminneforeningen	Dronningens gate 11	0152	OSLO
Fortidsminneforeningen i Finnmark v/Jørgen Dahl	Aldrik Sepplæst. 15	9800	VADSØ
Fortidsminneforeningen i Troms	Postboks 942	9259	TROMSØ
Fortidsminneforeningen i Nord-Trøndelag	Ragnhildvegen 23	7713	STEINKJER
Fortidsminneforeningen i Sør-Trøndelag	Kjøpmannsgata 36-38	7011	TRONDHEIM
Fortidsminneforeningen i Bergen og Hordaland	Klostergaten 28	5005	BERGEN
Fortidsminneforeningen i Hedmark V/Marit Odden	Københavnsgata 14 C	0566	OSLO
Fortidsminneforeningen Oslo og Akershus avdeling	Vøienvolden gård, Maridalsveien 120	0461	OSLO
Fortidsminneforeningen i Vestfold	Farmannsveien 30	3100	TØNSBERG
Fortidsminneforeningen i Aust-Agder	Postboks 76	4801	ARENDAL

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Fastsatt av Riksantikvaren 9. november 2011 med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 22a og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv etter kulturminneloven § 12 nr.1.

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

§ 1-1 *Formålet med fredning*

Fredning etter forskriften har som formål å sikre og bevare et representativt utvalg kulturminner i form av byggverk og anlegg knyttet til statens virksomhet. Fredningen skal bidra til å

- a) sikre at arkitektoniske eller kulturhistoriske verdier ved byggverkene og anleggene bevares
- b) vise statlige sektors historiske utvikling og deres betydning, for eksempel for samfunnsutviklingen, oppbyggingen av Norge som velferdsstat og forholdet til urfolk og minoriteter
- c) sikre at representative eksempler fra ulike perioder av en utvikling bevares
- d) formidle forståelse for de sektorer og tidsepoker de representerer
- e) bevare byggverkene og anleggene som historiske referanser og kilde til kunnskap
- f) bevare opprinnelige elementer og senere tilføyelser dersom disse vurderes å ha en selvstendig verdi som representant for en historisk utvikling
- g) sikre at byggverkene og anleggenes innbyrdes sammenheng ivaretas
- h) sikre at uteområdene bevares og at den funksjonelle og visuelle sammenhengen med de fredete kompleksene opprettholdes.

§ 1-2 *Omfang*

Fredningen omfatter byggverk og anlegg etter kapittel 2 flg.

Nærmere informasjon om byggverkene og anleggene fremgår av landsverneplanene for hver sektor og er tilgjengelig på Riksantikvarens nettside.

§ 1-3 *Fredningsbestemmelser*

Byggverk og anlegg som er fredet etter forskriften skal forvaltes på en slik måte at de kulturhistoriske og arkitektoniske verdier de representerer, blir ivaretatt.

Det er ikke tillatt å foreta inngrep i fredete byggverk og anlegg så langt de er fredet.

Med *inngrep* menes

- a) å rive, skade, bygge om eller flytte
- b) å skifte ut bygningselementer eller materialer, forandre overflater eller foreta andre endringer som går lenger enn vanlig vedlikehold
- c) å skade eller permanent fjerne løst inventar som inngår i fredningen.

Med *vanlig vedlikehold* menes å ta vare på og reparere de eksisterende bygningselementer og detaljer som for eksempel dører, vinduer, listverk, gerikter og overflatebehandlingen. Vanlig vedlikehold skal skje i samsvar med opprinnelig eller eksisterende teknikk, utførelse og materialbruk og på en måte som ikke reduserer arkitektoniske og kulturhistoriske verdier.

Annet ledd er ikke til hinder for ordinær skjøtsel i hage- og parkanlegg og annet grøntanlegg.

§ 1-4 *Dispensasjon*

Forvaltningsmyndigheten jf. § 1-7 kan i særlige tilfelle gjøre unntak fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i kulturminnet.

Ved avgjørelsen av hva som utgjør særlige tilfelle skal det legges vekt på i hvilken grad tiltaket er nødvendig av hensyn til formålet med fredningen, herunder

- a) istandsetting og restaurering
- b) utskiftning av ødelagt materiale og eller vegetasjon
- c) tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utseende og konstruksjoner under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på et sikkert dokumentert grunnlag og i tråd med tradisjonelle metoder og materialbruk
- d) brannsikringstiltak
- e) andre tiltak som skal beskytte kulturminnet.

I vurderingen av hva som utgjør særlige tilfelle kan det også legges vekt på tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, som for eksempel hensyn til sikkerhet og andre forhold av vesentlig betydning.

§ 1-5 *Forvaltningsplan*

Vedkommende departement er ansvarlig for at det utarbeides forvaltningsplaner for fredete byggverk og anlegg det er ansvarlig for.

Forvaltningsplaner skal forelegges Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt, for å sikre at innholdet ivaretar formålet med fredningen.

§ 1-6 *Avhending*

Forskriften gjelder selv om deler av eller hele byggverk og anlegg som er fredet, går ut av statlig eie.

Eier er ansvarlig for at Riksantikvaren i god tid før overdragelsen underrettes om denne.

§ 1-7 *Myndighet*

For byggverk og anlegg i statlig eie er forvaltning av fredningsforskriften lagt til Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt. For byggverk og anlegg som er gått ut av statlig eie er forvaltning av fredningsforskriften lagt til regional kulturminneforvaltning.

§ 1-8 *Brudd på bestemmelsene*

Overtredelse av § 1-3 for fredete byggverk og anlegg etter kapittel 2 flg. straffes etter kulturminneloven § 27.

Kapittel X Ikraftsetting

§ x-1 *Ikraftsetting*

Forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om endring i forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Hjemmel: Fastsatt av Riksantikvaren 9. november 2011 med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 22a og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 12 nr.1.

I

I forskrift 9. november 2011 nr. 1088 om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer gjøres følgende endring:

Nytt kapittel 9 skal lyde:

Kapittel 9. Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

§ 9-1 Omfang og vedlegg

Fredningen omfatter følgende eiendommer:

Høgskolen i Finnmark, Alta	gnr./bnr. 28/5	Alta kommune	Vedlegg 1
Høgskolen i Harstad	gnr./bnr. 61/338	Harstad kommune	Vedlegg 2
Høgskolen i Nord-Trøndelag, Røstad	gnr./bnr. 274/1	Levanger kommune	Vedlegg 3
Høgskolen i Sør-Trøndelag, Bispegata	gnr./bnr. 403/54	Trondheim kommune	Vedlegg 4
Høgskolen Stord/Haugesund, Rommetveit	gnr./bnr. 21/1	Stord kommune	Vedlegg 5
Høgskolen i Hedmark, Elverum – Lærer	gnr./bnr. 28/95	Elverum kommune	Vedlegg 6
Høgskolen i Hedmark, Elverum - Sykepleier	gnr./bnr. 30/984	Elverum kommune	Vedlegg 7
NMBU, Norges veterinærhøgskole	gnr./bnr. 220/87, 55/22 og 220/87	Oslo kommune	Vedlegg 8
Norges idrettshøgskole	gnr./bnr. 51/14	Oslo kommune	Vedlegg 9
Nordlysobservatoriet	gnr./bnr. 118/49	Tromsø kommune	Vedlegg 10
Tromsø Museum	gnr./bnr. 119/1-1	Tromsø kommune	Vedlegg 11
NTNU, Kalvskinnet	gnr./bnr. 403/43, 44 og 403/134, 238, 248	Trondheim kommune	Vedlegg 12
NTNU, Gløshaugen	gnr./bnr. 62/400, 405/177	Trondheim kommune	Vedlegg 13
UiB, Allégaten 70	gnr./bnr. 164/732	Bergen kommune	Vedlegg 14
UiB, Samfunnsvitenskapelig Fakultet	gnr./bnr. 164/1148, 1150, 1152, 621	Bergen kommune	Vedlegg 15
UiB, De kulturhistoriske samlinger	gnr./bnr. 164/465	Bergen kommune	Vedlegg 16

UiB, Adm.avd. Langesgate 1-3	gnr./bnr. 164/523, 521	Bergen kommune	Vedlegg 17
UiB, Universitetsadm. Musépllass 1 m.fl.	gnr./bnr. 164/517, 1153	Bergen kommune	Vedlegg 18
UiB, Musépllass 3, De naturhistoriske samlinger	gnr./bnr. 164/519	Bergen kommune	Vedlegg 19
UiB, Fastings Minde	gnr./bnr. 164/364	Bergen kommune	Vedlegg 20
UiB, Parkveien	gnr./bnr. 164/533	Bergen kommune	Vedlegg 21
UiB, Sydneshaugkvartalet	gnr./bnr. 164/495, 498, 500, 493, 492, 496, 513, 514, 578, 576	Bergen kommune	Vedlegg 22
UiB, Villaveien	gnr./bnr. 164/471	Bergen kommune	Vedlegg 23
UiB, Tingvika	gnr./bnr. 108/26-30	Ullensvang herad	Vedlegg 24
UiB, Realfagbygget	gnr./bnr. 164/715, 548, 549, 682, 713, 721, 725, 726	Bergen kommune	Vedlegg 25
UiB, Universitetsbiblioteket	gnr./bnr. 164/364	Bergen kommune	Vedlegg 26
UiB, Psykologbygget, Bjørn Christiansens hus	gnr./bnr. 164/1145	Bergen kommune	Vedlegg 27
UiB, Sydneshaugen skole	gnr./bnr. 164/510	Bergen kommune	Vedlegg 28
Andre Bygg UiO	gnr./bnr. 86/897	Frogn kommune	Vedlegg 29
UiO, Blindern	gnr./bnr. 38/4, 46/109, 46/102, 44/85, 44/3, 44/254, 38/287, 38/289,	Oslo kommune	Vedlegg 30
UiO, Sentrum	gnr./bnr. 209/44, 211/196,	Oslo kommune	Vedlegg 31
UiO, Tøyen	gnr./bnr. 229/110, 165, 166 og 999/261	Oslo kommune	Vedlegg 32
NMBU	gnr./bnr. 42/1	Ås kommune	Vedlegg 33
Sem Øvre	gnr./bnr. 20/2	Asker kommune	Vedlegg 34
Nedre Gausen, Holmestrand	gnr./bnr. 129/91	Holmestrand kommune	Vedlegg 35
Skådalen Kompetansesenter	gnr./bnr. 35/60	Oslo kommune	Vedlegg 36
Bredtvetveien 4-6-8-10, Oslo	gnr./bnr. 91/141	Oslo kommune	Vedlegg 37
Langnesveien 3b, Tromsø	gnr./bnr. 119/410	Tromsø kommune	Vedlegg 38
Dømmesmoen	gnr./bnr. 9/1	Grimstad kommune	Vedlegg 39
St.Olavsgt. 32	gnr./bnr. 209/268	Oslo kommune	Vedlegg 40

§ 9-2 *Frist for forvaltningsplan*

Forvaltningsplanene skal være utarbeidet innen utgangen av 2017.

§ 9-3 *Tiltak på fredet bygning*

På følgende bygning kan det tillates eksteriørmessige og volummessige endringer, for eksempel tilbaketrukne etasjer:

a) Universitetet i Oslo – Blindern- BL03 Frederikke, gnr./bnr. 44/85, Oslo kommune.

Tiltak som reduserer omfanget av utomhusfredningen av Frederikkeplassen tillates ikke. Tiltak skal på forhånd godkjennes av forvaltningsmyndigheten, jf. § 1-7

På følgende bygninger kan det tillates eksteriørmessige endringer:

Sem Øvre a) Driftsbygning / Låve, b) Korntørke, c) Redskapshus og d) Sauefjøs, gnr./bnr. 20/2 – Asker kommune. Endringene kan tillates utført på fasadene som vender mot Semsvannet og eksempelvis være åpning/ endring av fasade. Tiltak skal på forhånd godkjennes av forvaltningsmyndigheten, jf. § 1-7

II

Endringen trer i kraft 18.juni 2014

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

ANDRE BYGG UIO

Kommune:

215/Frogn
533/Lunner
1233/Ulvik

Gnr/bnr:

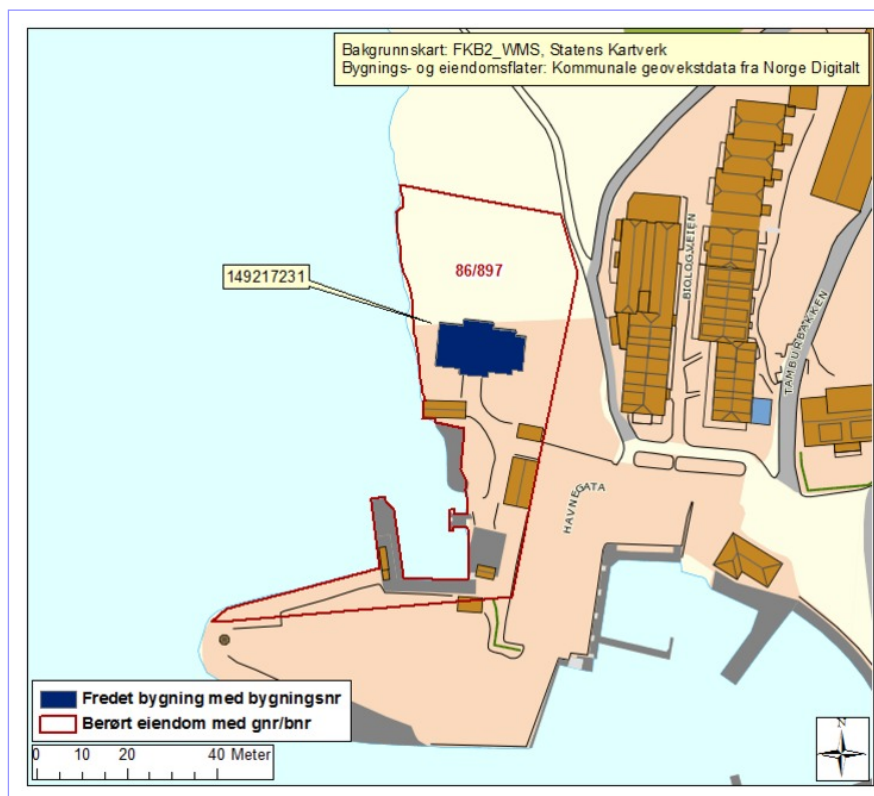
86/897

AskeladdenID:

175084

Referanse til landsverneplan:

Kompleks 3357

Omfang fredning

Bygnavn	Oppført	Bygningsnr.	Gnr/bnr	Omfang
•AN01 Biologen	1894	149217231	86/897	Eksteriør/Interiør

Fredning kompleks

Omfang:	Fredningen omfatter bygningen som nevnt ovenfor.
Formål:	Formålet med fredningen er å sikre Biologens kulturhistoriske verdi. Bygningen representerer statlig virksomhet.
Begrunnelse:	Biologen fra 1894 er den eldste, fungerende marinbiologiske feltstasjon i Norge. Bygningen var et ferdighus produsert av Strømmen trevare som ble satt opp for Universitetet i Oslo.

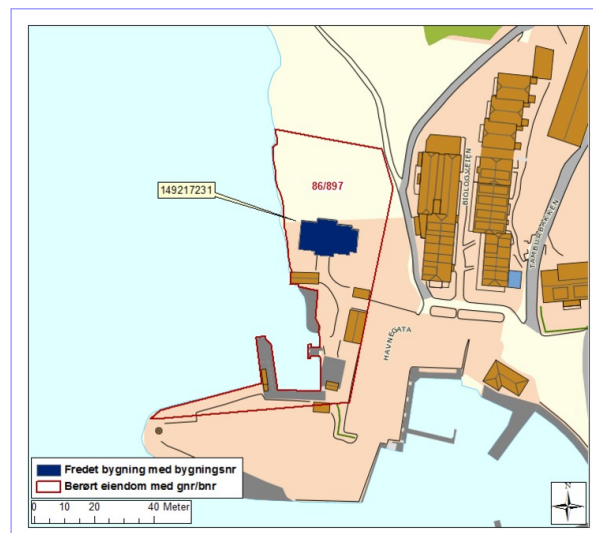

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

AN01 BIOLOGEN

Bygningsnr:	149217231
Gnr/bnr:	86/897
Oppført:	1894
AskeladdenID:	175084-1
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10131 Kompleks 3357

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.

Formål: Formålet med fredningen av Biologena er å sikre et viktig anlegg for Universitet i Oslo vitenskaplige virksomhet.

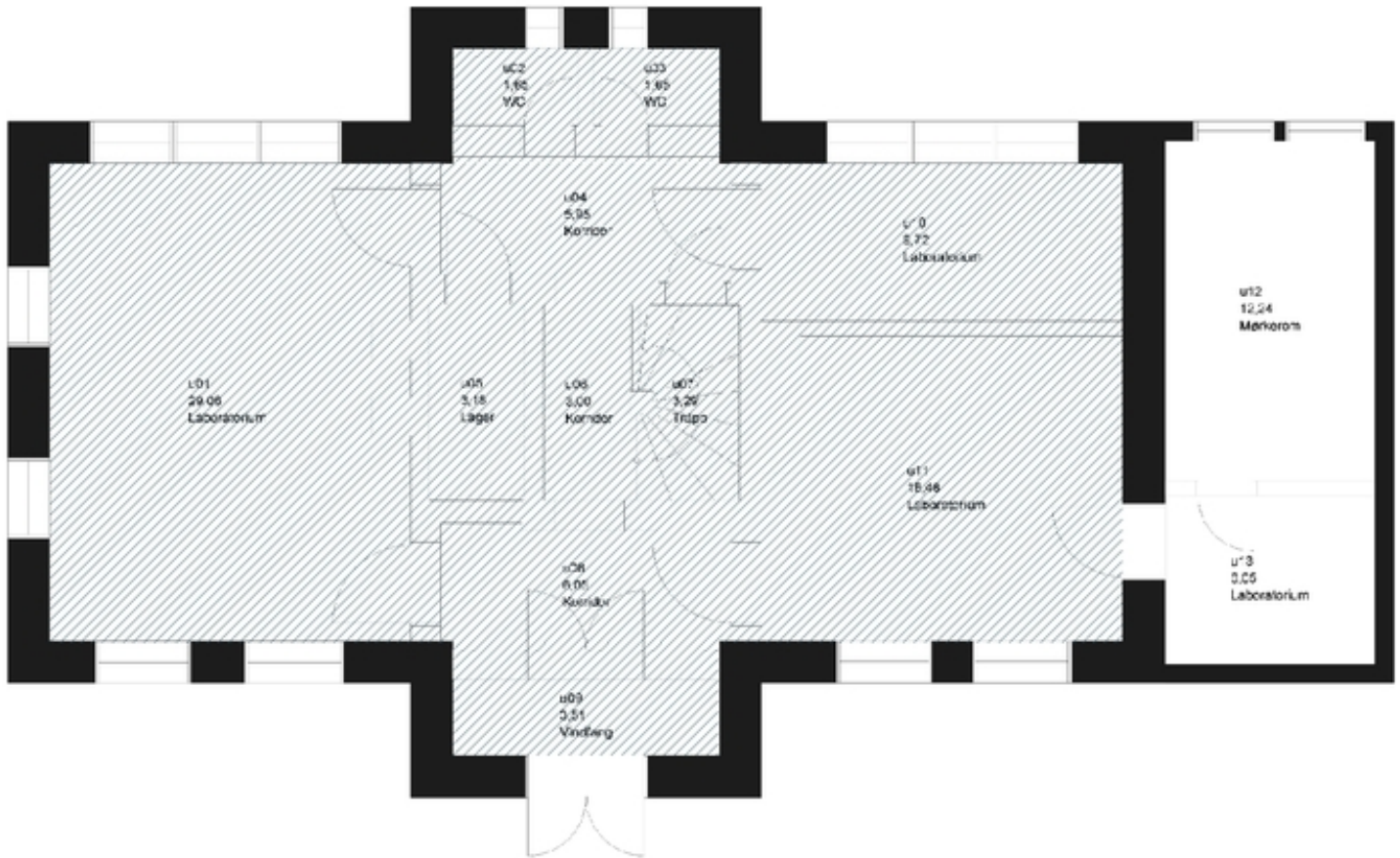
Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: Innen 1910 var det etablert nærmere 100 biologiske stasjoner i Europa, de ferskvannsbiolegiske inkludert. Darwins utgivelse av "The origin of species" i 1859 økte interessen for biologi. Problemer i relasjon til det naturlige utvalg ble tenkt å best kunne studeres i den rike diversitet av organismer som fantes langs kysten og i havet. Biologiske stasjoner ble derfor opprettet.

Den første biologiske stasjonen i Norge lå i Bergen. Den er nedlagt og Drøbak er således den eldste, fungerende marinbiologiske feltstasjon i Norge.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

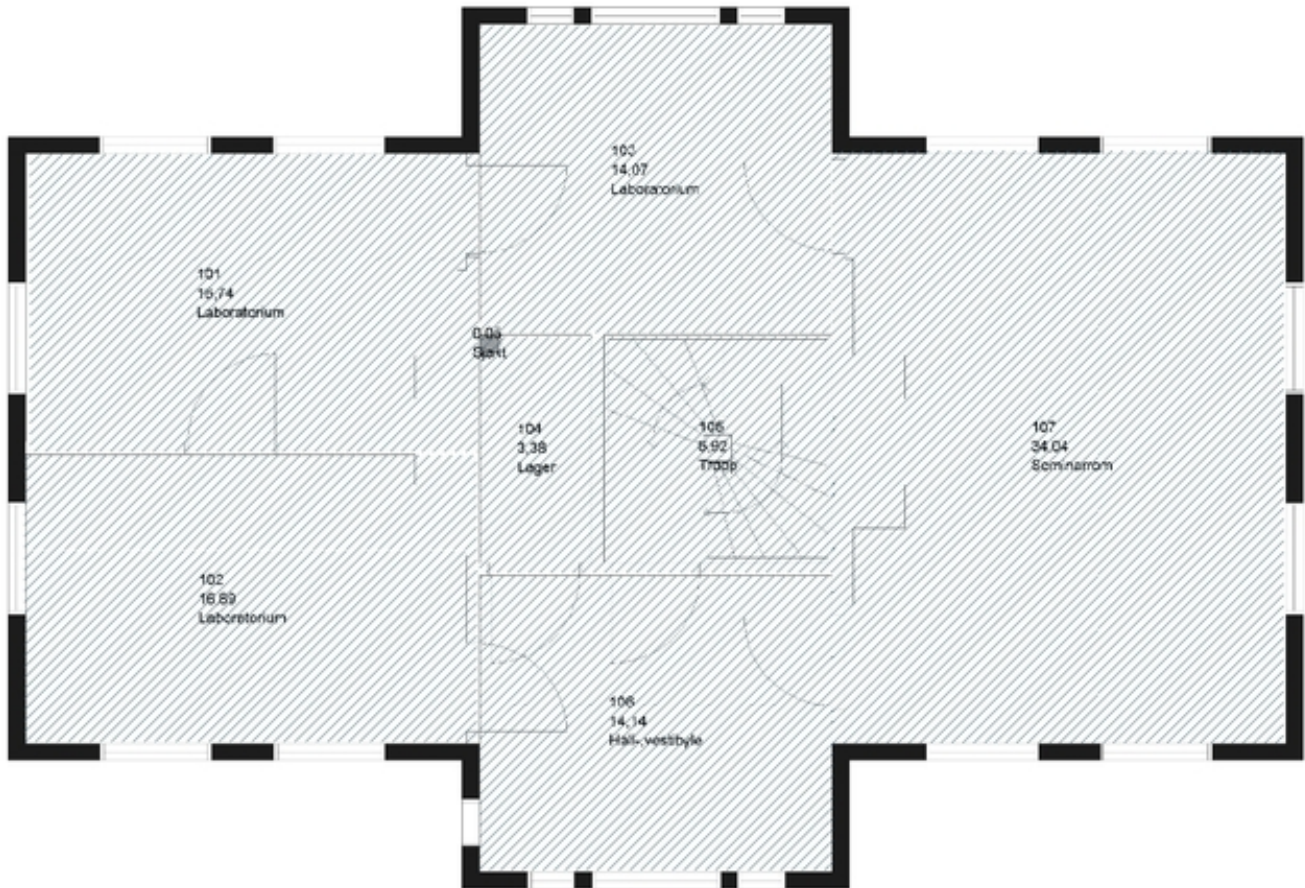
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning underetasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skraver. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

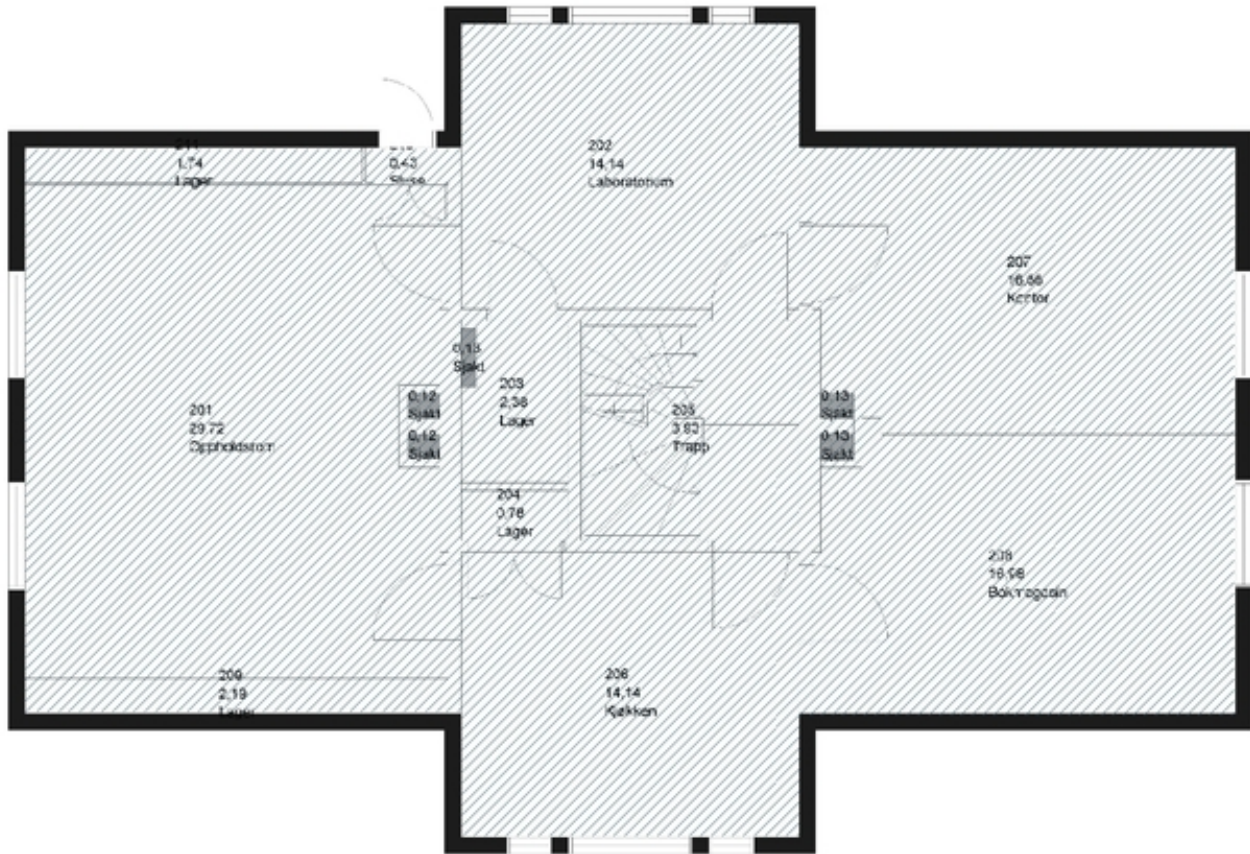
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

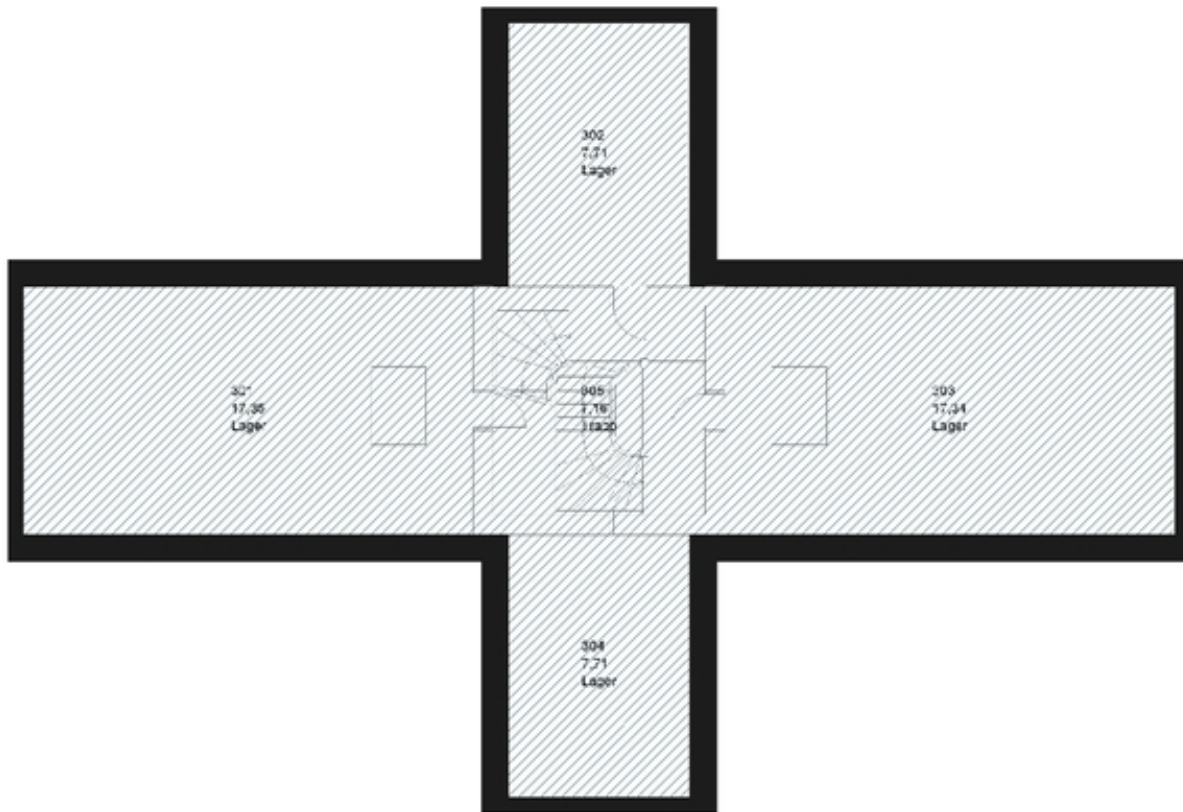
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 2. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 3. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BLINDERN

Kommune:

301/Oslo kommune

Gnr/bnr:

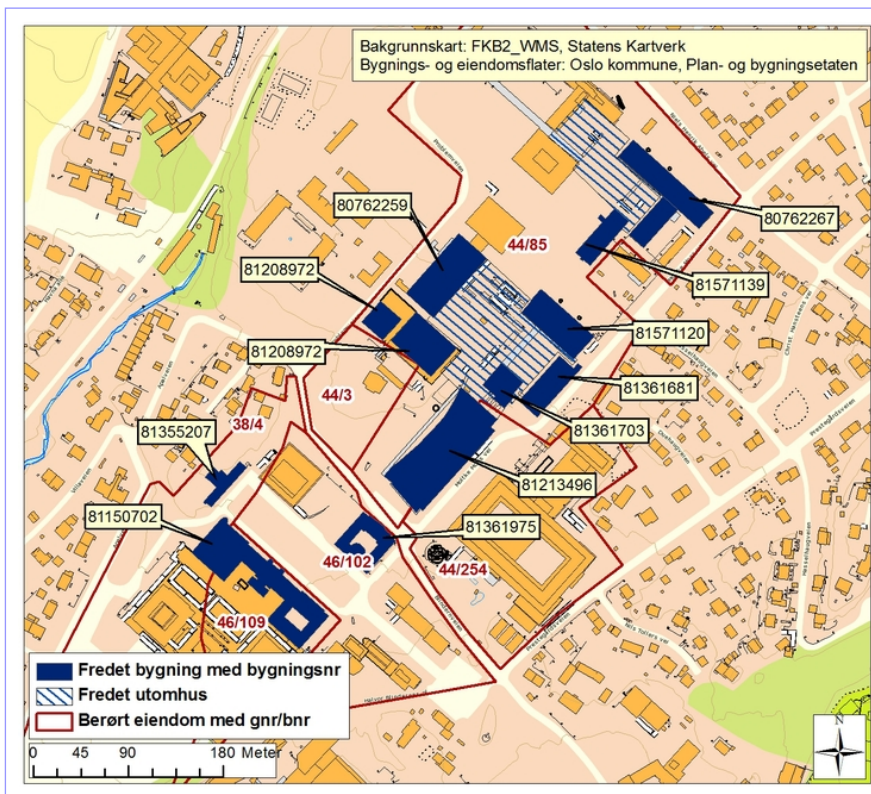
46/102
 38/287, 38/289
 38/4
 38/4, 46/109
 44/85
 4/85, 44/254

AskeladdenID:

165745

Referanse til landsverneplan:

Kompleks 99335701

Omfang fredning**Byggnavn**

Byggnavn	Oppført	Bygningsnr.	Gnr/bnr	Omfang
•BL01 Lucy Smiths hus	1959 - 1964	081208972	44/85	Eksteriør
•BL02 Kristian Ottosens hus	1960 - 1963	081208972	44/85	Eksteriør
•BL03 Frederikke	1959 - 1961	080762259	44/85	Eksteriør
•BL09 Eilert Sundt, blokk A	1965 - 1967	80762267	44/85	Eksteriør/Interiør
•BL10 Eilert Sundt, blokk B	1965 - 1967	80762267	44/85	Eksteriør/Interiør
•BL11 Harriet Holters hus	1965 - 1967	081571139	44/85	Eksteriør
•BL13 Vilhelm Bjerknes hus	1965 - 1966	081571120	44/85	Eksteriør/Interiør
•BL14 Niels Henrik Abels hus	1965 - 1966	081361681	44/85	Eksteriør
•BL15 Sophus Lies auditorium	1965 - 1966	081361703	44/85	Eksteriør/Interiør
•BL24 Fysikkbygningen	1934 - 1936	081150702	38/4, 46/109	Eksteriør/Interiør
•BL25 Farmasibygingen	1928 - 1932	081361975	46/102	Eksteriør/Interiør
•BL26 Svein Rosselands hus	1930 - 1934	081355207	38/4	Eksteriør/Interiør
•BL27 Georg Sverdrups hus	1996 - 1999	081213496	4/85, 44/254	Eksteriør/Interiør
•BL38 Chateau Neuf	1963 - 1971	81357692	38/287, 38/289	Eksteriør/Interiør
•Utomhus	1961 - 1967		44/85	Utomhus

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning kompleks

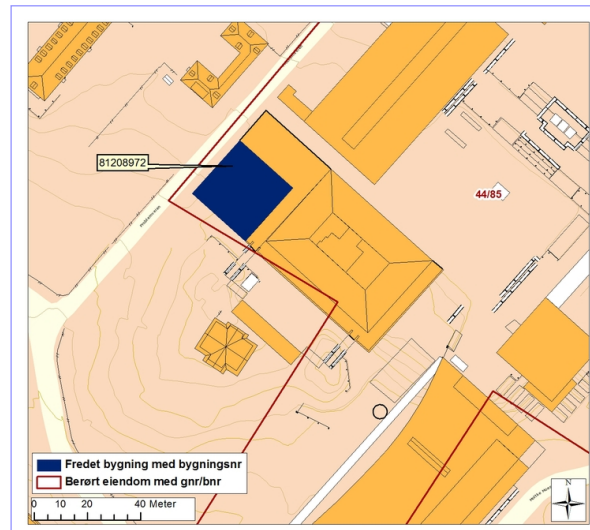
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningene og utomhus som nevnt ovenfor.
- Formål:** Formålet med fredningen er å sikre anlegget på Blindern som storstilt og komplett universitetsanlegg. Formålet er videre å sikre bygningenes kulturhistoriske og arkitekturhistoriske verdier. Formålet er også å sikre bygninger som er utformet og tilpasset vesentlige funksjoner som rom for undervisning, studier, administrasjon, velferd mm. Videre er formålet å sikre utomhusanlegget som en viktig funksjonell og visuell del av det helhetlige anlegget.
- Fredningen skal også sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.
- Begrunnelse:** Universitetet i Oslo er en sentral institusjon innen utdanning og forskning i Norge. Anlegget på Blindern er i norsk sammenheng helt unik som formålsbygd universitetsanlegg, hovedsaklig oppført i tre perioder: 1930-årene, 1960-årene og 1990-årene. Bygningsmassen har gjennomgående høy kvalitet. Hele anlegget på Blindern har en gjennomgående bruk av rød tegl, betong, sorte korrigerede plater, teak, sort stein og glass i bygningene og brostein på plasser og gangarealer.
- Første byggetrinn kom som følge av behovet for utvidelser av de eksisterende universitetsanleggene i Sentrum og på Tøyen. Andre byggetrinn kom for å møte utdanningsekspansjonen på 1960-tallet. I tredje byggetrinn kom bygning for undervisningsvitenskaplig institutt og nytt universitetsbibliotek. De tre byggetrinnene danner et helhetlig anlegg som viser utvikling innen hvilke funksjoner universitetsbygg skulle inneha (kontor, auditorium, lesesal, leilighet for professor, kantine og pauserom, kollokvierom, idrettsanlegg,) og utvikling innen arkitektoniske formspråk.
- Det overordnede plangrepet med bygninger gruppert på begge sider av en gjennomgående akse (opprinnelig trukket helt ned til Frognerparken) er fulgt helt fra starten på 1920-tallet. De første bygningene på Nedre Blindern, oppført i perioden 1829 - 36, er tegnet av arkitektene Finn Bryn og Johan Ellefsen. Arkitektene fikk i 1937 "A.C. Houens fonds diplom" for anlegget. Arkitektkontoret Rinnan & Tveten tegnet AVI-bygningene (administrasjon, velferd og idrett), og arkitektene Nils-Ole Lund og Leiv Olav Moen resten av Øvre Blindern på 1960-tallet med høye og lave blokker i tidstypisk funksjonalisme. Universitetsbiblioteket fra 1999, tegnet av arkitekt Are Telje, i postmodernistisk, senfunksjonalistisk stil med en monumental fasade, gir en bygningsmessig forbindelse mellom Nedre og Øvre Blindern.
- Utbyggingen på Øvre Blindern er videre bundet sammen av utearealene mellom byggetrinnene og er viktig for å holde anlegget sammen. Plassen foran Frederikke har stor symbolverdi.
- Studentersamfunnet "Chateau Neuf" fra 1971, ligger i enden av den gjennomgående aksene, og er bygget i materialene rød tegl, betong og glassbyggerstein i kvadratiske felt, karakteristisk for arkitektene Kjell Arne Lund og Nils Slaatto.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL01 LUCY SMITHS HUS

Bygningsnr:	081208972
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1959 - 1964
AskeladdenID:	165745-13
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10166 Kompleks 99335701

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.

Formål: Formålet med fredning av Administrasjonsbygningen er å bevare bygningen som del av det samlede Universitetscenteret.

Formålet med fredningen av er å bevare den som del av Universitetscenteret som representerer et nytt syn på samarbeidsform mellom Universitetet og studentorganisasjoner som ved opprettelsen var særskilt for Norge.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.

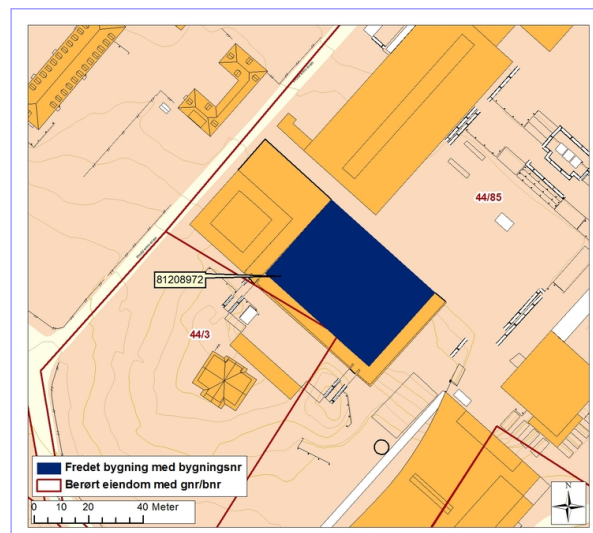
Begrunnelse: Universitetscenteret (BL01 Lucy Smiths hus og BL02 Kristian Ottosens hus, BL03 Frederikke og BL04 Idrettsbygningen), opprinnelig benevnt AVI (administrasjon, velferd, idrett), var resultat av nytt syn på samarbeidsformen mellom Universitetet og studentorganisasjonene. Det var vanligvis et skarp skille mellom forsknings- og undervisningsinstitusjonen og velferdstiltak for studentene. Den lovfestede Studentsamskipnaden i Norge (1939) dannet samarbeidsorganet mellom staten, studentene og universitetet. Disse tre institusjonenes behov for samarbeid og sambruk av lokaler ble et av forholdene som arkitektene skulle legge til rette for og det funksjonsblandete AVI-komplekset ble resultatet. Programmet for Universitetscenteret forutsatte at anlegget skulle realiseres i tre byggetrinn: Restaurantbygning, idrettsbygning og bygning for administrasjon og butikker.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL02 KRISTIAN OTTOSENS HUS

Bygningsnr:	081208972
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1960 - 1963
AskeladdenID:	165745-24
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 11376 Kompleks 99335701

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.

Formål: Formålet med fredning av Kristian Ottosens hus er å sikre bygningen som del av det samlede Universitetssenteret.

Formålet er videre å bevare bygningen som viktig element i defineringen av Frederikkeplassen.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.

Begrunnelse: Universitetssenteret (BL01 Administrasjonsbygningen og BL02 Kristian Ottosens hus, BL 03 Frederikke og BL04 Idrettsbygningen), opprinnelig benevnt AVI(administrasjon, velferd, idrett), var resultat av nytt syn på samarbeidsformen mellom Universitetet og studentorganisasjonene. Det var vanligvis et skarp skille mellom forsknings- og undervisningsinstitusjonen og velferdstiltak for studentene. Den lovfestede Studentsamskipnaden i Norge (1939) dannet samarbeidsorganet mellom staten, studentene og universitetet. Disse tre institusjonenes behov for samarbeid og sambruk av lokaler ble et av forholdene som arkitektene skulle legge til rette for og det funksjonsblandete Universitetssenteret ble resultatet. Programmet for Universitetssenteret forutsatte at anlegget skulle realiseres i tre byggetrinn: Restaurantbygning, idrettsbygning og bygning for administrasjon og butikker.

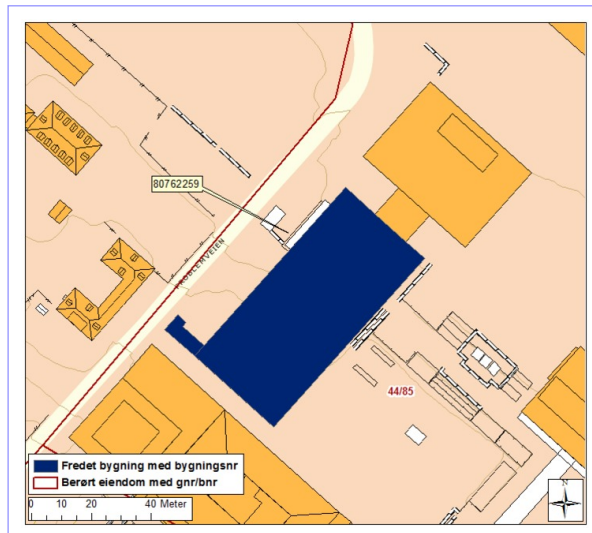
Univesitetssenteret sammen med MatNat-fakultetet definerer avgrensingen av Frederikkeplassen.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL03 FREDERIKKE

Bygningsnr:	080762259
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1959 - 1961
AskeladdenID:	165745-13
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10164 Kompleks 99335701

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning bygning

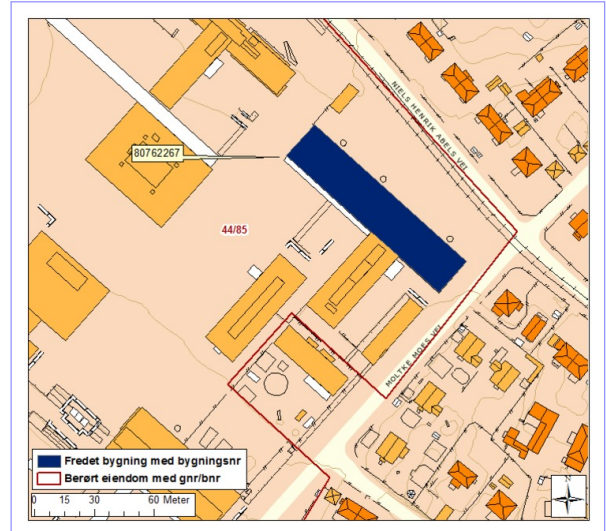
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon; særlig mot Fredrikkeplassen, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med fredningen av Frederikke er å sikre bygningen som et tidlig eksempel på en velferdsbygning på universitetscampus, samt sikre bygningen som del av det samlede Universitetssenteret og som fondvegg mot Frederikkeplassen.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Se ellers forskriftens § 9-3
- Begrunnelse:** Frederikkebygningen er et av tre bygg i Rinnan og Tvetens Universitetssenter, opprinnelig benevnt AVI-kompleks (Administrasjon, velferd, idrett), og er en viktig del av det helhetlige universitetsanlegget på Blindern. Den danner en naturlig avgrensning av Frederikkeplassen i vest. Bygningens volum og høyde innordner seg høy/lav prinsippet sammen med de øvrige bygningene rundt Frederikkeplassen, og spesielt de to øvrige bygningene i Universitetssenteret (BL02 Kristian Ottensens hus og BL01 Lucy Smiths hus).
- Gruppering og dimensjonering av bygningene og de omkringliggende plasser knyttet til MatNat-fakultetet vis á vis, ble utformet og bygget i en samforståelse med den eksisterende bebyggelsen. Frederikkebygningen fremstår i eksteriøret som lite endret, bortsett fra åpning av sokkelen til serveringssteder. Både, volum, utforming og materialer er i stor grad opprettholdt. Bygningen føyer seg inn i Blinderns materialbruk med plass-støpt betong (naturbetong), terrasso, rød tegl, vindusbånd med teakvinduer, granitt, og malte fasadeplater.
- Universitetssenteret representerte et nytt syn på samarbeidsformen mellom Universitetet og studentorganisasjoner. Universitetssenteret (BL01 Administrasjonsbygningen og BL02 Kristian Ottensens hus, BL03 Frederikke og BL04 Idrettsbygningen) la til rette for samarbeid og sambruk av lokaler, et premiss Rinnan og Tveten arbeidet ut i fra.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL09 EILERT SUNDT, BLOKK A

Bygningsnr:	80762267
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1965 - 1967
AskeladdenID:	165745-16
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10170 Kompleks 99335701

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør i sonen mellom hoveddørene på begge sider av høyblokka, via de to trappene til midtpartiet og videre langs publikumsarealene utenfor publikumsarealene. Fredningen omfatter også auditoriene og trappene fra 1. etasje ned i kjeller og opp til 2. etasje.
- Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.
- Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegning.
- Formål:** Formålet med å frede Eilert Sundt, blokk A er å sikre den som del av et samlet bygningskompleks for SV-fakultetet samt som del av universitetsanlegget som helhet, og å definerer øverste avgrensning av Blindern-aksen. Formålet er videre å ta vare på den gode sammenhengen mellom plassdannelsen mellom bygningene i SV-komplekset og de store tilgrensende interiørsonene.
- Formålet med interiørfredning i Eilert Sundt, blokk A er å sikre eksempel på "Blindernpaletten", formålsbygde rom som er vesentlige for universitetets arbeid og spesielt gode interiørelementer.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** De tre store bygningsanleggene for fakultetene på øvre Blindern er komponert med definerte funksjonsdelt høy/lav-bygningsmasse. HF-, MatNat- og SV- kompleksene fremstår i hovedsak som like, med høyblokk som i utgangspunktet hadde kontorer for ansatte og høyere grads studenter og lavblokk for undervisning og lesesaler. Materialbruk, detaljering og farger er gjennomgående i alle bygningene.
- SV-komplekset har kun mindre fasadeendring (vinduer mot nord i BL09) og fremstår med autentisk eksteriør.
- Interiørerne fremstår med relativt opprinnelig uttrykk og fremviser materialpaletten og arkitekturs kvaliteter svært godt på grunn av store sammenhengende soner med gjennomgående standard i publikumsadkomstområdene i adkomstearealet med direkte forbindelse mellom høyblokk og sidefløy (BL09). Her blir også samspillet mellom de opparbeidede utearealene og interiør i adkomstsonene tydelig.
- SV-komplekset danner en avgrensning av Blindern-aksen mot nordøst.

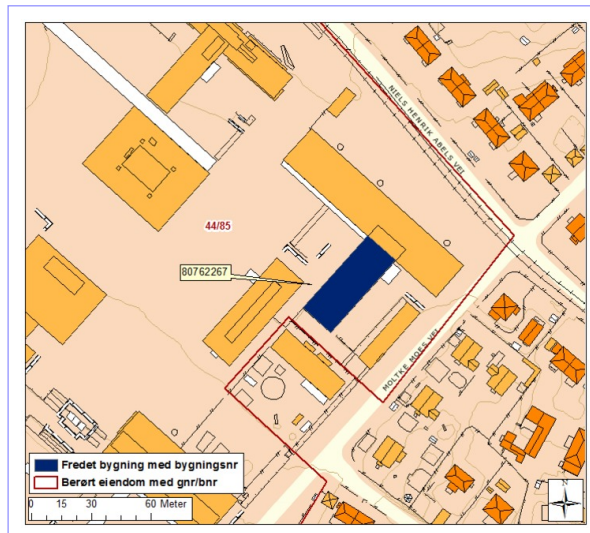

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL10 EILERT SUNDT, BLOKK B

Bygningsnr:	80762267
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1965 - 1967
AskeladdenID:	165745-23
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 14337 Kompleks 99335701

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør i sonen mellom hoveddørene på begge sider av høyblokka, via de to trappene til midtpartiet og videre langs publikumsarealene ved kantina. Fredningen omfatter også trappene fra 1. etasje ned i kjeller og opp til 2. etasje.

Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegning.

Formål: Formålet med å frede Eilert Sundt, blokk B er å sikre den som del av et samlet bygningskompleks for SV-fakultetet samt som del av universitetsanlegget som helhet og å definerer øverste avgrensning av Blindern-aksen. Formålet er videre å ta vare på den gode sammenhengen mellom plassdannelsen mellom bygningene i SV-komplekset og de store tilgrensende interiørsonene.

Formålet med interiørfredning i Eilert Sundt, blokk B er å bevare eksempel på "Blindernpaletten", formålsbygde rom som er vesentlige for universitetets arbeid og spesielt gode interiørelementer. Formålet er videre å sikre opplevelsen av sammenheng med ute- og innearealene.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: De tre store bygningsanleggene for fakultetene på øvre Blindern er komponert med definerte funksjonsdelt høy/lav-bygningsmasse. HF-, MatNat- og SV- kompleksene fremstår i hovedsak som like, med høyblokk som i utgangspunktet hadde kontorer for ansatte og høyere grads studenter og lavblokk for undervisning og lesesaler. Materialbruk, detaljering og farger er gjennomgående i alle bygningene.

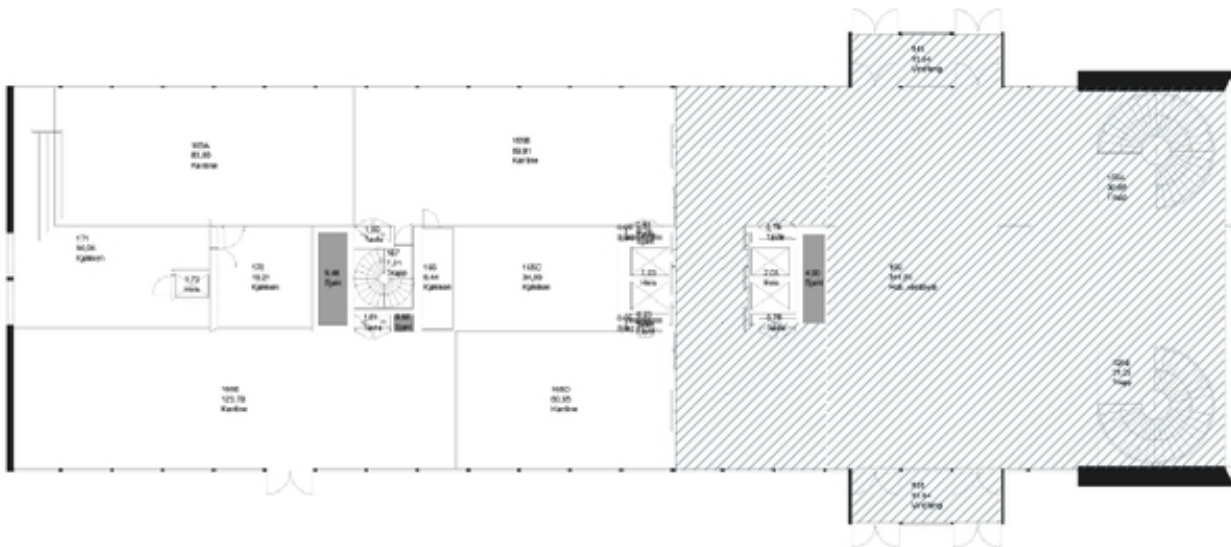
SV-komplekset har kun mindre fasadeendring (vinduer mot nord i BL09) og fremstår med autentisk eksteriør.

Interiørerne fremstår med relativt opprinnelig uttrykk og fremviser materialpaletten og arkitekturs kvaliteter svært godt på grunn av store sammenhengende soner med gjennomgående standard i publikums-områdene i adkomstearealet med direkte forbindelse mellom høyblokk og sidefløy. Her blir også samspillet mellom de opparbeidede utearealene og interiør i adkomstsonene tydelig.

SV-komplekset danner en avgrensning av Blindern-aksen mot nordvest.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

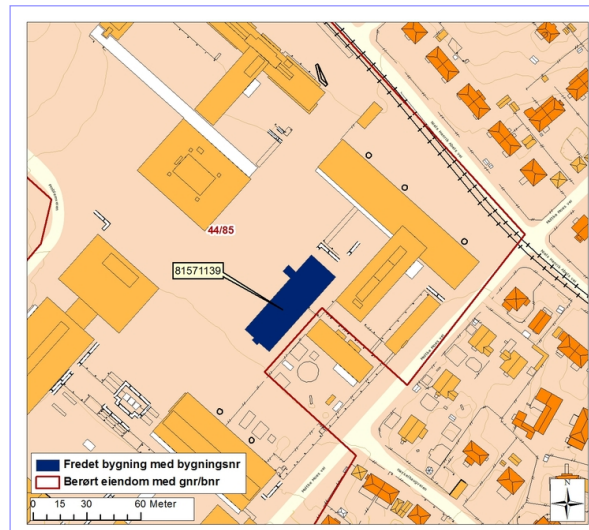
Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skraver. Trappeløpene fredes gjennomgående fra kjeller opp til 2. etasje. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL11 HARRIET HOLTERS HUS

Bygningsnr:	081571139
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1965 - 1967
AskeladdenID:	165745-26
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 14338 Kompleks 99335701

Fredning bygning

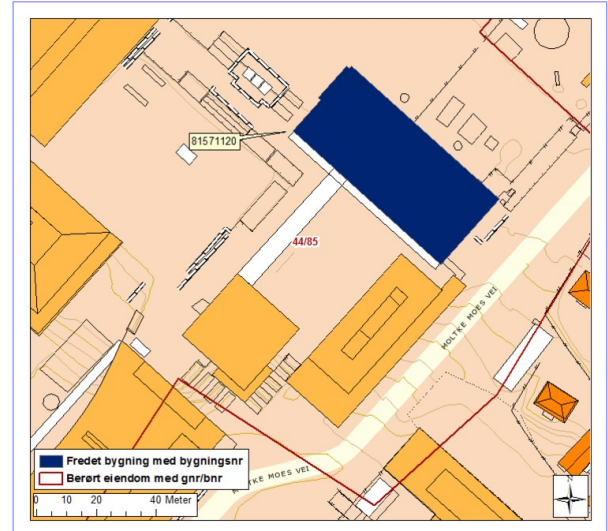
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med å frede Harriet holters hus er å sikre den som del av et samlet bygningskompleks for SV-fakultetet samt som del av universitetsanlegget som helhet og å definerer øverste avgrensing av Blindern-aksen.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** De tre store bygningsanleggene for fakultetene på øvre Blindern er komponert med definerte funksjonsdelt høy/lav-bygningsmasse. HF-, MatNat- og SV- kompleksene fremstår i hovedsak som like, med høyblokk som i utgangspunktet hadde kontorer for ansatte og høyere grads studenter og lavblokk for undervisning og lesesaler. Materialbruk, detaljering og farger er gjennomgående i alle bygningene.
- SV-komplekset har kun mindre fasadeendring (vinduer mot nord i BL09) og fremstår med autentisk eksteriør.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL13 VILHELM BJERKNES HUS

Bygningsnr:	081571120
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1965 - 1966
AskeladdenID:	165745-11
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 11377 Kompleks 99335701

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

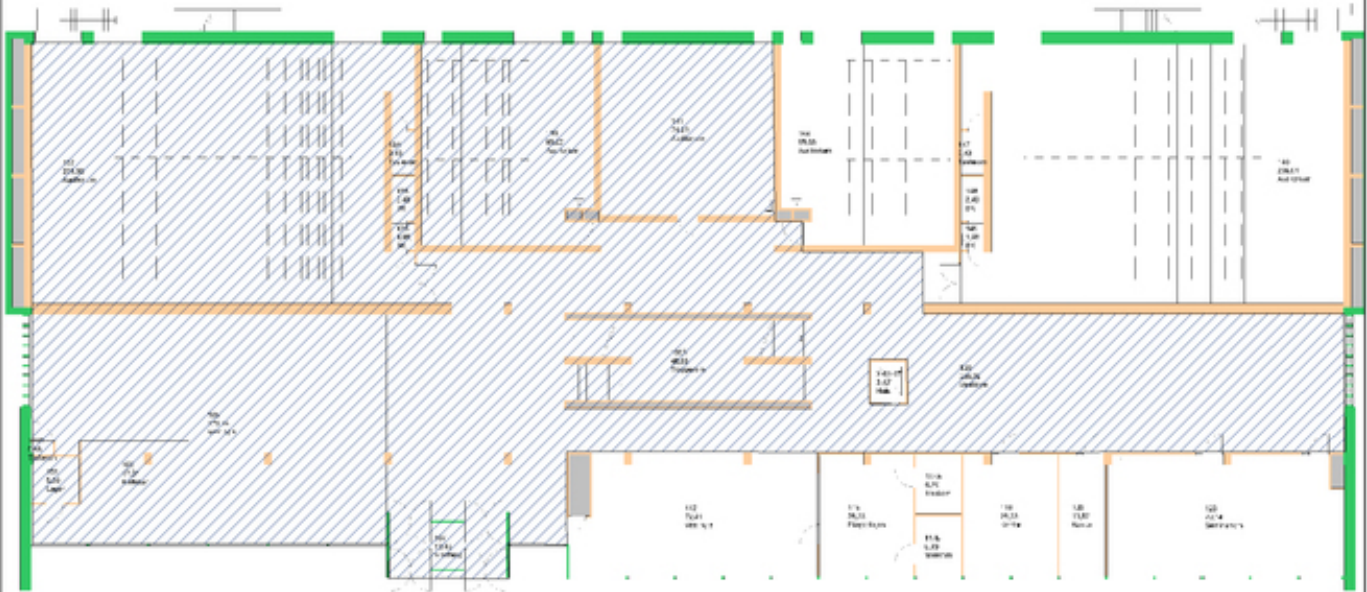
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør i vestibyle og auditorium. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.
- Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.
- Formål:** Formålet med fredning av Vilhelm Bjerknes hus er å sikre bygningen som del av et samlet bygningskompleks for MatNat-fakultetet.
- Formålet er videre å sikre bygningen som eksempel på Blindernanlegget som har separate bygninger for å dekke funksjoner som bibliotek, lesesal og auditorier.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** De tre store bygningsanleggene for fakultetene på øvre Blindern er komponert med definerte funksjonsdelt høy/lav-bygningsmasse. HF-, MatNat- og SV- kompleksene fremstår i hovedsak som like, med høyblokk som i utgangspunktet hadde kontorer for ansatte og høyere grads studenter og lavblokk for undervisning og lesesaler. Materialbruk, detaljering og farger er gjennomgående i alle bygningene. MatNat-komplekset har opprinnelige bygghøyder.
- Interiørerne fremstår med relativt opprinnelig uttrykk og fremviser materialpaletten og arkitekturens kvaliteter svært godt på grunn av store sammenhengende soner med gjennomgående standard i publikumsområdene i adkomstearealet til BL 15 og BL 13. Her blir også samspillet mellom de opparbeidede utearealene og interiør i adkomstsonene tydelig. HF-komplekset var første byggetrinn av de tre fakultetskompleksene. De senere kompleksene fikk noe endrede planløsninger etter erfaring med bruk fra HF-komplekset. MatNat-fakultetet hadde mindre adkomstareal, men både kontor, oppholdsrom og undervisningslokaler i høyblokka, mens lavblokka har større adkomst og oppholdsrom. SV-fakultetet som ble satt opp sist fikk større adkomst/oppholdsrom, mer sammensatte vindusløsninger som ga større fleksibilitet i forhold til kontorstørrelser, mer fellesarerlaer på bekostning av kontorer.
- MatNat-komplekset sammen med Universitetscenteret (BL01, BL02, BL03 og BL04) definerer avgrensningen av Frederikkeplassen.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

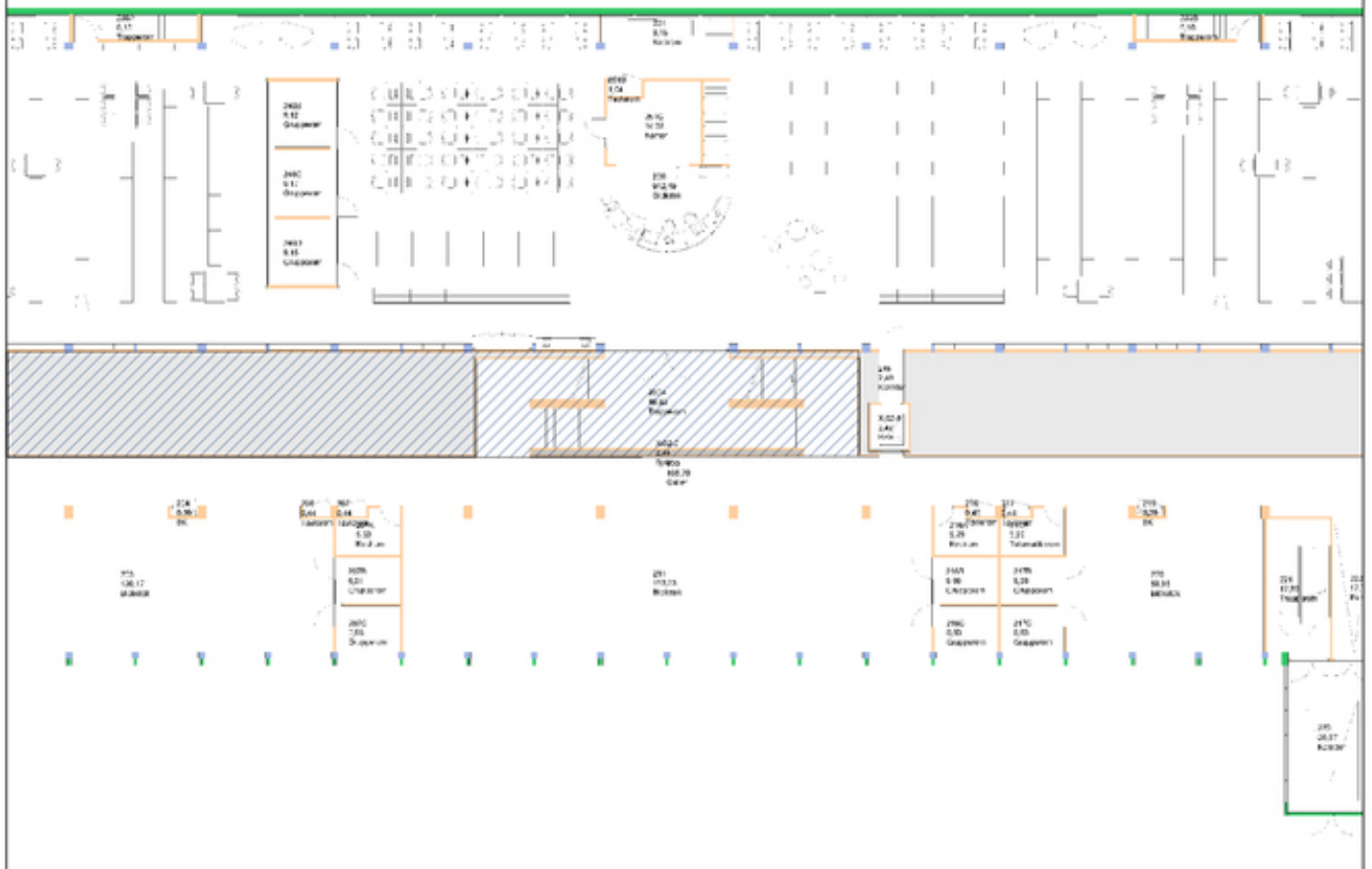
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

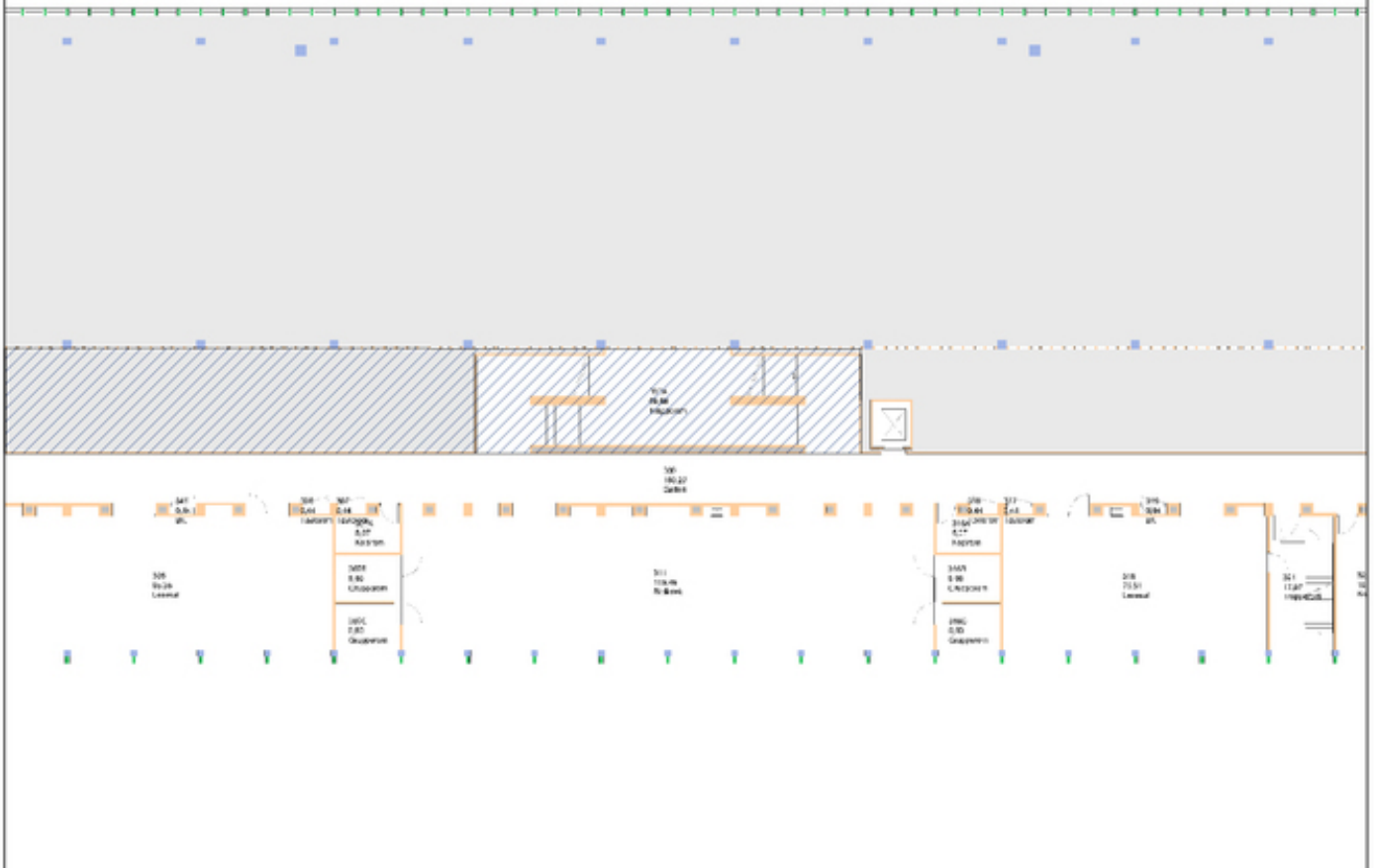

Plantegning 2. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skraver.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

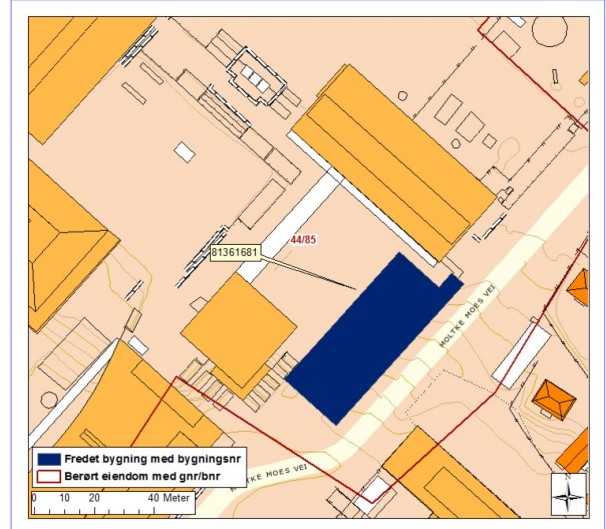
Plantegning 3. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skraver.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL14 NIELS HENRIK ABELS HUS

Bygningsnr:	081361681
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1965 - 1966
AskeladdenID:	165745-10
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10167 Kompleks 99335701

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning bygning

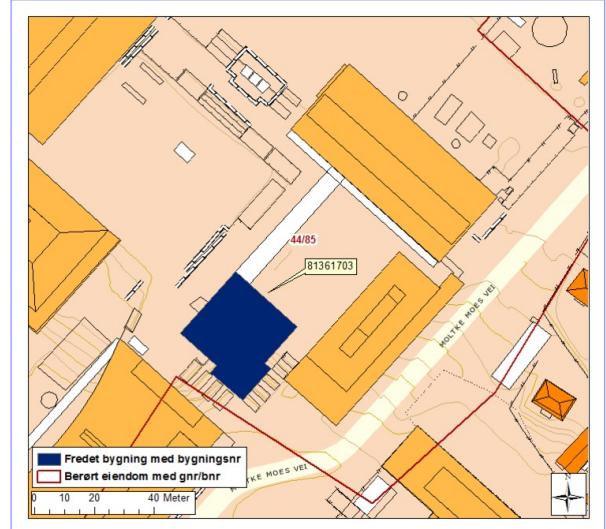
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med fredning av Niels Henrik Abels hus er å sikre bygningen som del av et samlet bygningskompleks for MatNat-fakultetet.
- Formålet er videre å ta vare på bygningen som eksempel på Blindernanlegget som har separate bygninger for å dekke funksjoner som bibliotek, lesesal og auditorier.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** De tre store bygningsanleggene for fakultetene på øvre Blindern er komponert med definerte funksjonsdelt høy/lav-bygningsmasse. HF-, MatNat- og SV- kompleksene fremstår i hovedsak som like, med høyblokk som i utgangspunktet hadde kontorer for ansatte og høyere grads studenter og lavblokk for undervisning og lesesaler. Materialbruk, detaljering og farger er gjennomgående i alle bygningene. MatNast-komplekset har opprinnelige bygghøyder.
- Interiørerne fremstår med relativt opprinnelig uttrykk og fremviser materialpaletten og arkitekturens kvaliteter svært godt på grunn av store sammenhengende soner med gjennomgående standard i publikumsområdene i adkomstearealet til BL 15 og BL 13. Her blir også samspillet mellom de opparbeidede utearealene og interiør i adkomstsonene tydelig. HF-komplekset var første byggetrinn av de tre fakultetskompleksene. De senere kompleksene fikk noe endrede planløsninger etter erfaring med bruk fra HF-komplekset. MatNat-fakultetet hadde mindre adkomstareal, men både kontor, oppholdsrom og undervisningslokaler i høyblokka, mens lavblokka har større adkomst og oppholdsrom. SV-fakultetet som ble satt opp sist fikk større adkomst/oppholdsrom, mer sammensatte vindusløsninger som ga større fleksibilitet i forhold til kontorstørrelser, mer fellesarerlaer på bekostning av kontorer.
- MatNat-komplekset sammen med Universitetscenteret (BL01, BL02, BL03 og BL04) definerer avgrensningen av Frederikkeplassen.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL15 SOPHUS LIES AUDITORIUM

Bygningsnr:	081361703
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1965 - 1966
AskeladdenID:	165745-9
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 11378 Kompleks 99335701

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

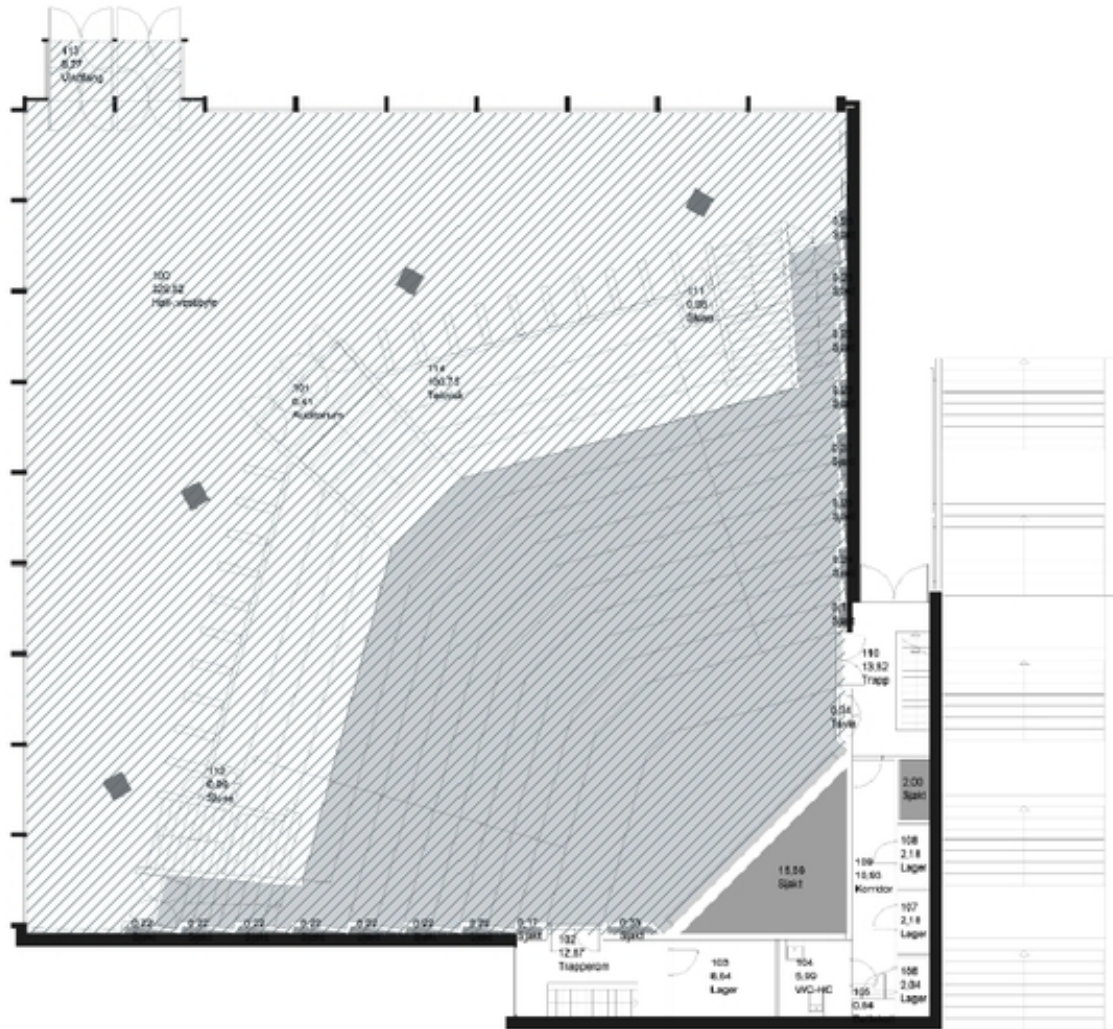
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør i vestibyle og auditorium. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.
- Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegning.
- Formål:** Formålet med fredning av Sophus Lies er å sikre bygningen som del av et samlet bygningskompleks for MatNat-fakultetet.
- Formålet er videre å bevare bygningen som eksempel på Blindernanlegget som har separate bygninger for å dekke funksjoner som bibliotek, lesesal og auditorier.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** De tre store bygningsanleggene for fakultetene på øvre Blindern er komponert med definerte funksjonsdelt høy/lav-bygningsmasse. HF-, MatNat- og SV- kompleksene fremstår i hovedsak som like, med høyblokk som i utgangspunktet hadde kontorer for ansatte og høyere grads studenter og lavblokk for undervisning og lesesaler. Materialbruk, detaljering og farger er gjennomgående i alle bygningene. MatNat-komplekset har opprinnelige bygghøyder.
- Interiørerne fremstår med relativt opprinnelig uttrykk og fremviser materialpaletten og arkitekturens kvaliteter svært godt på grunn av store sammenhengende soner med gjennomgående standard i publikumsområdene i adkomstearealet til BL 15 og BL 13. Her blir også samspillet mellom de opparbeidede utearealene og interiør i adkomstsonene tydelig.
- HF-komplekset var første byggetrinn av de tre fakultetskompleksene. De senere kompleksene fikk noe endrede planløsninger etter erfaring med bruk fra HF-komplekset. MatNat-fakultetethadde mindre adkomstareal, men både kontor, oppholdsrom og undervisningslokaler i høyblokka, mens lavblokka har større adkomst og oppholdsrom. SV-fakultetet som ble satt opp sist fikk større adkomst/oppholdsrom, mer sammensatte vindusløsninger som ga større fleksibilitet i forhold til kontorstørrelser, mer fellesarerlaer på bekostning av kontorer.
- MatNat-komplekset sammen med Universitetscenteret (BL01, BL02, BL03 og BL04) definerer avgrensningen av Frederikkeplassen.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

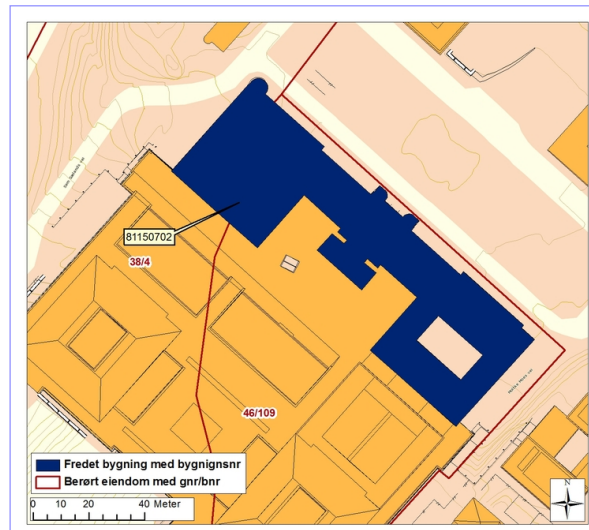
Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL24 FYSIKKBYGNINGEN

Bygningsnr:	081150702
Gnr/bnr:	38/4, 46/109
Oppført:	1934 - 1936
AskeladdenID:	165745-3
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10152 Kompleks 99335701

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret i 1., 2., 3. og 4. etasje. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.

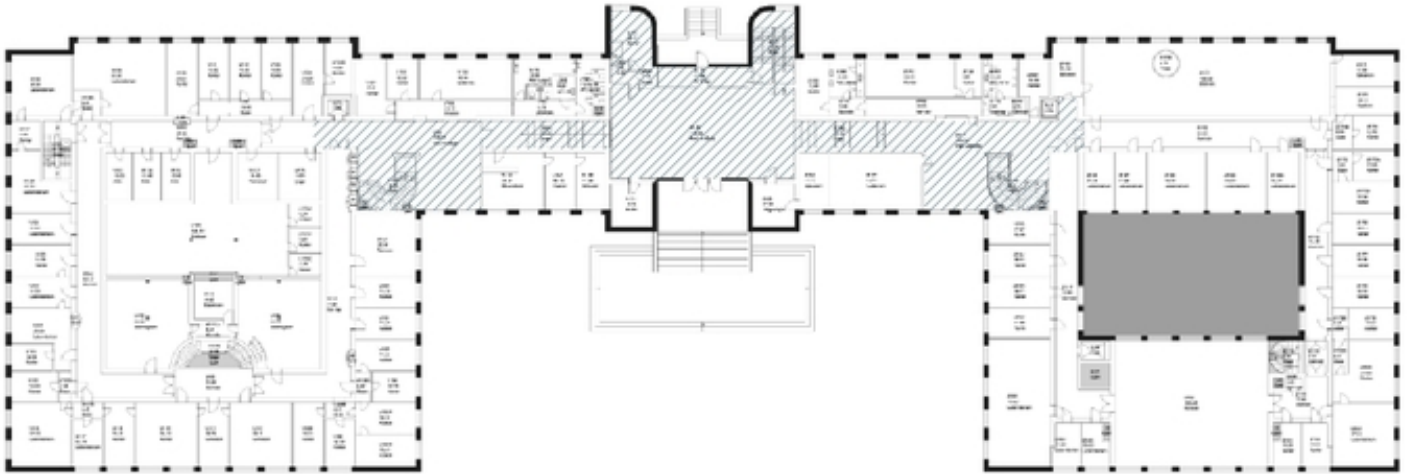
Formål: Formålet med fredningen av Fysikkbygningen er å bevare den som del av universitetsanlegget.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: Bygningene på Nedre Blindern ble tegnet av arkitektene Finn Bryn og Johan Ellefsen. Hovedbygget var Fysikk og Kjemibygningsen. Det ble tegnet i nyklassisistisk stil, men det fikk likevel et funksjonalistisk uttrykk. Arkitektene søkte et "fabrikkmessig" uttrykk, i sterk kontrast til det arkitektoniske uttrykket på universitetsbygningene i Sentrum og på Tøyen. Bygningens skulle være universitetets inngangsparti. BL25 Farmasibygningsen, BL26 Svein Rosselands hus og BL21 ZEB-bygningen er bygget i samme uttrykksform og med tilsvarende materialer som Fysikk- og Kjemibygningsen.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

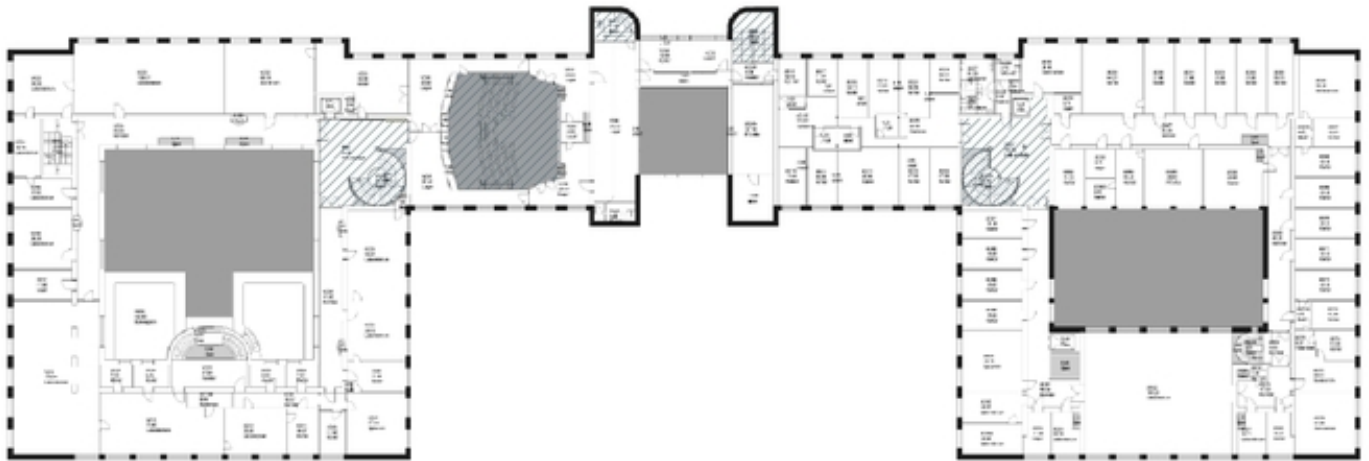

Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skraver. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

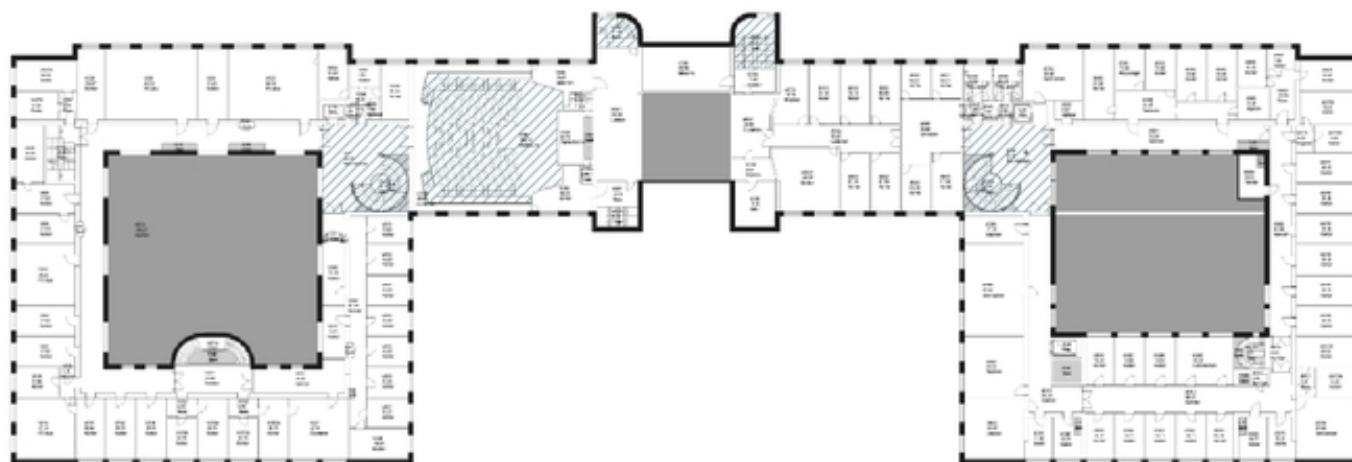
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 2. etasje. Omfang interiørfredning mer markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

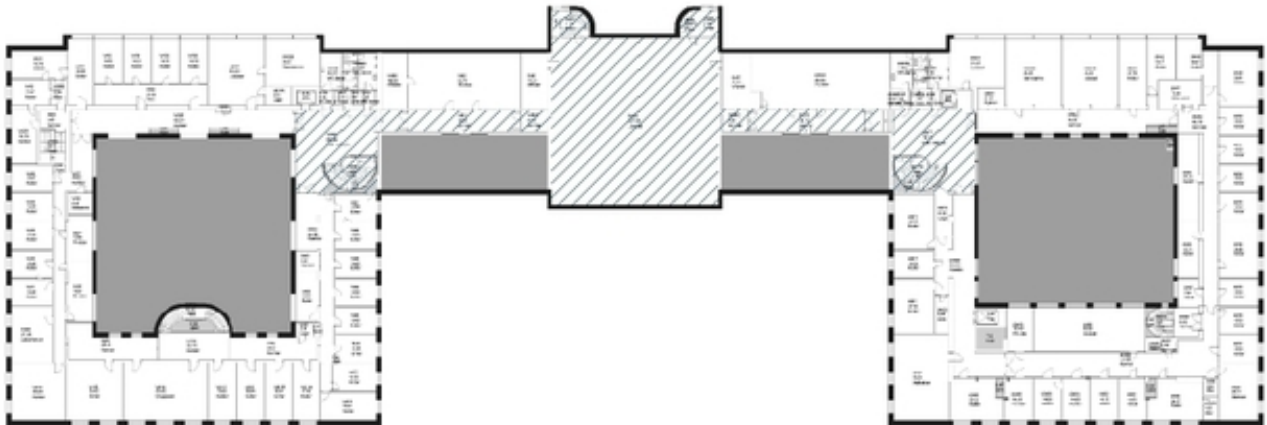
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 3. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Ophavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

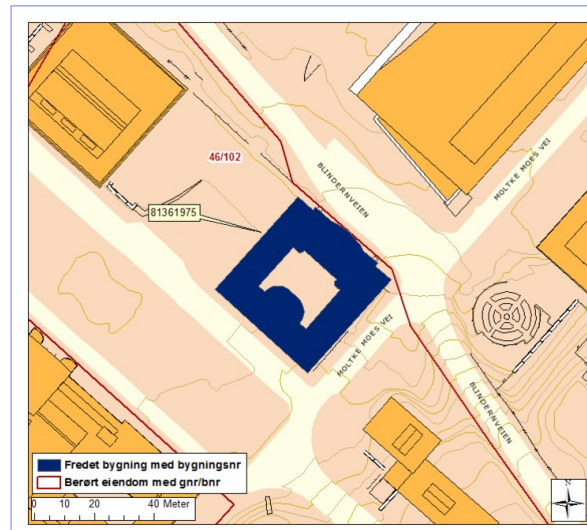
Plantegning 4. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL25 FARMASIBYGNINGEN

Bygningsnr:	081361975
Gnr/bnr:	46/102
Oppført:	1928 - 1932
AskeladdenID:	165745-1
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10153 Kompleks 99335701

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiør. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.

Formål: Formålet med fredningen av Farmasøytisk institutt er å sikre den som del av universitetsanlegget.

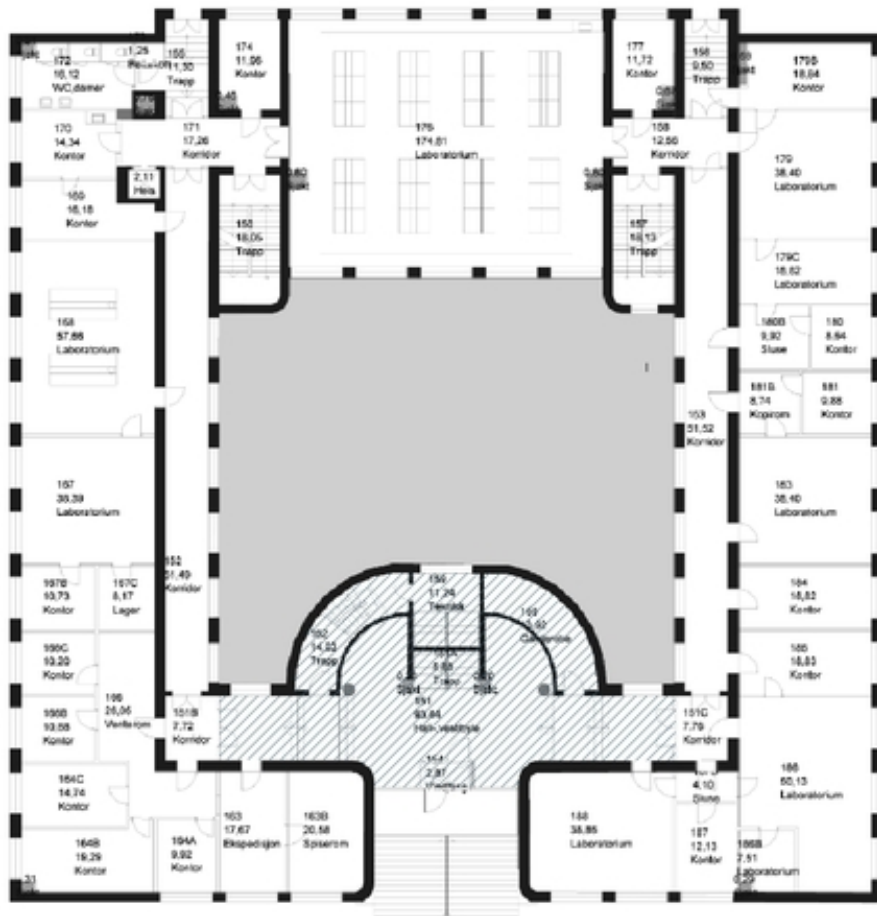
Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: Bygningene på Nedre Blindern ble tegnet av arkitektene Finn Bryn og Johan Ellefsen. Hovedbygget var Fysikk- og Kjemibygningen (BL24 og BL23). Det ble tegnet i nyklassisistisk stil, men det fikk likevel et funksjonalistisk uttrykk. Arkitektene søkte et "fabrikkmessig" uttrykk, i sterk kontrast til det arkitektoniske uttrykket på uiversitetsbygningene i Sentrum og på Tøyen. Fysikk- og Kjemibygningen skulle være universitetets inngangsparti. BL25 Farmasibygningen, BL26 Svein Rosselands hus og BL21 ZEB-bygningen er bygget i samme uttrykksform og med tilsvarende materialer som Fysikk- og Kjemibygningen.

Farmasibygningen er den eldste universitetsbygningen på Blindern. Bygningen har høy materialkvalitet og er av stor historisk og arkitekturhistorisk betydning.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

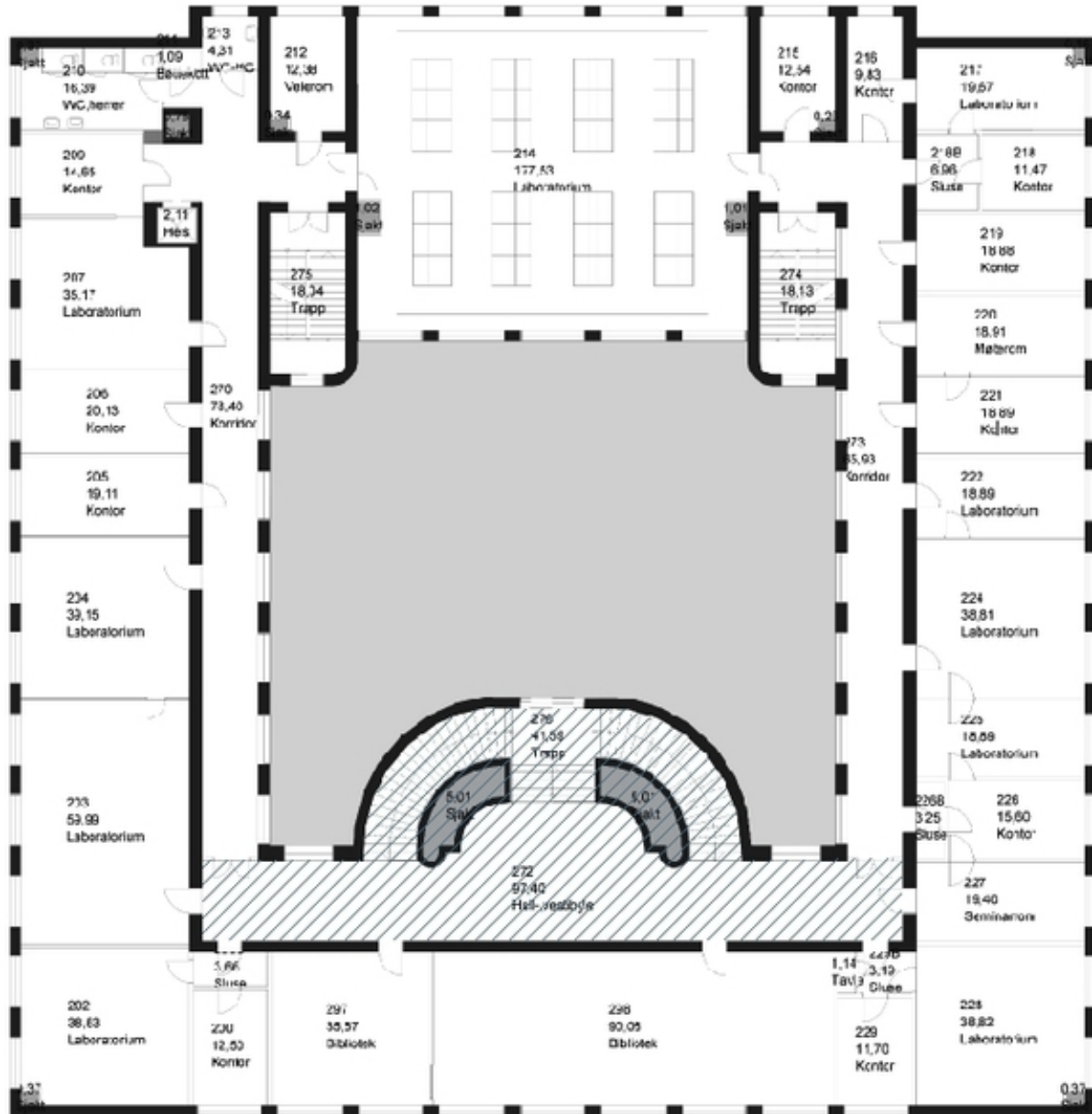
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantevning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 2. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

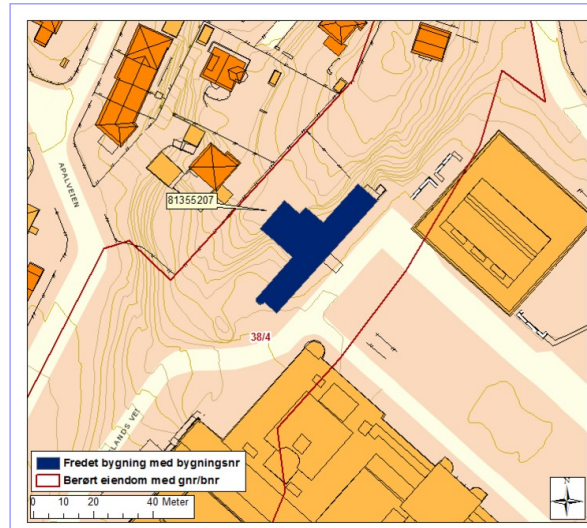
Plantengning 3. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL26 SVEIN ROSSELANDS HUS

Bygningsnr:	081355207
Gnr/bnr:	38/4
Oppført:	1930 - 1934
AskeladdenID:	165745-2
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10154 Kompleks 99335701

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.
- Formål:** Formålet med fredningen av Svein Rosselands hus er å sikre en universitetsbygning med høy arkitektur- og kulturhistorisk verdi og viktig del av universitetsanlegget. Formålet er videre å sikre bygningenes formspråk, samlet i et helhetlig anlegg. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å bevare det original og tilbakeførte interiøret, inkludert auditoriet i 2.etasje. Formålet med fredning av interiør er videre å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.
- Begrunnelse:** Bygningene på Nedre Blindern ble tegnet av arkitektene Finn Bryn og Johan Ellefsen. Svein Rosselands hus er bygget i samme uttrykksform og med tilsvarende materialer som Fysikk- og Kjemibygningen (BL24 og BL23). Arkitektene søkte et "fabrikkmessig" uttrykk, i sterk kontrast til det arkitektoniske uttrykket på universitetsbygningene i Sentrum og på Tøyen.
- Som en del av Nedre Blindern inngår Svein Rosselands hus i et helhetlig universitetsmiljø og som representant for funksjonalismens inntog i norsk offentlig arkitektur.

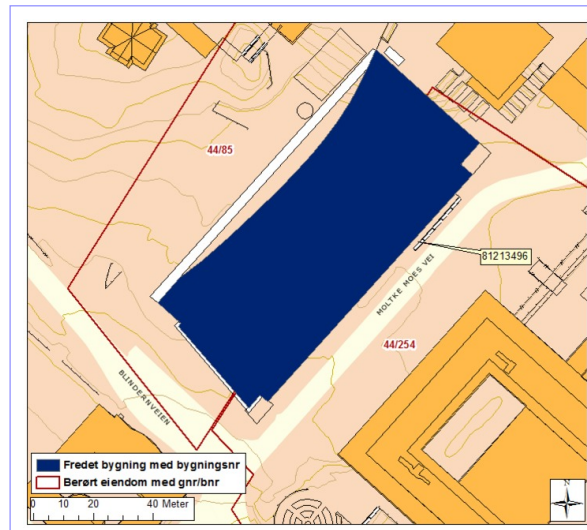

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL27 GEORG SVERDRUPS HUS

Bygningsnr:	081213496
Gnr/bnr:	4/85, 44/254
Oppført:	1996 - 1999
AskeladdenID:	165745-8
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 11379 Kompleks 99335701

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegning.

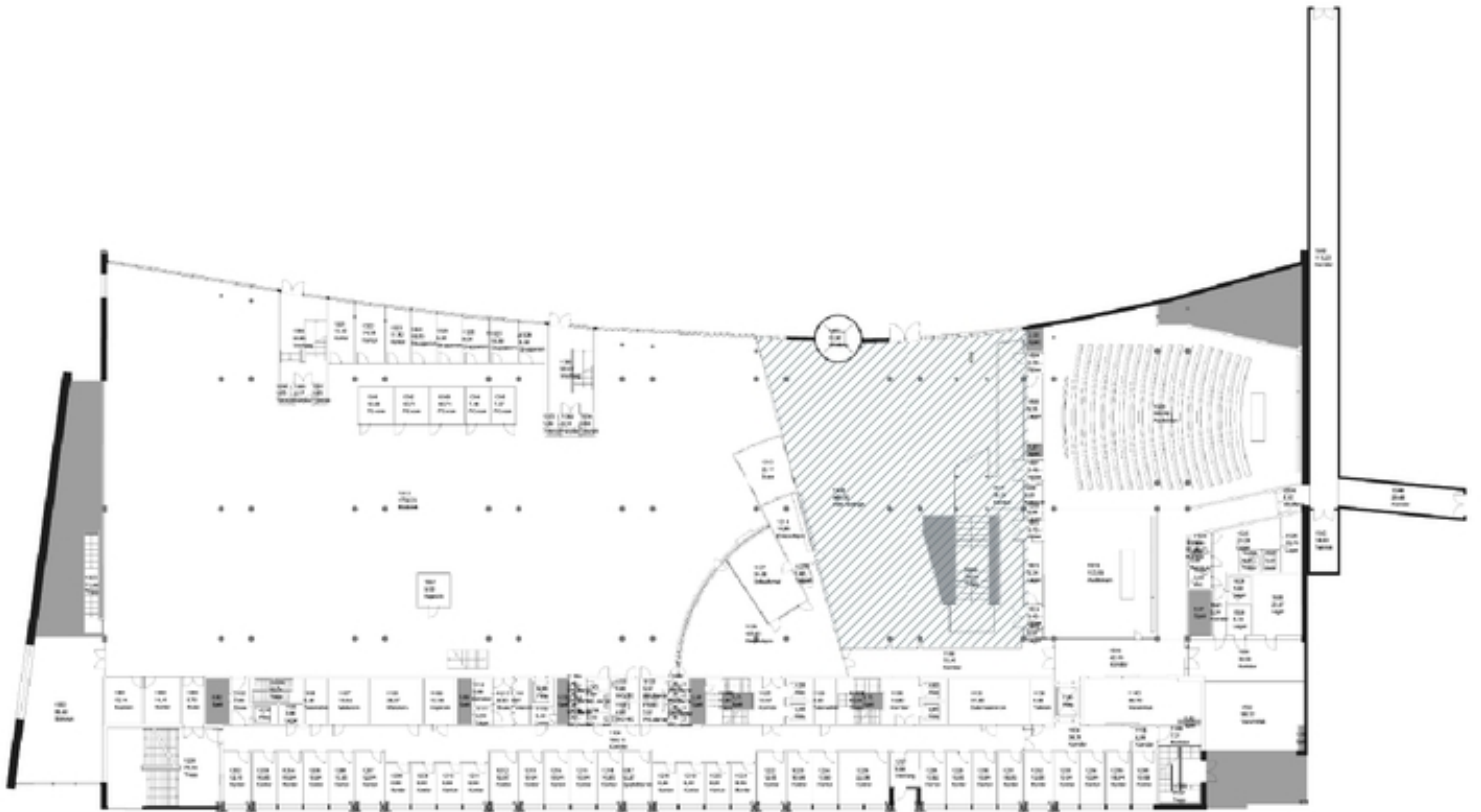
Formål: Formålet med fredningen er å bevare bygningens arkitektoniske kvaliteter. Formålet med fredningen er videre å bevare bygningen som symbol på at Universitetsbiblioteket ved dets rolle som kunnskapsbank er en av de viktigste bygningene på univertetsområdet.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: Universitetsbiblioteket et viktig bindeledd for helhetsinntrykket av campusområdet. Plasseringen av bygningen ble tilpasset Blinderns akser og ønsket om å binde øvre og nedre Blindern sammen. Bygningen som er tegnet av arkitektene Telje, Torp og Aasen, har vist seg funksjonell og velegnet til formålet. Innvendig er det integrert kunst med bl.a. biblioteksdørene av Paul Brandt og monumentalmaleriet av Kjell Torriset på skråveggen mot syd.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

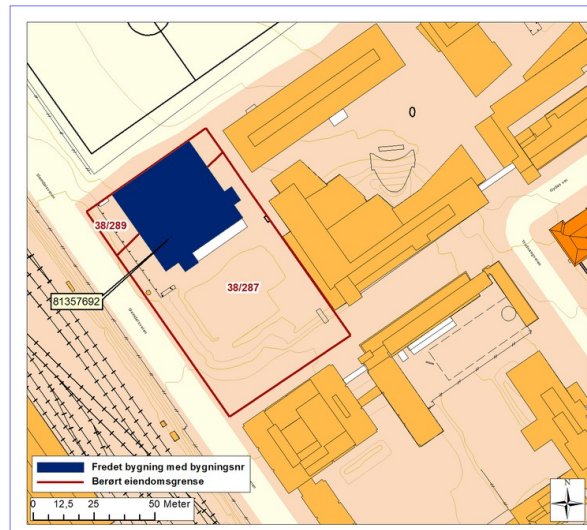
Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

BL38 CHATEAU NEUF

Bygningsnr:	81357692
Gnr/bnr:	38/287, 38/289
Oppført:	1963 - 1971
AskeladdenID:	165745-25
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 11382 Kompleks 99335701

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegning.

Formål: Formålet med fredningen er å sikre Chateau Neuf som en viktig bygning for det studentsosiale ved Universitetet i Oslo.

Videre er formålet å sikre bygningen som den første og viktigste "veggen" som avgrenser byrommet mellom Chateau Neuf, Politihøgskolen og Musikkhøgskolen. Chateau Neuf var arkitektonisk førende for bygningene til Politihøgskolen og Musikkhøgskolen.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: Studentersamfunnet fikk sitt første permanente møtested i 1861. Samfunnet spilte en vestentlig rolle som debattforum. Bygningen og møtesalen ble etterhvert for liten og i 1918 ble den solgt for å skaffe midler til et nybygg. I mellomtiden holdt Studentersamfunnet til på ulike lokaliteter. I 1960 ble det klart at dagens lokalisering var den beste, universitetet hadde på den tid planer om å bygge nedover mot Majorstua. Disse planene ble endret, men Studentersamfunnet ble likevel reist på tiltenkt tomt. Arkitektene for bygningene var Lund og Slaatto. Grunnsteinen ble lagt ned i 1963 og stod ferdig i 1971. Chateau Neuf har siden vært hovedmøteplass for studenter, og gitt rom for konserter og debatter. Bygningen er utformet med det mål for øyet å være rom for samfunnsdebatter og akademiske diskusjoner.

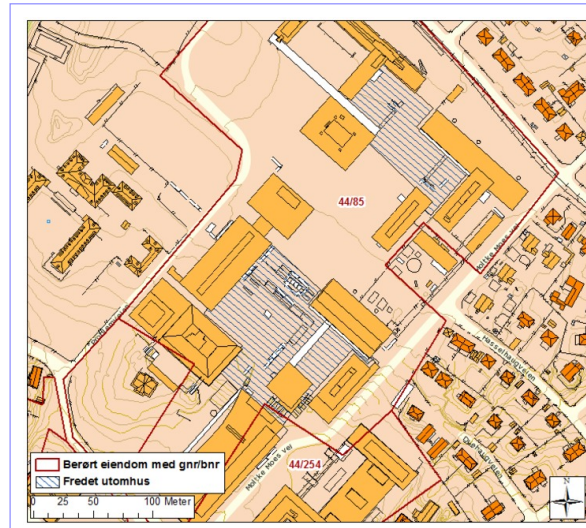

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

UTOMHUS

Bygningsnr:	
Gnr/bnr:	44/85
Oppført:	1961 - 1967
AskeladdenID:	165745-20
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903517 Kompleks 99335701

Fredning utomhus

Omfang: Fredningen omfatter utomhusanleggenes arealer, terreng, hovedelementer som spaserganger, dekker, belegg, vegetasjon og annen grønnstruktur samt konstruksjoner som pergolaer, lysarmaturer, sykkelskur, ramper, Blindernbenker, vannspeil, fontene, skulpturer, trapper med detaljer, materialbruk og overflater.

Fredningens avgrensning er markert med blå skravur på kart.

Formål: Formålet med fredningen er å sikre Blindern som storstilt og komplett universitetsanlegg.

Videre er formålet å sikre utomhusanlegget som en viktig funksjonell og visuell del av det helhetlige anlegget.

Begrunnelse: Da Øvre Blindern ble bygget ut på 1960-tallet sto landskapsarkitektur sentralt i prosjektet. Utomhusanlegget er et parkmessig landskap der bygningene er plassert friere i forhold til symmetri enn Nedre Blindern. Hovedaksen gjennom hele anlegget er beholdt med plassdannelsen mellom HF- og SV-kompleksene som øvre avslutning. Plassen er brosteinsbelagt.

Frederikkeplassen er den naturlige møteplassen både for studenter og besøkende. Frederikkeplassen er et av de viktigste plassrom i landet. Denne plassen er også brosteinsbelagt og måler 60 x 62m. De rektangulære brosteinene danner et rutemønster av kvadratiske felt. Innenfor hver kvadrat er steinene lagt i samme retning, noe som gir en stripeeffekt. Plassen står i direkte kontakt med matematikkbygningenes forplass. Landskapsarkitekt var Sverre K. Steine.

Fontenen ved Frederikkeplassen er tegnet av arkitekt Leiv Olav Moen (1928-1984). Den er anlagt i trappen som markerer universitetsanleggets hovedakse. Sammen med skulpturen «Air», av billedhugger Arnold M. Haukeland, tjener den som orienterings- og samlingspunkt.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

SENTRUM

Kommune:

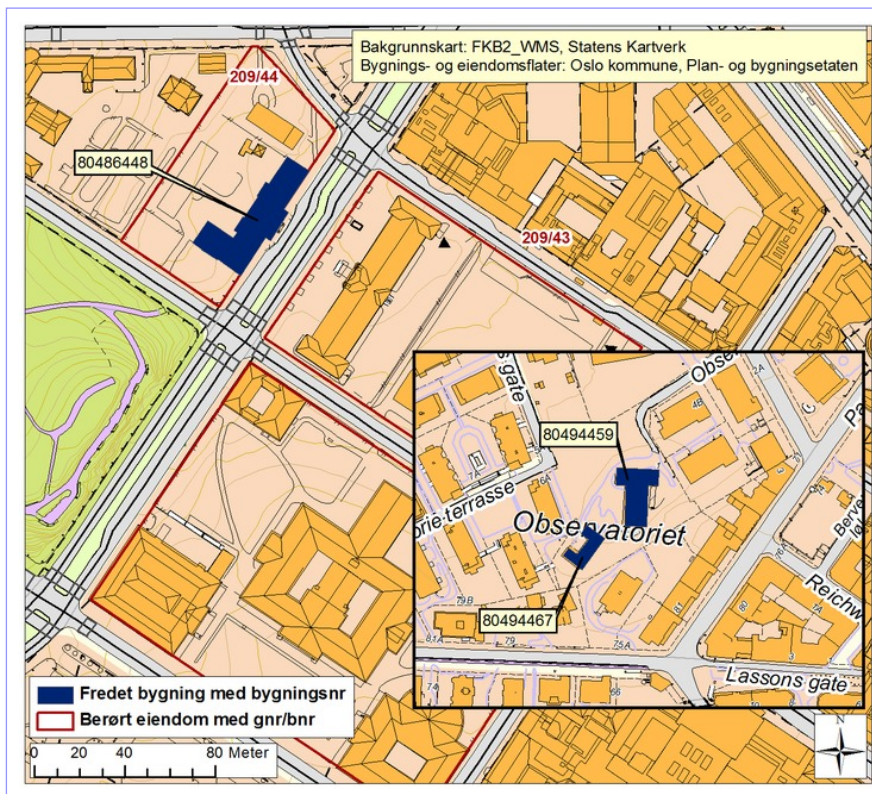
301/Oslo kommune

Gnr/bnr:209/44
211/196**AskeladdenID:**

163416

**Referanse til
landsverneplan:**

Kompleks 99335702

Omfang fredning

Byggnavn	Oppført	Bygningsnr.	Gnr/bnr	Omfang
•SE07 Frederiks gate 3	1875	080486448	209/44	Eksteriør/Interiør
•SE37 Observatoriet	1831 - 1833	080494459	211/196	Eksteriør/Interiør
•SE38 Observatoriebøligen	1835 - 1845	080494467	211/196	Eksteriør
•Utomhus	1833		211/196	Utomhus

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning kompleks

Omfang: Fredningen omfatter bygningene og utomhus som nevnt ovenfor.

Formål: Formålet med fredningen er å bevare bygninger som forteller viktig nasjonsbyggende historie og som har høye kulturhistoriske og arkitektoniske kvaliteter.

Begrunnelse: I landsverneplan for Kunnskapsdepartementet fredes Observatoriet og Frederiksgate 3.

Observatoriet er tegnet av arkitekt Christian Heinrich Grosch, en av samtidens ledende arkitekter, og sto ferdig i 1833 som det første formålsbygg for "Det Kongelige Frederiks Universitet", i dag UiO. Bygningen er en empirebygning med streng dekorering, men har utforming tilpasset forskningsoppgavene bl.a. med tårnet hvor taket kan åpnes. Observatoriet har vært administrativt fredet siden 1923. Observatorieboligen ble bygget i 1845, i én etasje med stående trepanel og valmet tak. Arkitekten er ukjent. Observatoriet med observatoriebolig er et viktig kulturminne innen vitenskaps-/forskningshistorie.

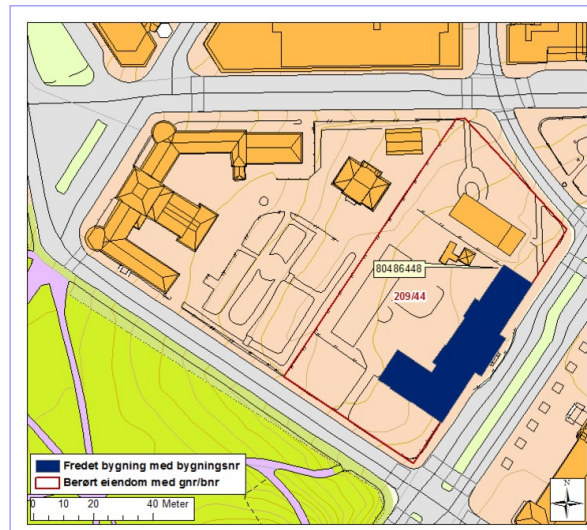
Frederiksgate 3 ble formålsbygd i 1875 som kjemisk institutt for "Det Kongelige Frederiks Univeristet". Bygningen er tegnet av arkitekt Georg Andreas Bull i nyrenessansestil. Bygningen har vært i kontinuerlig bruk av UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

SE07 FREDERIKS GATE 3

Bygningsnr:	080486448
Gnr/bnr:	209/44
Oppført:	1875
AskeladdenID:	163416-1
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10133 Kompleks 99335702

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret i 1. etasje; korridorer (rom 109, 110, 112, 114 og 124) og to trappeløp (rom 101 og 120). Fredningen omfatter også spor i takflaten av opprinnelig auditorium over inngangspartiet i 3. etasje.

Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.

Formål: Formålet med fredningen er å sikre en formålsbygd bygning for universitetet i Oslo, og å ivareta helheten i bygningsmiljøet i aksene Tullinløkka - St.Olavsgate 32, og i området grensende til Slottsparken.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.

Formålet med fredningen av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar. Formålet for fredningen av interiør i 3. etasje er å sikre himlingen.

Begrunnelse: Bygningen, tegnet av arkitekt Georg Andreas Bull i nyrenessansesstil, ble opprinnelig oppført og spesialinnredet som universitetets kjemiske institutt. Etter at institutt for kjemi flyttet til nye kjemibygninger på Blindern på 1930-tallet, huset bygningen diverse andre institutter og oldsaksamlingen. I dag benyttes bygningen av Universitetes kulturhistoriske museer og andre.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

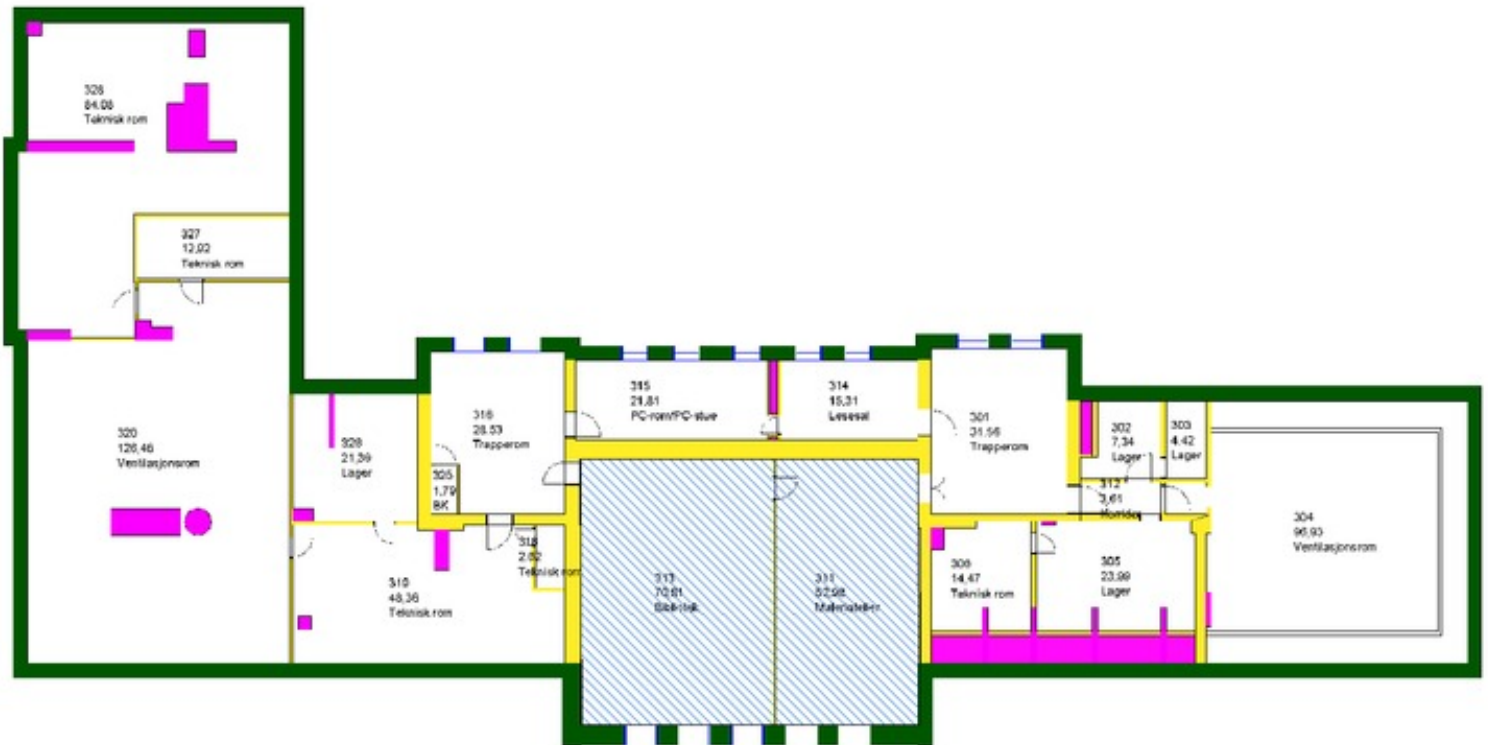
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skraver. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

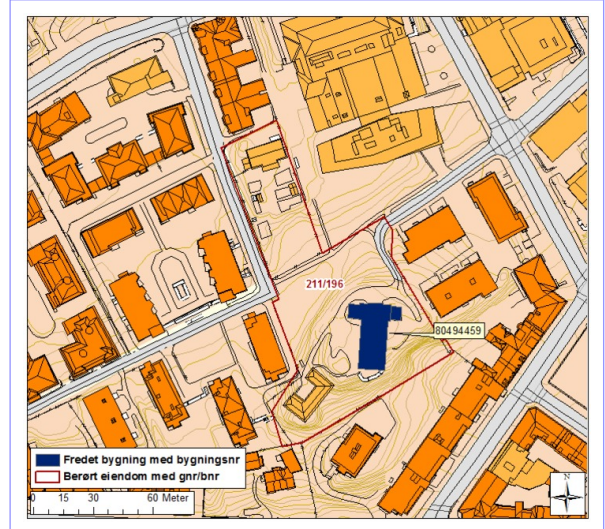
Plantegning 3. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

SE37 OBSERVATORIET

Bygningsnr:	080494459
Gnr/bnr:	211/196
Oppført:	1831 - 1833
AskeladdenID:	163416-2
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10175 Kompleks 99335702

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør i 1. og 2. etasje samt tårnet. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner, tekniske installasjoner m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.

Formål: Formålet med fredningen er å bevare Observatoriet som et viktig historiefortellende kulturminne som representerer viktig vitenskaplig/forskningshistorie.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: Observatoriet er en av de første bygningene som ble oppført for Universitetet i Oslo. Det er en type formålsbygg som har en helt spesiell utforming på grunn av bygningens funksjon knyttet til forskningen.

Observatoriet har vært sentral innen norsk forskning og har vært et område innen fysikken der Norge har vært en dominerende aktør. Observatoriet har en viktig plass i norsk vitenskapshistorie og det hadde en viktig symbolverdi for det nye Norge.

Observatoriet ble bygget som arbeidsplass for astronom og fysiker Christopher Hansteen (1784-1873). Hansteen var en internasjonalt kjent vitenskapsmann med nasjonale forskingsoppgaver.

I Observatoriet ble det utført blant annet astronomiske observasjoner, meteorologiske målinger og naturvitenskapelig forskning. Tverrfløyen er bygd som et stort vitenskapelig instrument, med skyve- og dreibare tak. Opprinnelig er observatoriet også åsted for virksomheten rundt det norske kartverket, geografiske oppmålinger, meteorologi og almanakken. Offisielt tidssignal ble gitt fra Observatoriets tak frem til 1923.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

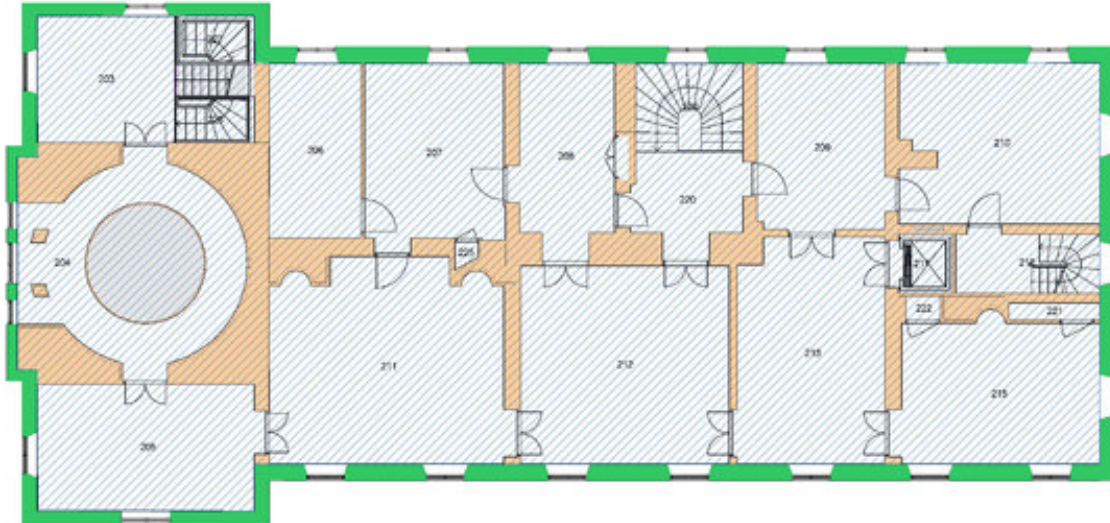

UiO

Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

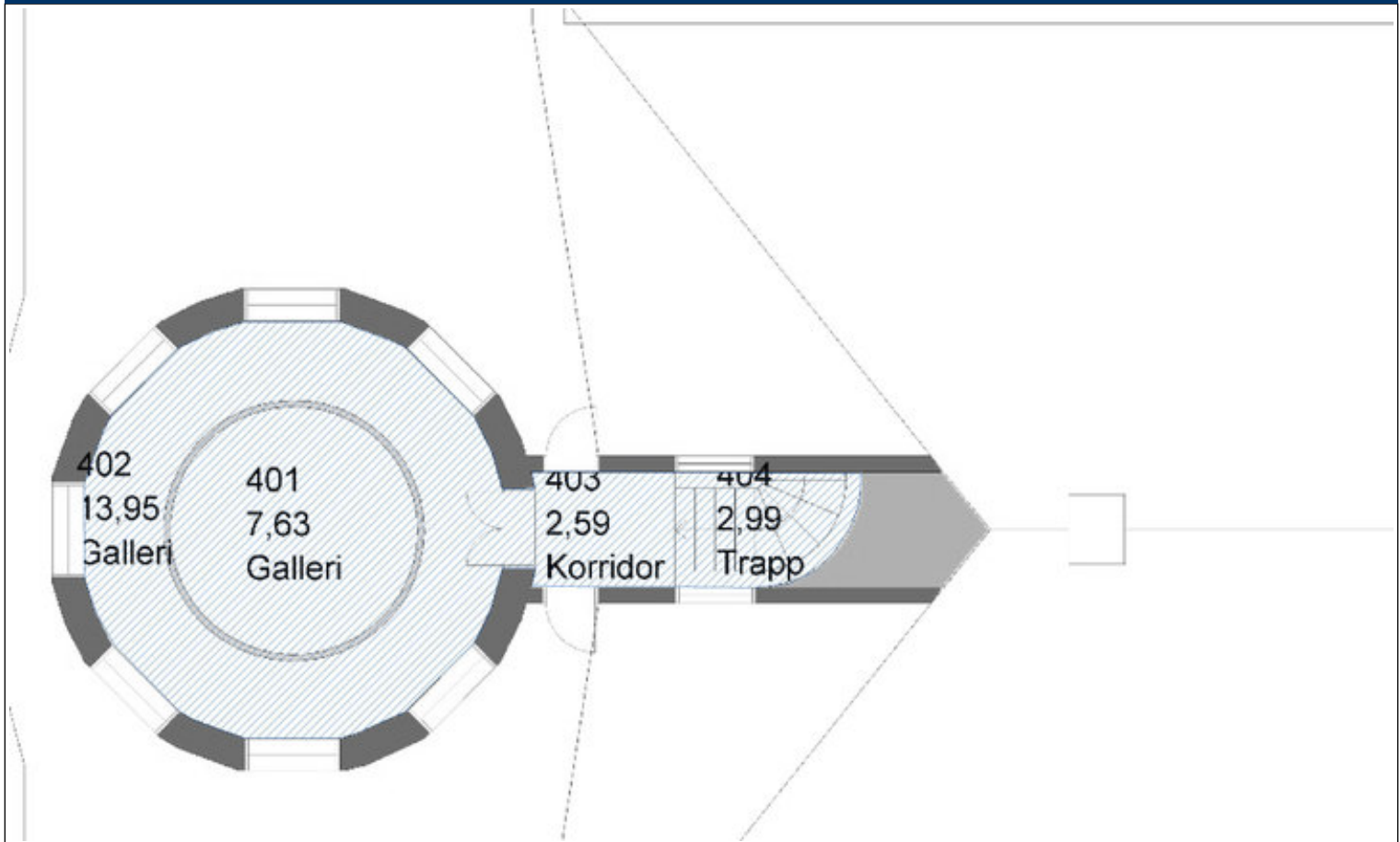
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 2. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

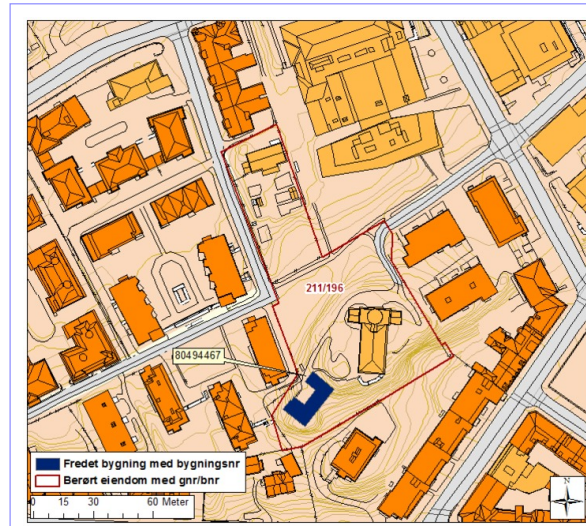
Plantegning 4. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

SE38 OBSERVATORIEBOLIGEN

Bygningsnr:	080494467
Gnr/bnr:	211/196
Oppført:	1835 - 1845
AskeladdenID:	163416-3
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10176 Kompleks 99335702

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, pipeløp over tak og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Observatoriet som et helt anlegg. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Observatoriet har vært sentral innen norsk forskning på et område innen fysikken der Norge har vært en dominerende aktør. Observatoriet har en viktig plass i norsk vitenskapshistorie. Observatoriet

Observatoriet er en av de første bygningene som ble oppført for Universitetet i Oslo og hadde en viktig symbolverdi for det nye Norge. Observatoriet ble bygget som bolig og arbeidsplass for astronom og fysiker Christopher Hansteen (1784-1873). Hansteen var en internasjonalt kjent vitenskapsmann med nasjonale forskingsoppgaver. Til denne eiendommen hører også Observatorieboligen, oppført rett i etterkant av selve Observatoriet.

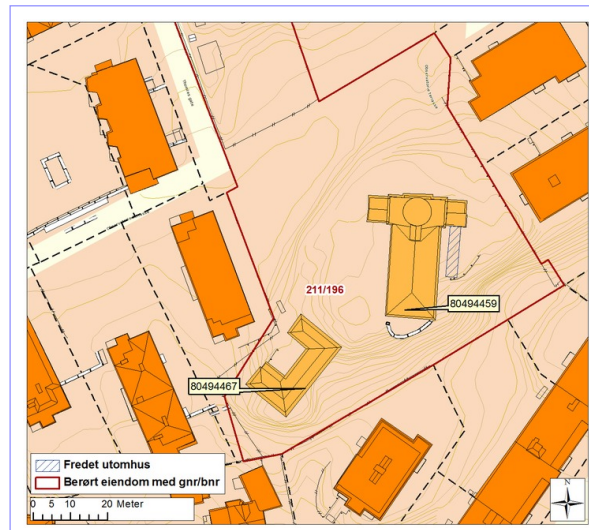

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

UTOMHUS

Bygningsnr:	211/196
Gnr/bnr:	1833
Oppført:	1833
AskeladdenID:	163416-4
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903520 Kompleks 99335702

Fredning utomhus

Omfang: Fredningen omfatter den utvendige støtten for nullmeridianen og arealet mellom støtten og Observatoriet. Fredningen av utomhus inkluderer arealer, terreng og inkluderer hovedelementer som materialbruk, overflatebehandling og detaljering.

Fredningens avgrensning er markert med blå skravur på kart.

Formål: Formålet med fredningen av utomhus på Observatoriet er å sikre støtten for nullmeridianen og dens funksjonelle sammenheng med meridianrommet på Observatoriet.

Begrunnelse: Observatoriet er en av første bygningene som ble oppført for Universitetet i Oslo, og hadde en viktig symbolverdi for det nye Norge. Det er en type formålsbygg som har en helt spesiell utforming på grunn av bygningens funksjon knyttet til forskningen.

I Observatoriet ble det utført blant annet astronomiske observasjoner, meteorologiske målinger og naturvitenskapelig forskning. Tverrfløyen er bygd som et stort vitenskapelig instrument, med skyve- og dreibare tak.

Observasjoner utført i tverrfløyens meridianrom i østre del av bygningen ble utført i sammenheng med den utvendige støtten for nullmeridianen. Støtten er murt opp i gul teglstein med en firkantet tilhugget stein på toppen. Støtten knytter seg funksjonelt til bygningen og må ses i sammenheng med anleggets vitenskapelige funksjon.

Opprinnelig er observatoriet også åsted for virksomheten rundt det norske kartverket, geografiske oppmålinger, meteorologi og almanakken. Offisielt tidssignal ble gitt fra Observatoriets tak frem til 1923.

Observatoriet har vært sentral innen norsk forskning på et område innen fysikken der Norge har vært en dominerende aktør. Observatoriet har en viktig plass i norsk vitenskapshistorie.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØYEN

Kommune:

301/Oslo kommune

Gnr/bnr:

999/261

229/166

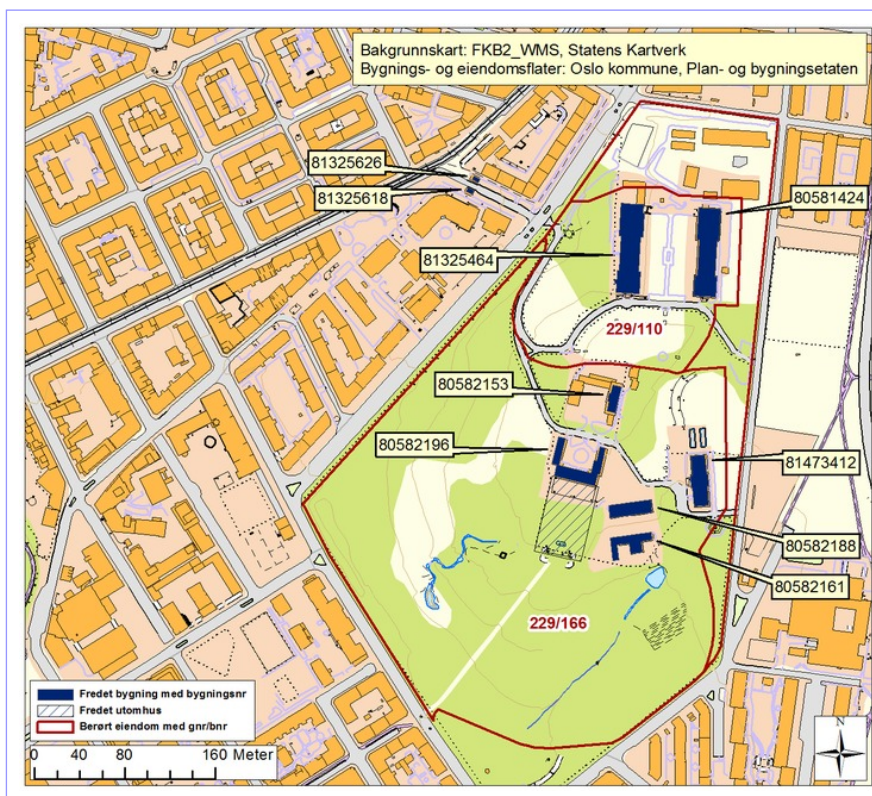
229/110

AskeladdenID:

117755

Referanse til landsverneplan:

Kompleks 99335703

Omfang fredning

Byggnavn	Oppført	Bygningsnr.	Gnr/bnr	Omfang
• Gamlehagen	1780		229/166	Utomhus
• TØ01 Tøyen hovedgård Hovedhus	1750 - 1760	080582196	229/166	Eksteriør/Interiør
• TØ02 Tøyen hovedgård Drift.	1891	080582153	229/166	Eksteriør
• TØ03 Botanisk museum	1911 - 1915	081473412	229/166	Eksteriør/Interiør
• TØ04 Geologisk museum	1911 - 1917	080581424	229/110	Eksteriør/Interiør
• TØ05 Zoologisk museum	1903 - 1909	081325464	229/110	Eksteriør/Interiør
• TØ06 Palmehuset	1868	080582188	229/166	Eksteriør/Interiør
• TØ07 Victoriahuset	1876	080582161	229/166	Eksteriør/Interiør
• TØ10 Portstue I, Blythsgate	1820	81325626	999/261	Eksteriør
• TØ11 Portstue II, Blythsgate	1820	81325618	999/261	Eksteriør

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Fredning kompleks

Omfang: Fredningen omfatter bygningene og utomhus som nevnt ovenfor.

Formål: Formålet med fredningen av UiOs anlegg på Tøyen er å sikre et anlegg som har vært, og er, viktig for universitetets vitenskapelige virksomhet. Formålet er videre å sikre bygningenes kultur-, arkitektur- og vitenskapshistoriske verdier.

Fredningen skal sikre enkeltbygningene, bygningenes innbyrdes sammenheng samt kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.

Begrunnelse: Da Universitetet i Oslo ble opprettet i 1811, som det første universitetet i Norge, var planen at det skulle ligge på eiendommen Tøyen hovedgård. Tøyen går meget langt tilbake i historien som gårdsbruk. Botanisk hage ble opprettet her i 1814, og er landets eldste. UiOs anlegg består i dag av gårdsbygningene (hovedbygning og driftsbygning) og Naturhistorisk museum med bygninger for forskning, magasin og utstillinger innen zoologi, geologi, paleontologi og botanikk. Alle bygningene ligger i Botanisk hage. Hovedbygningen og driftsbygningen er begge hesteskoformet og danner rammen rundt gårdstunet. Hovedbygningen er Oslos eldste kjente, bevarte tømmerbygning som står der den ble bygget.

Portstuene i Blyttsgate er oppført i ca. 1820 til Tøyen hovedgård/botanisk hage.

De naturhistoriske museene på Tøyen; Zoologisk, Geologisk og Botanisk museum, ble oppført i løpet av 13 år, i perioden 1904 til 1917. De representerer en kontinuerlig byggeprosess under samme arkitekt, Holger Sinding-Larsen (1869-1938), og framstår som et enhetlig anlegg med arkitektonisk kvalitet med stilelementer hentet både fra jugend og barokk. Bygningsteknisk var bygningene svært moderne for sin tid, med søyler, dragere og dekker i bærende betong. Dette gjorde det mulig å etablere store, luftige og fleksible utstillingsarealer. Bygningene er gitt et monumentalt preg ut fra stramme økonomiske rammer. Anlegget har vært viktig for universitetets vitenskapelige virksomhet.

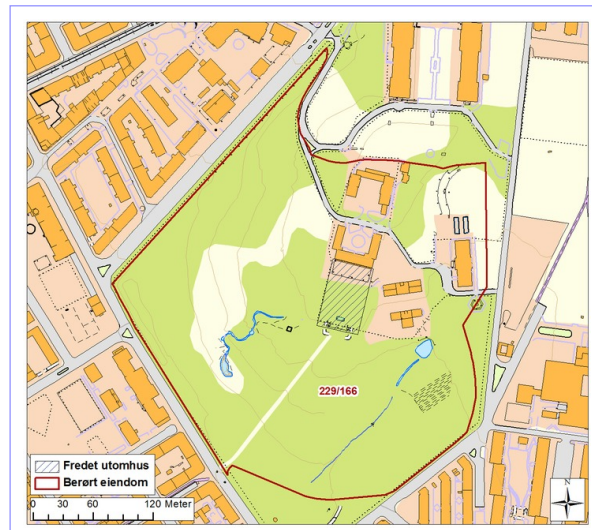
Veksthusene er viktige for det vitenskaplige arbeidet og er spesialtilpasset sin funksjon.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

GAMLEHAGEN

Bygningsnr:	
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1780
AskeladdenID:	117755-15
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903522 Kompleks 99335703

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter Gamlehagen, utomhusanleggets arealer, terreng, strukturer som park, hage, gårdsrom og grøntområder, hovedelementer som veier, stier, dekker, belegg, vegetasjon og annen grønnstruktur samt konstruksjoner som gjerder, porter, skulpturer, murer, trapper med detaljer, materialbruk og overflater.

Fredningens avgrensning er markert med blå skravur på kart.

Formål: Formålet med fredning av Gamlehagen er å sikre en opprinnelig hage som knytter seg direkte til Hovedbygningen og Tøyen Hovedgård.

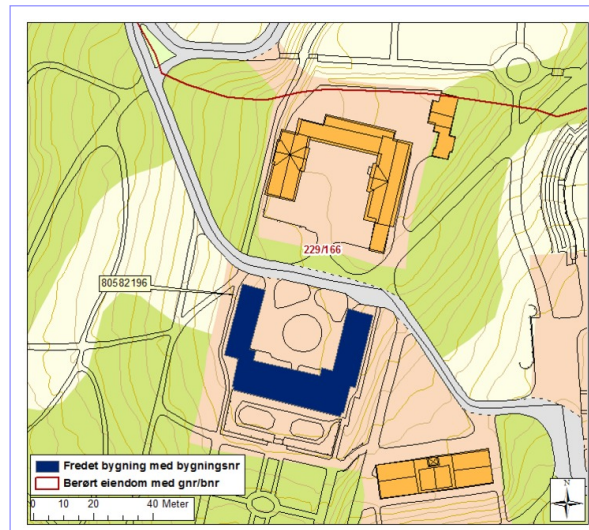
Begrunnelse: Gamlehagen ble anlagt i barokkstil i 1780-årene. Her er fire treskulpturer som symboliserer årstidene. Tøyen hovedgård går langt tilbake i historien som gårdsbruk og Gamlehagen er en del av gårdsanlegget. Allerede i 1722 omtales en hage som gikk i hele husets lengde; 37,8 meter lang og 17 meter bred (Hvinden-Haug, AHO, 2008).

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØ01 TØYEN HOVEDGÅRD HOVEDHUS

Bygningsnr:	080582196
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1750 - 1760
AskeladdenID:	117755-1
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10134 Kompleks 99335703

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, ildsteder, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.

Formål: Formålet med fredningen av Tøyen hovedgård er å ivareta Oslos eldste kjente, bevarte tømmerbygning som står der den ble bygd.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: Deler av det nåværende våningshuset kan antakelig føres tilbake til 1679-1680 (NIKU, 24/2006). Bygningen er en laftet trebygning med deler i utmurt bindingsverk. Bygningen fikk sitt nåværende utseende i perioden 1776-1790 med mansardtak, endret planløsning og trapp. Fasadene ble slemmet. På 1790-tallet ble bygningen panelt og malt. Rundet 1880 ble de smårutete vinduene skiftet til krysspostvinduer.

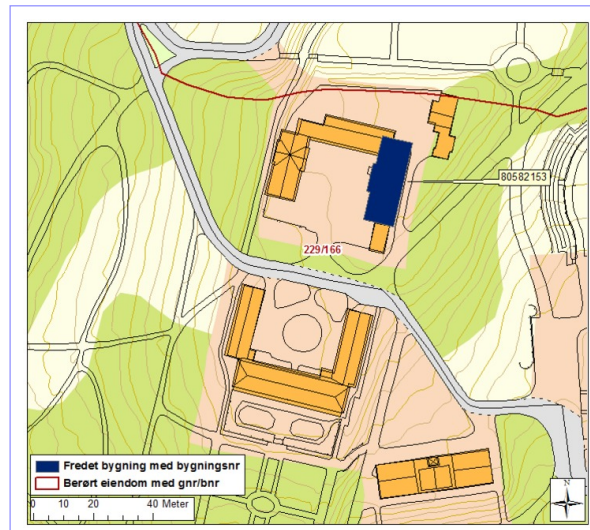
Riksantikvaren har varslet om igangsetting av fredningssak for Tøyen hovedgård 15.4.2005.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØ02 TØYEN HOVEDGÅRD DRIFT.

Bygningsnr:	080582153
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1891
AskeladdenID:	117755-4
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10135 Kompleks 99335703

Fredning bygning

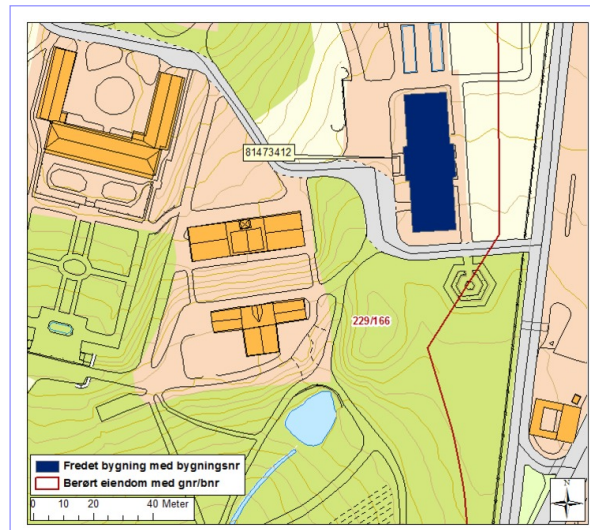
- Omfang:** Fredningen omfatter østfløyens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med fredning av Driftsbygningens østfløy er å ivareta bygningen som formålsbygd driftsbygning for botanisk hage, og som vesentlig element for tunformen ved hovedgården. Formålet er videre å ivareta bygningens opprinnelige uttrykk og detaljering som driftsbygning. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Driftsbygningen er viktig som del av hovedgårdens tun. Tøyen botaniske hage er landets eldste, og den formålsbygde driftsbygningen har som del av dette anlegget både utdanningshistorisk- og kulturhistorisk verdi.
- Tøyen hovedgård som gårdsanlegg er en vesentlig verdi i tillegg til sektorhistorisk verdi som botanisk hage.
- Riksantikvaren varslet 15.04.2005 igangsetting av frednings sak for hovedbygningen ved Tøyen hovedgård.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØ03 BOTANISK MUSEUM

Bygningsnr:	081473412
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1911 - 1915
AskeladdenID:	117755-12
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10138 Kompleks 99335703

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret i 1., 2. og 3. etasje. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.

Formål: Formålet med fredningen av Botanisk museum er å bevare et viktig anlegg for Universitet i Oslo sin vitenskaplige virksomhet.

Formålet er også å sikre Botanisk museum som del av et helhetlig anlegg.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

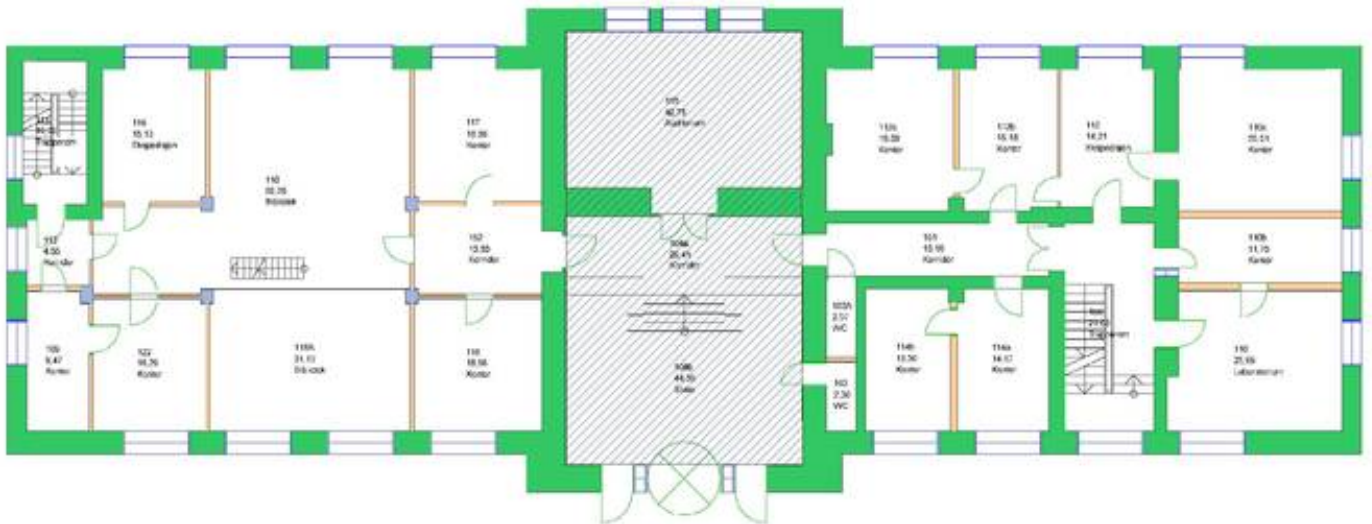
Begrunnelse: De naturhistoriske museene på Tøyen; Zoologisk, Geologisk og Botanisk museum, ble oppført i løpet av 13 år, i perioden 1904 til 1917. De representerer en kontinuerlig byggeprosess under samme arkitekt ? Holger Sinding-Larsen (1869 ? 1938), og framstår som et enhetlig anlegg. Bygningsteknisk var bygningene svært moderne for sin tid, med søyler, dragere og dekker i bærende betong. Dette gjorde det mulig å etablere store, luftige og fleksible utstillingsarealer. Arkitektonisk har anlegget klare kvaliteter.

Anlegget har vært viktig for universitets vitenskaplige virksomhet.

Sammen med Botanisk hage og Tøyen Hovedgård utgjør museene et anlegg som bør bevares i helhet.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

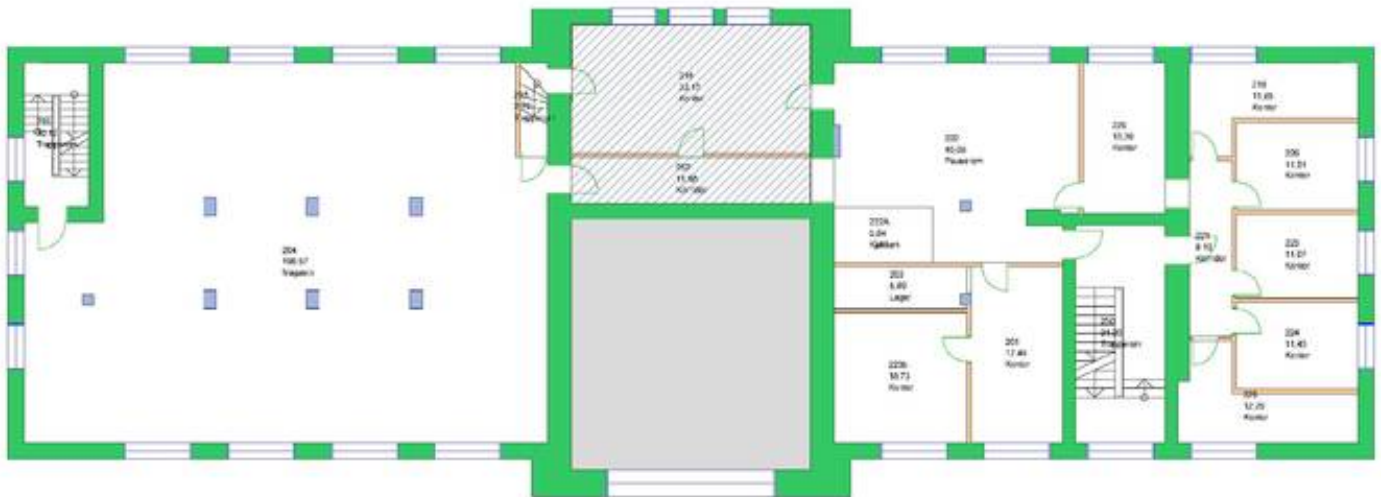

Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

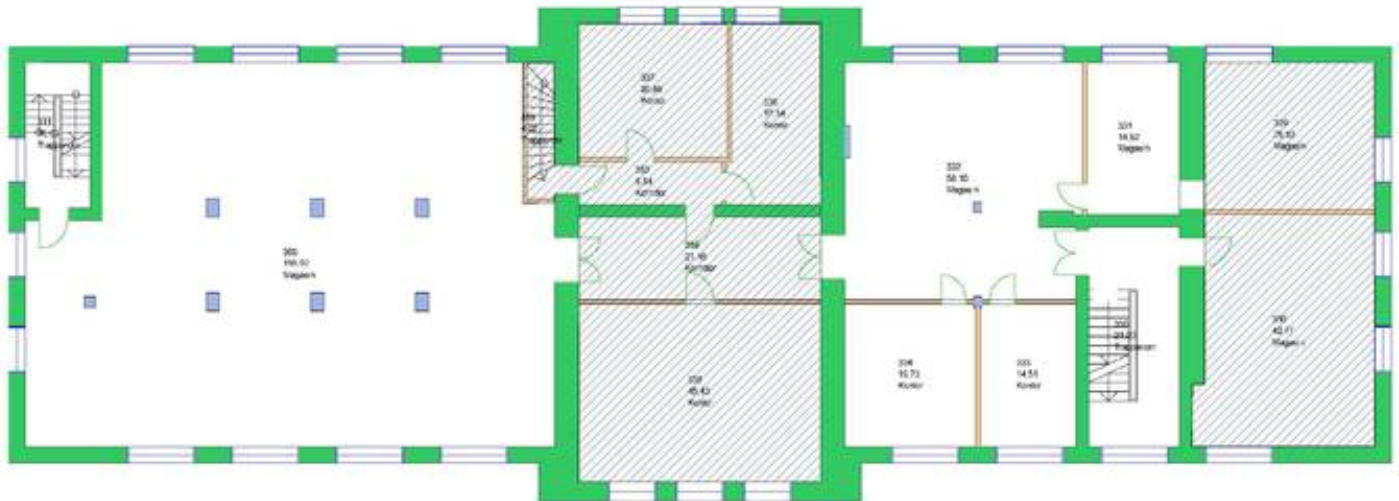
Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

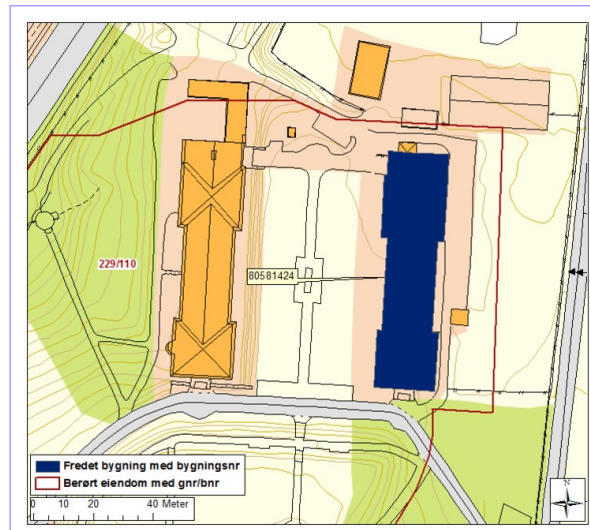

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØ04 GEOLOGISK MUSEUM

Bygningsnr:	080581424
Gnr/bnr:	229/110
Oppført:	1911 - 1917
AskeladdenID:	117755-14
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10142 Kompleks 99335703

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret i 1., 2. og 3. etasje. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.

Formål: Formålet med fredningen av Geologisk museum er å bevare et viktig anlegg for Universitet i Oslo sin vitenskaplige virksomhet.

Formålet er også å sikre Geologisk museum som del av et helhetlig anlegg.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

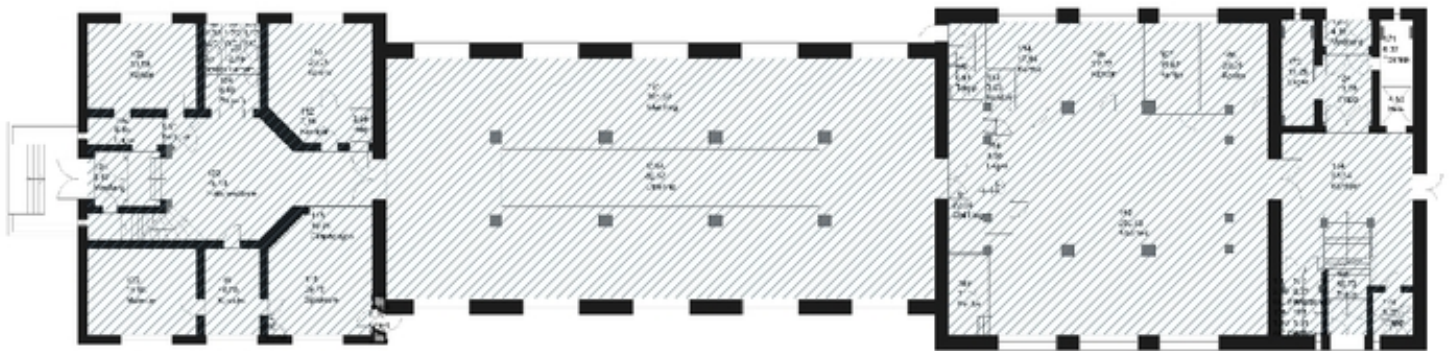
Begrunnelse: De naturhistoriske museene på Tøyen; Zoologisk, Geologisk og Botanisk museum, ble oppført i løpet av 13 år, i perioden 1904 til 1917. De representerer en kontinuerlig byggeprosess under samme arkitekt ? Holger Sinding-Larsen (1869 ? 1938), og framstår som et enhetlig anlegg. Bygningsteknisk var bygningene svært moderne for sin tid, med søyler, dragere og dekker i bærende betong. Dette gjorde det mulig å etablere store, luftige og fleksible utstillingsarealer. Arkitektonisk har anlegget klare kvaliteter.

Anlegget har vært viktig for universitets vitenskaplige virksomhet.

Sammen med Botanisk hage og Tøyen Hovedgård utgjør museene et anlegg som bør bevares i helhet.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

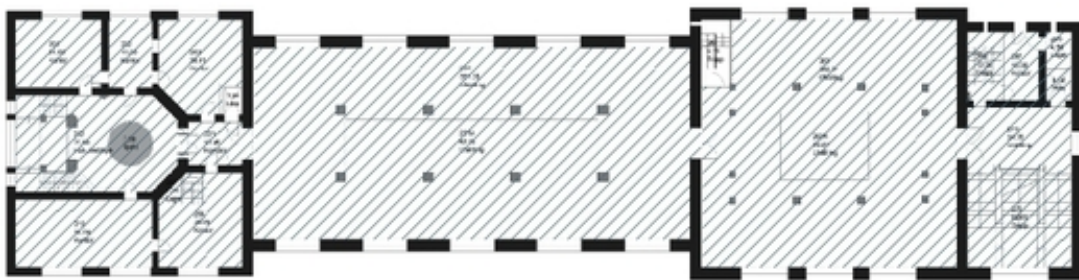
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

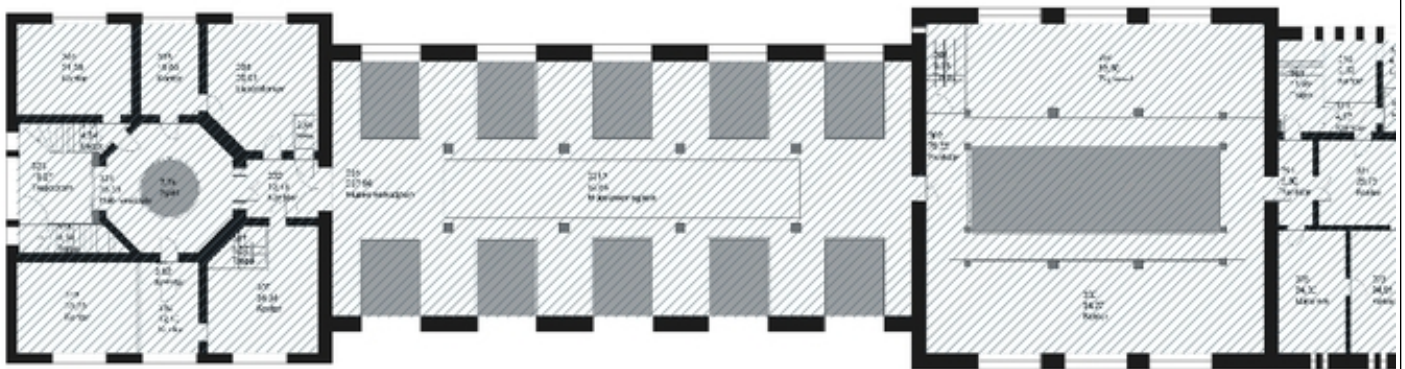
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 2. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skraver. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

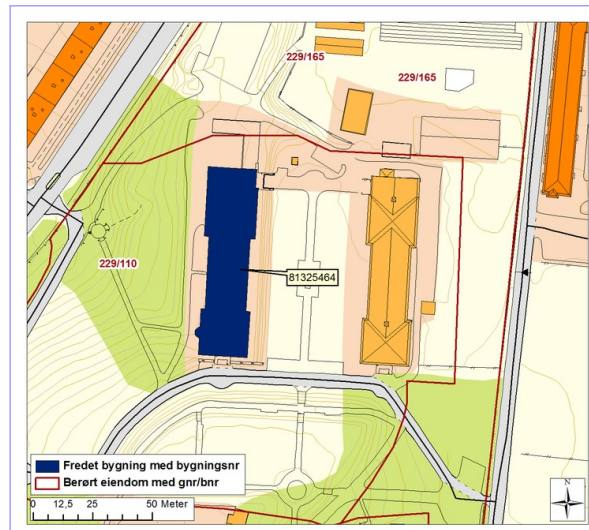
Plantegning 3. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØ05 ZOOLOGISK MUSEUM

Bygningsnr:	081325464
Gnr/bnr:	229/110
Oppført:	1903 - 1909
AskeladdenID:	117755-13
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10140 Kompleks 99335703

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret i 1. og 2. etasje. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.

Formål: Formålet med fredningen av Zoologisk museum er å bevare et viktig anlegg for Universitet i Oslo sin vitenskaplige virksomhet.

Formålet er også å sikre Zoologisk museum som del av et helhetlig anlegg.

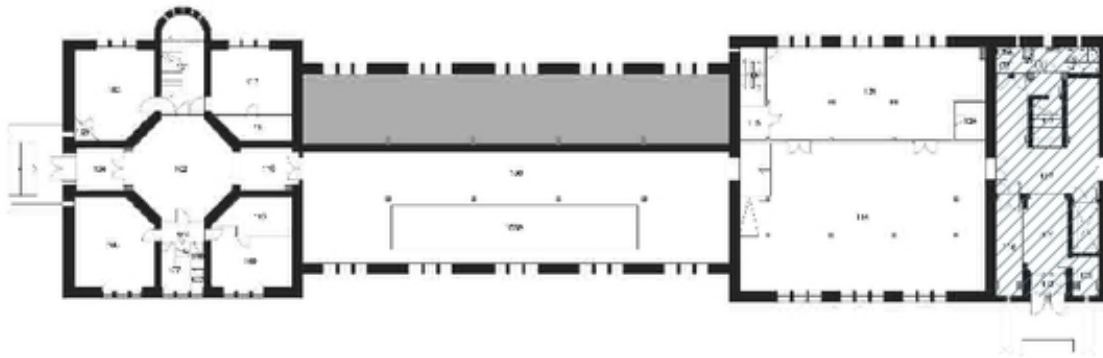
Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: De naturhistoriske museene på Tøyen; Zoologisk, Geologisk og Botanisk museum, ble oppført i løpet av 13 år, i perioden 1904 til 1917. De representerer en kontinuerlig byggeprosess under samme arkitekt ? Holger Sinding-Larsen (1869 ? 1938), og framstår som et enhetlig anlegg. Bygningsteknisk var bygningene svært moderne for sin tid, med søyler, dragere og dekker i bærende betong. Dette gjorde det mulig å etablere store, luftige og fleksible utstillingsarealer. Arkitektonisk har anlegget klare kvaliteter.

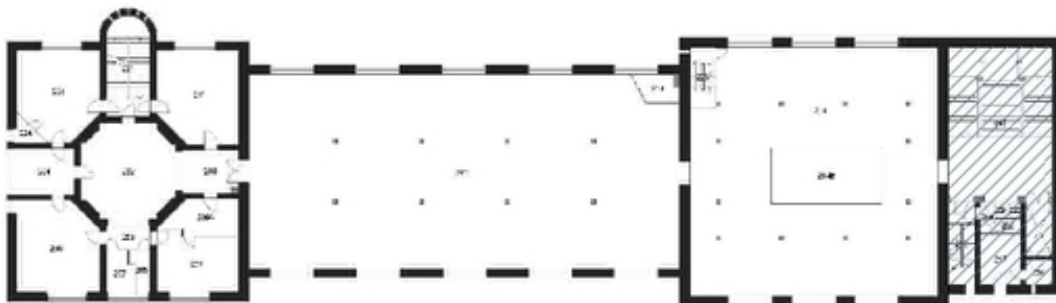
Anlegget har vært viktig for universitets vitenskaplige virksomhet.

Sammen med Botanisk hage og Tøyen Hovedgård utgjør museene et anlegg som bør bevares i helhet.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9
Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Plantegning 2. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

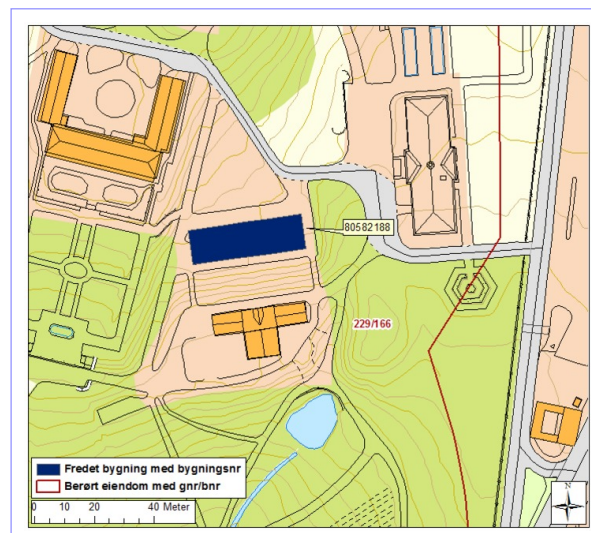

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØ06 PALMEHUSET

Bygningsnr:	080582188
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1868
AskeladdenID:	117755-5
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10136 Kompleks 99335703

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegning.

Formål: Formålet med fredningen av Palmehuset er å bevare en viktig bygning for Universitet i Oslo sin vitenskaplige virksomhet.

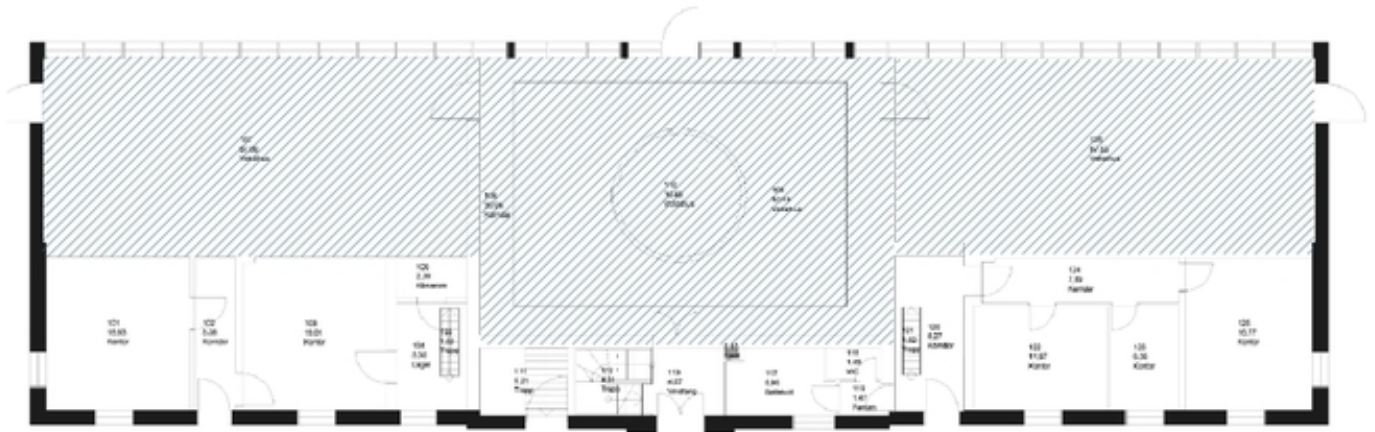
Formålet er også å sikre Palmehuset som del av et helhetlig anlegg.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.

Begrunnelse: Veksthusene har vært vesentlige i det vitenskaplige arbeidet for Universitetet i Oslo.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

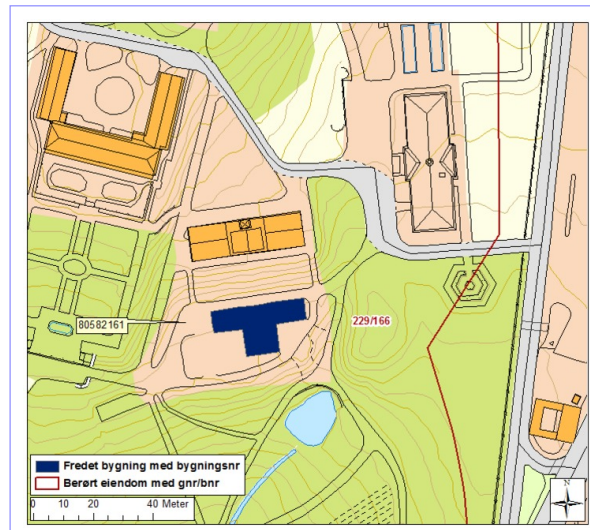
Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØ07 VICTORIAHUSET

Bygningsnr:	080582161
Gnr/bnr:	229/166
Oppført:	1876
AskeladdenID:	117755-6
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 10137 Kompleks 99335703

Fredning bygning

Omfang: Fredningen omfatter bygningens eksteriør og deler av interiøret. Fredningen av eksteriør og interiør inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som skap, ovner m.v. er fredet som del av interiøret.

Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegning.

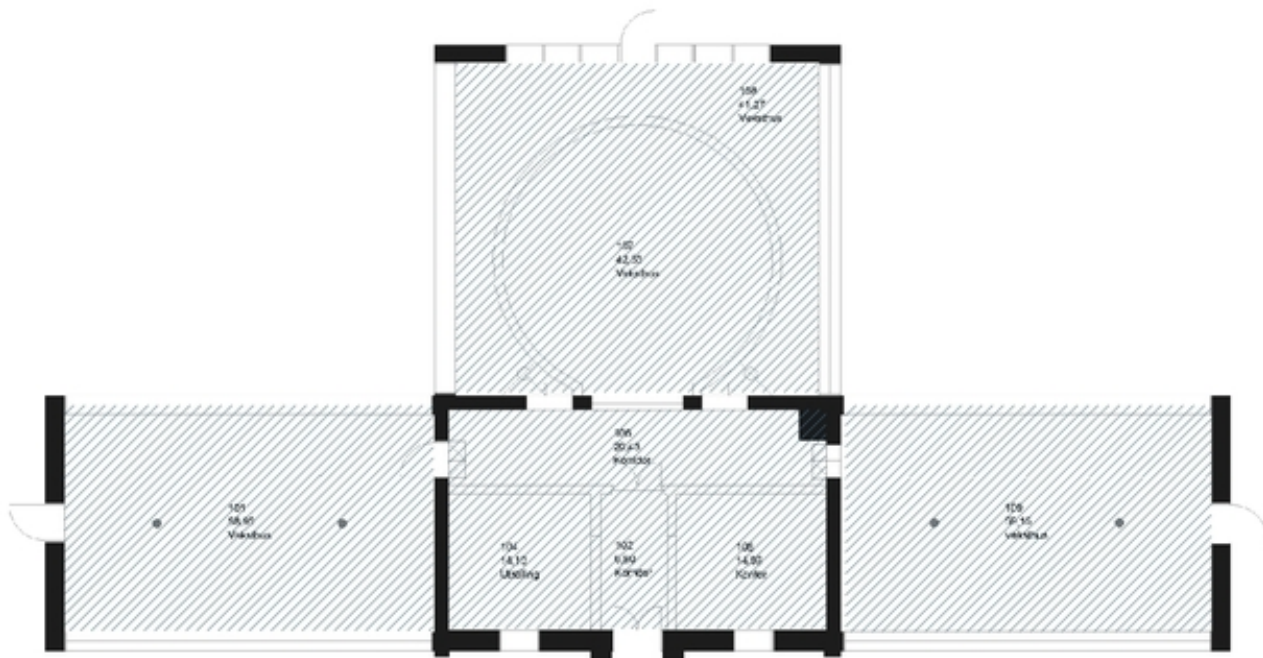
Formål: Formålet med fredningen av Victoriahuset er å bevare en viktig bygning for Universitetet i Oslo sin vitenskaplige virksomhet.

Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar.

Begrunnelse: Veksthusene har vært vesentlige i det vitenskaplige arbeidet for Universitetet i Oslo.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

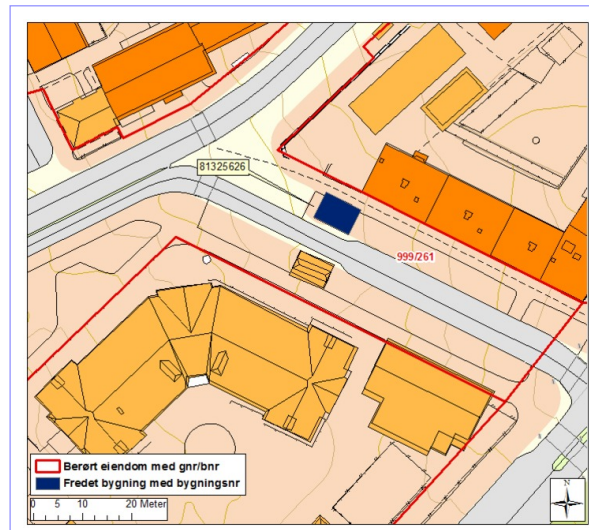
Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur. Opphavsrett: UiO.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØ10 PORTSTUE I, BLYTHSGATE

Bygningsnr:	81325626
Gnr/bnr:	999/261
Oppført:	1820
AskeladdenID:	117755-7
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903390 Kompleks 99335703

Fredning bygning

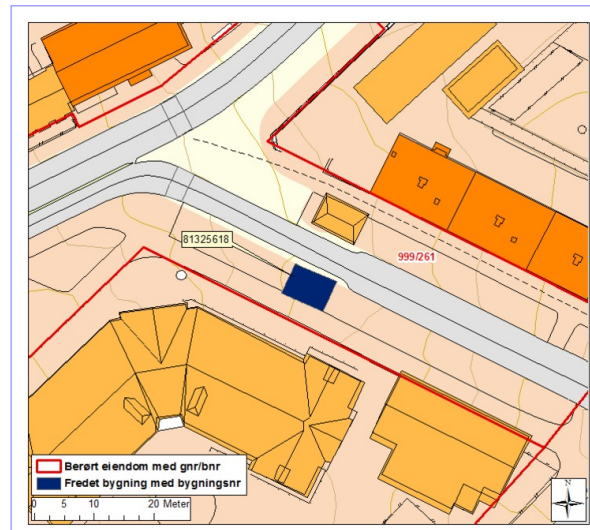
- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, pipeløp over tak og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med å frede Portstueene er å ivareta to av de tidligste bygningene oppført for Botanisk hage. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Nordre Portstue er en av to like bygninger oppført til Tøyen hovedgård/botanisk hage og fredes som del av anlegget. Bygningen er oppført i mur i empirestil med pussede fasader og kvadersteinsimitasjon i hjørnene og rundt alle vinduene, også rundt lunettvinduet i vestre gavl. Taket er halvvalmet og tekket med teglstein.
- Det har vist seg vanskelig å finne nøyaktig årstall for oppførelse av bygningene. Fortidsminneforeningens årsberetning fra 1934, skriver at oppførelsesdato for Portstueene ikke er lenge etter 1817. Portstueene antas derfor oppført ca. 1820.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer, kapittel 9

Fredete eiendommer i landsverneplan for Kunnskapsdepartementet

TØ11 PORTSTUE II, BLYTHSGATE

Bygningsnr:	81325618
Gnr/bnr:	999/261
Oppført:	1820
AskeladdenID:	117755-8
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 9903554 Kompleks 99335703

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, pipeløp over tak og detaljer som skilt og dekor m.v.
- Formål:** Formålet med å frede portstueene er å ivareta to av de tidligste bygningene oppført for Botanisk hage. Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater.
- Begrunnelse:** Søndre Portstue er en av to like bygninger oppført til Tøyen hovedgård/botanisk hage og fredes som del av anlegget. Bygningen er oppført i mur i empirestil med pussede fasader og kvadersteinsimitasjon i hjørnene og rundt alle vinduene. Taket er halvvalmet og tekket med teglstein.
- Det har vist seg vanskelig å finne nøyaktig årstall for oppførelse av bygningene. Fortidsminneforeningens årsberetning fra 1934, skriver at oppførelsesdato for Portstueene ikke er lenge etter 1817. Portstueene antas derfor oppført ca. 1820.

Forskrift om endring i forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer

Hjemmel: Fastsatt av Riksantikvaren 26. november 2014 med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 22a og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven § 12 nr.1.

I

I forskrift 9. november 2011 nr. 1088 om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer gjøres følgende endring:

Nytt kapittel 13 skal lyde:

Kapittel 13. Fredning av Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo

§ 13-1 *Omfang og vedlegg*

Fredningen omfatter følgende eiendom:

Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo	gnr./bnr. 209/43	Oslo kommune	Vedlegg 1
--	------------------	--------------	-----------

§ 13-2 *Frist for forvaltningsplan*

Forvaltningsplanen skal være utarbeidet innen utgangen av juni 2016.

II

Endringen trer i kraft 26. november 2014.

SAKSBEHANDLER
Siri Schrøder Vesterkjær

INNVÅLGSTELEFON

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
14/02506-1

DERES REF.

DERES DATO

ARK. B - Bygninger

VÅR DATO
26.11.2014

Universitetet i Oslo
Postboks 1073, Blindern
0316 Oslo

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer - Kapittel 13 - Historisk museum, Frederiksgate 2, Oslo - Vedtak om fredning ved forskrift med hjemmel i kulturminneloven § 22a

Riksantikvaren viser til høring av forslag til forskrift om fredning av Historisk museum, Frederiksgate 2, Oslo, i brev av 18. september 2014, vår ref. 14/01900-1.

Vi oversender med dette forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kapittel 13, Historisk museum, Oslo, fastsatt av Riksantikvaren 26. november 2014.

Fredningen skjer med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 22 a, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VII og forskrift 9. februar 1979 nr. 8785 om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven (ansvarsforskriften) § 12 nr. 1.

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at fredningen av Historisk museum vil være kapittel 13 i SKE -forskriften, og ikke kapittel 15 som det ble opplyst om i høringsbrevet.

Bakgrunn

Riksantikvaren hadde innledende samtaler og møter med Universitetet i Oslo om å igangsette fredningssak av Historisk museum allerede før 2005. Eiendommen har siden blitt behandlet som fredet. I *Landsverneplan for Kunnskapsdepartementet* (utarbeidet i perioden 2008 - 2011), er Historisk museum vurdert i fredningsklasse. Bygningen ble imidlertid ikke tatt med i fredningsforskriften for kunnskapsdepartementet, da man avventet endringene i museumsstrukturen og eventuell flytting av Vikingskipene. Det har imidlertid hele tiden vært en intensjon fra Riksantikvarens side at bygningen burde fredes. Forholdene for å gjennomføre en prosess med mål om fredning lå nå til rette og saken ble gjenopptatt våren 2014.

Statens kulturhistoriske eiendommer (SKE)

Fredningen av statlig eiendom skjer ved én felles forskrift: Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer (SKE-forskriften). Forskriftens kapittel 1 - generelle bestemmelser ble vedtatt av Riksantikvaren 9. november 2011. Kapittel 1 gjelder også for Historisk museum som nå fredes i kapittel 13.

Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiør i alle etasjer unntatt kjelleretasjen. I tillegg er spesifisert opplistet løst inventar inkludert i fredningen. Omfanget og formålet med fredningen er nærmere beskrevet i den vedlagte forskriften.

Eiendomsforhold

Historisk museum eies av staten v. Universitetet i Oslo. Hjemmelshaver på eiendommen gnr. 209/ bnr. 43 er Statsbygg.

Prosess og tidligere saksgang

Riksantikvaren tok kontakt med Kunnskapsdepartementet og Universitetet i Oslo (UiO) i april 2014 for å sette i gang en prosess med formål å frede bygningen.

En grundig befarings ble foretatt 13. mai 2014 med representanter fra UiO og Riksantikvaren. Riksantikvaren ble allerede da gjort kjent med museets behov og planer for en samordnet utvikling av museumsdriften på Tullinløkka.

Også fredningens formål og omfang ble diskutert. Det ble bl.a. klart at det var behov for en bedre oversikt over løst inventar/løse gjenstander som eventuelt skulle kunne innlemmes i fredningen. Dette gjelder møbler, montere, lysekroner etc. Det ble besluttet å konsentrere undersøkelsen rundt det som kunne være tegnet av arkitekt Bull til bygningen, og øvrig samtidig inventar. I årenes løp er mye av det arkitekttegnede inventaret i Historisk museum skiftet ut, mens noe er flyttet eller lagret. UiO tilbød seg å lage en slik oversikt og de utarbeidet etter befaringsen en god og detaljert dokumentasjon av bevart opprinnelig inventar. Rapporten er datert 02. 09.2014. Denne rapporten har vært utgangspunktet for det endelige omfanget av løst inventar som nå fredes.

Forslag om fredning jf. kml § 22a og forvaltningsloven kap. VII ble fremmet av Riksantikvaren 18. september 2014.

Frist for høringsuttalelse var satt til 3. november 2014. Universitetet i Oslo fikk forlenget frist til 5. november og Kunnskapsdepartementet ditto til 10. november 2014.

Høringsuttalelser

Til høringen kom det inn fire høringssvar.

Universitetet i Oslo er i utgangspunktet positive til fredningen med omfang og formål, men har, i brev datert 24.10.2014, noen kommentarer til premissene for og konsekvensene av fredningsforslaget for å ivareta fremtidig funksjonalitet og fortsatt bruk av bygningen som museum. Utstillingsproduksjon etter moderne museale prinsipper må kunne videreføres. I et lengre perspektiv arbeides det med planer for museale helhetsløsninger på Tullinløkka hvor en mulighet er en underjordisk sammenbinding med nytt utstillingsbygg under Tullinløkka. Det kan også være aktuelt med utbygging av en ny publikumsadkomst fra Tullinløkka. UiO er enig i fredningen av opplistet løst inventar, men påpeker feil når det gjelder fast inventar i ordlyden i «Omfang fredning»; «...fast inventar som bl.a. veggfast monter i mahogni i Øst-Asiasalen i 4. etasje...». Montrene er ikke veggfaste og har tidligere stått andre steder i bygningen.

Statsbygg viser i brev av 22.10.2014 til det pågående arbeidet, på oppdrag fra KMD, med mulighetsstudier for etterbruk og videreutvikling av Tullinløkka-området. Statsbygg viser også til sin uttalelse i forbindelse med fredningssaken for Nasjonalgalleriet i 2011. Manglende universell utforming for dagens adkomst gjelder både Nasjonalgalleriet og Historisk museum. Fredningsbestemmelsene for Historisk museum må ikke være til hinder for tilpasning av bygningen til nye funksjonelle og tekniske krav.

Byantikvaren i Oslo stiller seg i brev av 28.10.2014 positive til fredningen av Historisk museum. Bygningen er et markant innslag i bybildet, og har svært høy arkitektonisk og kulturhistorisk verdi. Byantikvaren mener derfor det er viktig at fredningens omfang og formål har en robust form som sikrer museumsbygningen på best mulig måte.

Kunnskapsdepartementet:

I tråd med forutsetningen i landsverneplanen gir Kunnskapsdepartementet i brev av 10.11.2014 sin tilslutning til den foreslåtte fredningen av Historisk museum, og at fredningen skjer gjennom et eget kapittel 13 i SKE-forskriften. Departementet viser til at de er gjort kjent med høringsuttalelsen fra UiO, og anmoder Riksantikvaren om å gi nødvendige presiseringer og utfyllende kommentarer i det endelige brevet som vil følge forskriftsfredningen.

Riksantikvarens kommentarer:

Det er svært positivt at det er utstrakt enighet om at Historisk museum bør fredes på bakgrunn av de store kulturhistoriske og arkitektoniske verdiene ved bygningen.

Riksantikvaren har foretatt presiseringer og klargjøring av det endelige fredningsomfanget på grunnlag av vurderingen i landsverneplanen, hvor Historisk museum er vurdert.

Historisk museum har, som nevnt innledningsvis, i mange år blitt behandlet som fredet, og Riksantikvaren har over lang tid hatt et godt samarbeid med UiO om ulike tiltak i bygningen. Riksantikvaren påpeker at det fortsatt skal legges til rette for både nåværende og fremtidig bruk av bygningen. Det er Riksantikvarens holdning at offentlige bygninger får størst mulig tilgjengelighet gjennom gode uu-tiltak (universell utforming).

Ingen av utstillingene betraktes som en del av inventaret og kan endres uten søknadsbehandling. Andre tiltak vil underlegges vanlig dispensasjonsbehandling. Når det gjelder mahognimontrene, vil Riksantikvaren rette opp feilen og føre montrene opp på lista over fredet *løst* inventar.

Planene for utvikling av Tullinløkka med omkringingliggende eiendommer, spesielt Historisk museum og Nasjonalgalleriet, er godt kjent for Riksantikvaren. Det er i vår felles interesse at vi sammen finner gode og konstruktive løsninger, og Riksantikvaren vil bidra til dette når den tid kommer.

Følger av fredningen

Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer har bestemmelser som skal bidra til å sikre formålet med fredningen. Bestemmelsene fremkommer av kapittel 1, se vedlegg. Kulturminnelovens bestemmelser gjelder utfyllende i tillegg til forskriftens spesielle bestemmelser.

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold. Generelt må ingen rive, skade, bygge om eller flytte, skifte ut bygningsselementer eller materialer, forandre overflater eller foreta andre endringer som går lenger enn vanlig vedlikehold. Med vanlig vedlikehold menes å ta vare på og reparere de eksisterende bygningsselementer og detaljer som dører, vinduer, listverk, gerikter og overflatebehandlingen.

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete byggverk og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete byggverk er å bevare mest mulig av de opprinnelige eller eldre elementene. Vedlikehold av fredete byggverk og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

Tiltak ut over vanlig vedlikehold på fredete byggverk og anlegg krever tillatelse etter forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1-4 jf. kulturminnelovens § 15a. Dette gjelder også for fast inventar og for større løst inventar som omfattes av fredningen.

I henhold til forskrift om kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1-4 jf. kulturminneloven § 15a kan Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir myndighet (forvaltningsmyndigheten) - i særlige tilfeller gjøre unntak fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i kulturminnet (dispensasjon). Dersom et fredet byggverk går ut av statlig eie er det fylkeskommunen eller Sametinget som er dispensasjonsmyndighet. Det følger av ansvarsforskriften § 12 nr. 2.

Søknad om tillatelse sendes dispensasjonsmyndigheten som avgjør om tiltaket kan iverksettes eller ikke. Oppstår det tvil om hva som kan anses som vanlig vedlikehold, skal dispensasjonsmyndigheten likeledes kontaktes.

Økonomiske og administrative konsekvenser

I henhold til utredningsinstruksen fastsatt ved kgl.res. 18. februar 2000 og revidert ved kgl.res. 24. juni 2005 skal økonomiske og administrative konsekvenser av fredningen utredes.

I samsvar med kravene i forvaltningsloven er følgene av fredningen godt opplyst gjennom det arbeidet sektorene har gjort i prosessen med utvelgelsen av de objekter som skal fredes. Ved at eierne ved fagdepartementene med underliggende virksomheter selv har deltatt i denne prosessen, har de underveis også vurdert konsekvensene ved ulike former for vern, i dette tilfelle fredning.

I samråd med sektoren og eier har Riksantikvaren lagt vekt på å komme frem til forslag som ivaretar de nasjonale verdiene av statens eiendommer, og som samtidig legger til rette for utnyttelse av eiendommene. Fredningen griper ikke inn i eksisterende bruk. Vi vil også påpeke at staten allerede i dag har et ansvar for å ivareta og sikre sine eiendommer og de verdier disse representerer. I Fornyings- og administrasjonsdepartementets sin rettleiding *“Forvaltning av statens kulturhistoriske eiendommer – Overordna føresegner gitt i kongeleg resolusjon, med utfyllende rettleiing”* er de økonomiske konsekvensene ved bl.a. fredning vurdert. I kapittel 1.4 *“Finansiering”* fremgår det at det er innført husleiesystem i store deler av statlig sektor. Det heter i kapittel 1.4:

“[...]at ved balanseføring og verdisetjing av kulturhistoriske eiendommer i statens egne husleigesystem, bør det opnast for at det kan takast omsyn til at husleige pr. arbeidsplass skal vere tilnærma lik det som er tilfellet i meir moderne bygg til same formål. Dette for å

korrigerer for lågere arealeffektivitet og høgare vedlikehaldskostnader i mange kulturhistoriske bygningar. Formålet er at leigetakarane ikkje skal lide økonomisk for at dei held til i eit kulturhistorisk bygg, og at staten legg til rette for aktiv bruk av desse eigedommane. Det er det beste vernet. Løyvingar til forvaltning, drift og vedlikehald av dei kulturhistoriske eigedommane som ikkje har brukarar/leigetakarar, eller av andre årsaker ikkje vert innlemma i ei husleigeordning, bør i størst mogleg grad synleggjerast i statsbudsjettet under det departementet som er ansvarleg for eigdommen. Dermed får løyvande styresmakt betre oversikt over kva eigdommar dette dreier seg om, og ein sterkare og meir direkte innverknad på løyvingane til viktige kulturhistoriske eigdommar i statens eige. Elles kan midlane som vert avsette til dette formålet vere vanskelege å identifisere i statsbudsjettet.”

En fredning vil i de tilfeller det ved dispensasjon settes vilkår som fordyrer arbeidet innebære økte kostnader for eier. Dette forutsettes håndtert gjennom statens eget husleiesystem og innenfor de til enhver tid gjeldende budsjetter. Forvaltningsansvaret når det gjelder dispensasjonsmyndigheten ligger hos Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir myndighet. Ressursbehovet vil avhenge av omfanget av dispensasjonsbehandlinger. Riksantikvaren vil håndtere arbeidet med forskriften og kapittel 13. innenfor de til enhver tid tilgjengelige ressurser.

Forvaltning av Historisk museum

I henhold til kongelig resolusjon 1. september 2006 om *Overordna føresegner om forvaltning av statens kulturhistoriske eigdommar* og forskrift om kulturhistoriske eiendommer kap. 1, § 1-5 skal eier sørge for at det utarbeides forvaltningsplan for sine kulturhistoriske eiendommer.

Forvaltningsplanen for Historisk museum skal utarbeides innen utgangen av juni 2016, og ferdig forvaltningsplan skal forelegges Riksantikvaren.

Historisk museum er en del av *Landsverneplanen for Kunnskapsdepartementet*. Kunnskapsdepartementets landsverneplan er et viktig dokument i forvaltningen av eiendommen. Landsverneplanen oppbevares hos Riksantikvaren og i Kunnskapsdepartementet. Den er også tilgjengelig på www.riksantikvaren.no.

Forhold knyttet til naturmangfoldloven

Prinsippene i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 8-12 skal legges til grunn ved offentlig myndighetsutøvelse som berører naturmangfoldet.

Riksantikvaren har gjort søk i Artsdatabankens Artskart og Naturbasen til Miljødirektoratet for å fremskaffe nødvendig kunnskap for beslutningsgrunnlaget. Det ble kun funnet én registrering i Artsdatabanken (en hubro (*Bubo bubo*), og ingen i Naturbasen.

Det kom ikke inn merknader til dette eller informasjon om andre kjente funn til høringen.

Etter vurdering av fredningsforslagets konsekvenser for naturmangfoldet i tråd med bestemmelsene i naturmangfoldloven kan ikke Riksantikvaren se at fredningen vil påvirke naturmangfoldet i negativ retning på eiendommen.

Vedtakelse, kunngjøring, tinglysing og salg

Kapittel 13 Historisk museum, Oslo, er ved vedtakelsen gjort til en del av forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer av 9. november 2011 nr. 1088 ved en endringsforskrift.

Forskriften kunngjøres i Norsk Lovtidend avd. I.

Vedtak om fredning ved forskrift er ikke et enkeltvedtak etter forvaltningsloven og kan ikke påklages.

Ved salg av den fredete eiendommen ut av statlig eie, vil henvisning til forskriften og dato for kunngjøringen i Norsk Lovtidend bli tinglyst som en heftelse på eiendommen.

Orientering om avhending, kopi av skjøte og opplysning om navn og adresse til ny eier må sendes til Riksantikvaren umiddelbart etter at salg er gjennomført.

Vennlig hilsen

Jørn Holme

Hanna Kosonen Geiran
avdelingsdirektør

Vedlegg: Forskrift 9. november 2011 nr. 1088 om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer:

- Kapittel 1. Generelle bestemmelser
- Kapittel 13. Fredning av Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo, gnr./bnr. 209/43

Elektronisk vedlegg (ikke vedlagt):

Vedlegg nr. 1 til SKE-forskriften Kapittel 13 Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo
(tilgjengelig på www.riksantikvaren.no)

Kopi til: Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Postboks 8111 Dep, 0032 Oslo/
Kunnskapsdepartementet, Pb 8119 Dep, 0032 OSLO/ Statsbygg, Postboks 8106 Dep, 0032 OSLO/ Fortidsminneforeningen, Dronningens gate 11, 0152 OSLO/ Oslo kommune - Byrådsavdeling for byutvikling, Rådhuset, 0037 OSLO/ Oslo kommune - Byantikvaren, Postboks 2094 Grünerløkka, 0505 Oslo/ Fortidsminneforeningen - Oslo og Akershus, Vøienvolden gård - Maridalsveien 120, 0461 OSLO/ Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 Oslo

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 13 Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo

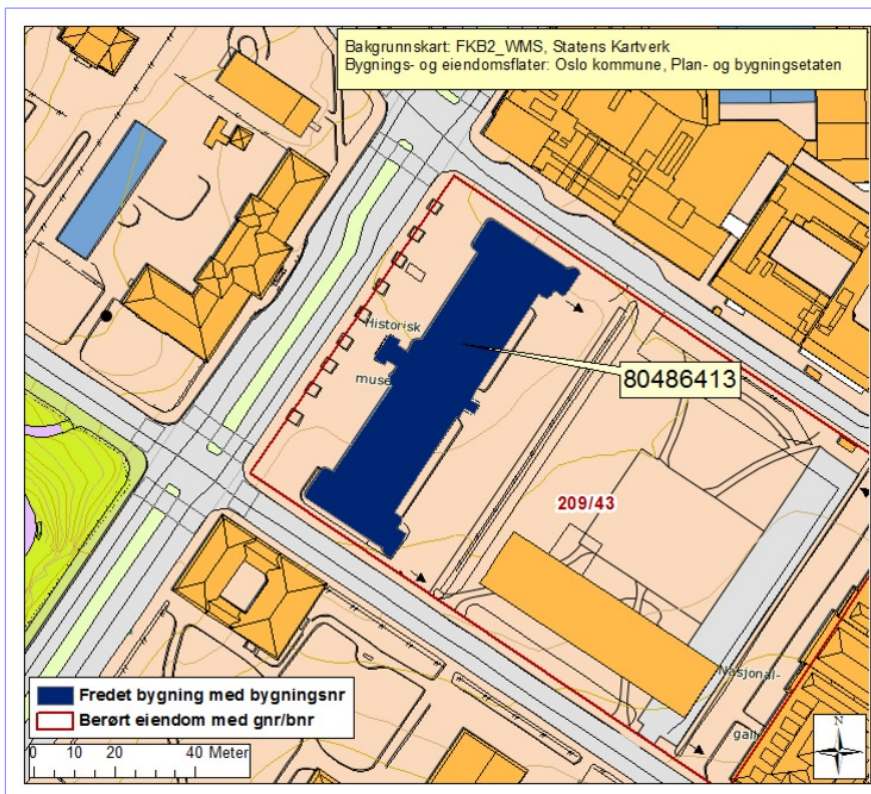
HISTORISK MUSEUM, FREDERIKS GATE 2, OSLO

Kommune:
301/Oslo kommune

Gnr/bnr:
209/43

AskeladdenID:
163416

**Referanse til
landsverneplan:**
Kompleks 99335706

Omfang fredning

Byggnavn	Oppført	Bygningsnr.	Gnr/bnr	Omfang
•SE06 Historisk museum	1897 - 1902	80486413	209/43	Eksteriør/Interiør

Fredning kompleks

- Omfang:** Fredningen omfatter Historisk museum.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Historisk museum fra 1902 som en bygning av høy arkitektonisk og kulturhistorisk verdi, formålsbygd for universitetets oldsaksamling. Formålet er videre å sikre bygningens monumentale uttrykk og arkitektoniske kvaliteter.
- Begrunnelse:** Historisk museum er tegnet av arkitekt Henrik Bull. Han ble valgt til å fullføre arkitektoppdraget på grunnlag av vinnerutkastet til arkitekt Karl August Henriksens som vant arkitektkonkurransen. Henriksen døde i 1892. Bull beholdt vinnerutkastets grunnform, men omgjorde Henriksens tegninger fra tyskpreget, sent 1800-talls Jugend-stil til mer organisk art nouveau.

Art nouveau-preget er tydelig i de definerte konturene, den plastiske behandlingen av bygningskroppen, de avrundede hjørnene, de forflatede buene og de natur- og plantenspirerte ornamenteringene i eksteriør og interiør. Ornamenteringene har en sjelden blanding av nasjonale og internasjonale elementer og regnes som et vesentlig bidrag til art nouveau arkitekturen i Norge.

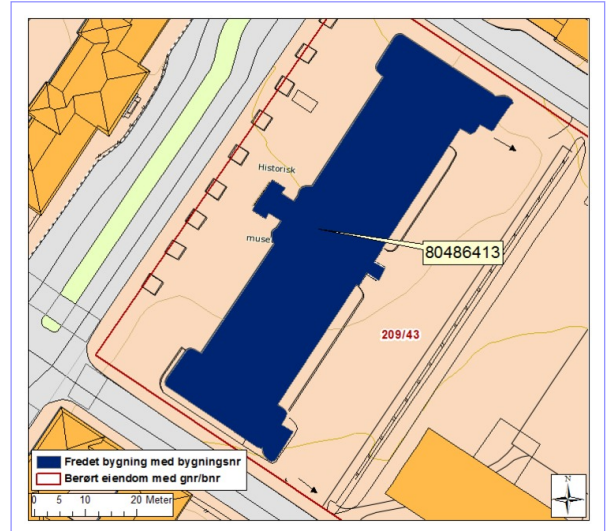

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 13 Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo

SE06 HISTORISK MUSEUM

Bygningsnr:	80486413
Gnr/bnr:	209/43
Oppført:	1897 - 1902
AskeladdenID:	163416-5
Referanse i landsverneplanen:	Bygning 11373 Kompleks 99335706

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 13 Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo

Fredning bygning

- Omfang:** Fredningen omfatter bygningens eksteriør og interiøret i 1., mellom-, 2., 3. og 4. etasje.
- Fredningen inkluderer hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, planløsning, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk og detaljer som skilt og dekor m.v. Fast inventar som blant annet innredningen i rom 441, 443 og 445, er fredet som del av interiøret.
- Fredningen omfatter også større løst inventar som opplistet på side 4 og 5.
- Omfanget av interiørfredningen er markert på plantegninger.
- Formål:** Formålet med fredningen er å bevare Historisk museum fra 1902 som en bygning av høy arkitektonisk og kulturhistorisk verdi, formålsbygd for universitetets oldsaksamling. Formålet er videre å sikre bygningens monumentale uttrykk og arkitektoniske kvaliteter.
- Formålet med fredningen er videre å sikre hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen så som fasadeløsning, opprinnelige og eldre deler som dører og vinduer, samt materialbruk og overflater. Formål med fredning av interiør er å opprettholde opprinnelig rominndeling med opprinnelige og eldre bygningsdeler, overflater og materialbruk, belysning, armaturer og detaljer, samt opprinnelig fast inventar. Formålet med fredningen av større løst inventar er å sikre det opprinnelige, arkitekttegnede inventaret og andre inventarstykker som er laget til bygningen, slik at det blir ivaretatt og at det ikke fjernes fra bygningen.
- Begrunnelse:** Bygningen er oppført i perioden 1897 - 1902 etter tegninger av arkitekt Henrik Bull i art nouveau-stil. Bygningen er et formålsbygg som fortsatt brukes til sitt opprinnelige formål; tegnet med utstillingssaler for universitetets kulturhistoriske samlinger. Blant annet var høyden på stavkirkeportalene bestemmende for takhøyde i første etasje.
- Art nouveau-preget er tydelig i de definerte konturene, den plastiske behandlingen av bygningskroppen, de avrundede hjørnene, de rundbuede vinduene og nennsomt utformede gesimser og takoppbygg, og de natur- og plantenspirerte ornamenteringene i eksteriør og interiør. Den gjennomførte stilen er tydelig i utstillingssalene og rom forøvrig, dørromramminger, møbler, messinglamper og dør- og vindusgitre, trappegelendre, med mer. Smijernsornamenteringene er utført av Carl Bilgrei etter Bulls tegninger. Motiver som går igjen er uglen, museets initialer HM og dragestilsløven.
- I norsk arkitekturhistorie finner vi knapt noen annen bygning som til de grader har fått sin utforming integrert med de gjenstander og den funksjon den skulle fylle. Bygningen er godt bevart både i eksteriør og interiør.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 13 Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo

Oversikt over fredet større løst inventar i Historisk museum

Inventarnumrene referer seg til Universitetet i Oslo sin liste «Historisk museum Dokumentasjon av bevart opprinnelig inventar» (Oslo, 02.09.2014).

MØBLER

- 5 stk. sittebank i eik med armlener. Nedfelt sekundært setetrekk i svart skinn, tilsvarende det originale trekket. Pyntenagler. Tegnet av Bull. (Nr. 05.1-5.)
- 1 stk. skrivebord i eik med nedfellbar buet klaff og to skuffer under plate. Usikker provinciens. (Nr. 07.)
- 1 stk. skrivebord bestående av plate som hviler på to skuffeseksjoner skjult bak dører med speilfylling. Eik med dekorative beslag i messing. En forløper til skrivebordene Bull tegnet for Regjeringsbygningen. (Nr. 08.)
- 1 stk. skrivebord i eik med skuffebeslag og nøkkelskilt av messing. Jugendstil med preg av nyrenessanse. Tre skuffer under bordplaten. Trolig tegnet av Bull. (Nr. 09.)
- 1 avlastningsbord i eik med to skuffer i sargen og spiler i siden. Trolig tegnet av Bull. (Nr. 14.)
- 1 stk. bord i eik med innfelt skinn i bordplaten. Tegnet av Bull. (Nr. 15.)
- 1 stk. bord i eik med skuffer med messingsbeslag i sargen. Tegnet av Bull som biblioteks, møte- eller avlastningsbord. (Nr. 16.)
- 8 stk. magasinskap i beiset eller lasert furu for oppbevaring av gjenstander og arkivalia. Messingsbeslag, flyttbare hyller. Tegnet av Bull. (Nr. 18.1-8.)
- 1 bokhylle i eik uten bakplate med flyttbare hyller. Tegnet av Bull. (Nr. 51.)

MONTRE

- 1 stk. veggmonter i eik med heldekkende glassdør og glass i sidevanger. Tegnet av Bull. (Nr. 20.)
- 1 stk. monter med skråstilt glasstopp og oppbevaringsskuffer i sokkel. Messingbeslag. Tegnet av Bull. (Nr. 21.)
- 1 stk. montersokkel i eik med skapdør på én side. Topplate med plass til løs glassmonter. Tegnet av Bull. (Nr. 22.1.)
- 1 monter i mahogany sammensatt av tre store monterenheter i to dybder. Originalglass. Jugend. Kan være tegnet av arkitekt Holger Sinding-Larsen. (Nr. 25)
- 1 monter i mahogany med originalglass i front og sider. Jugend. Kan være tegnet av arkitekt Holger Sinding-Larsen. (Nr. 26)
- 1 veggmonter i eik med messingbeslag. Horisontal sprosse og originalglass i front og side. Tegnet av Bull. (Nr. 27.)

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 13 Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo

- 6 stk. veggmontre i eik med originalglass i front og side. Tegnet av Bull. (Nr. 28.1-6.)
- 1 monter i eik med originalglass i topp og sider. Spilemotiv i sarg. Tegnet av Bull. (Nr. 29.)
- 2 frittstående montre sammensatt av fire enheter. Skrå glassflate, sokkel med skuffer bak dører. Eikeådring. Kan være tegnet av arkitekt Chr. H. Grosch. (Nr. 30.1-4.)
- 1 monter i eik med originalglass i topp og sider, uten sprosse i side. Spilemotiv i sarg. Tegnet av Bull. (Nr. 31.)
- 1 bordmonter i eik med asymmetrisk skårne sider på benene, samt et rektangulært dekorativt motiv skåret inn øverst i sargen. Tegnet av Bull. (Nr. 33.)
- 1 bordmonter i eik med sekundærglass i topp og sider. Spilemotiv i sarg og frontvegg. Tegnet av Bull. (Nr. 34.)
- 1 veggmonter i eik med hyller, messingbeslag og originalglass. Tegnet av Bull. (Nr. 35.)

LAMPER

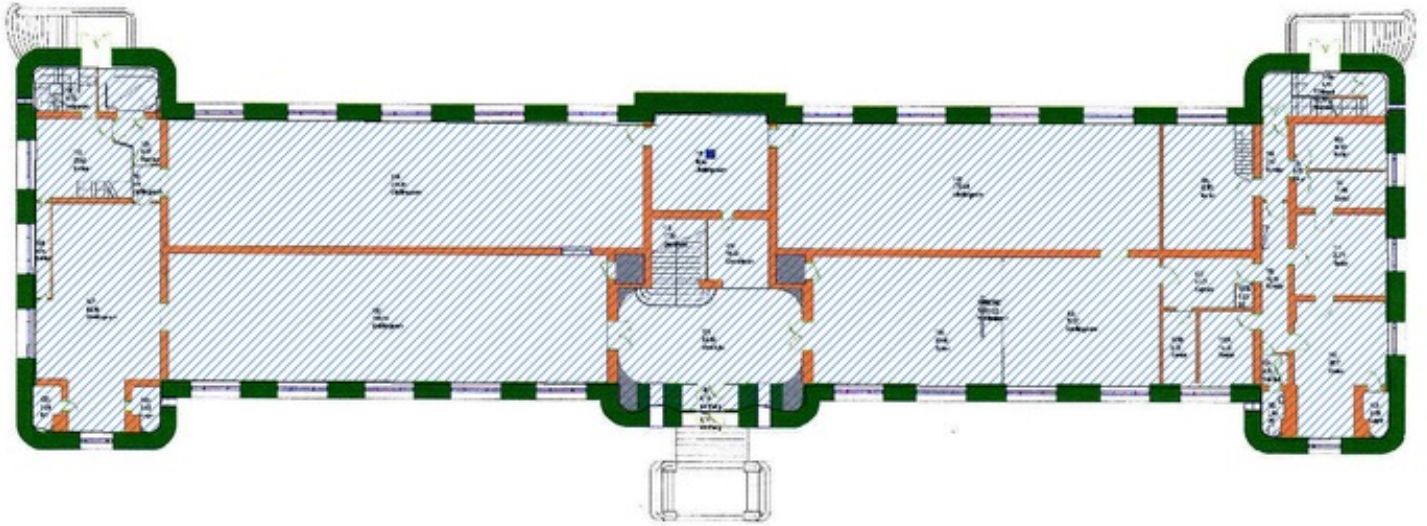
- 7 stk. takplafonder av messing med klar glasskuppel med slepen dekor. Tegnet av Bull for bygningen. (Nr. 57.1-7.)
- 1 stk. vegglampe i messing. Hengende klar glasskuppel med slepen dekor. Ubekreftet om lampen er produsert etter Bull sine tegninger. (Nr. 58.)
- 1 stk. lysekroner – Type 1. (en av de to lengste variantene som i dag finnes i Historisk museum). Monogram «HM». Tegnet av Bull. Messing med rikt slepne kupler i klart glass. Åtte avrundede dråpeformede kupler hengende fra utstikkende armer, montert bak en horisontal ring av messing. Hengende sylindrisk midtkuppel med avsluttende kule. (Nr. 59.)
- 2 stk. lysekroner – Type 2. (fellestrekk med Type 1, men i en mer kraftfull komposisjon). Monogram «HM». Tegnet av Bull. Messing med rikt slepne kupler i klart glass. (Nr. 60.1-2.)
- 5 stk. lysekroner – Type 3. (mellomhøyde). Messing og slepne kupler som Type 1 og Type 2, men med alternativ utforming. Monogram «HM». Tegnet av Bull. (Nr. 61.1-5.)
- 6 stk. lysekroner – Type 4. Messing og slepne kupler. Korteste variant uten stag. Tegnet av Bull. (Nr. 62.1-6.)

DØRER

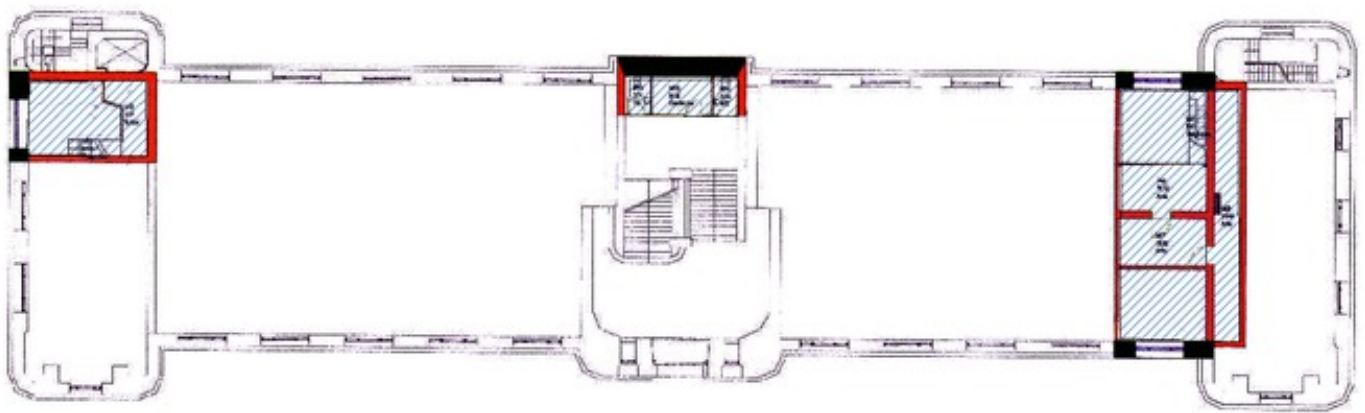
- 6 stk. dører med omramming; to sett dobbeltdører opprinnelig i bruk i utstillingssalene. Mørk eik med vinduer. To dører med buet omramming i mørkbeiset treverk. (Nr. 70.1-6.)

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 13 Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo

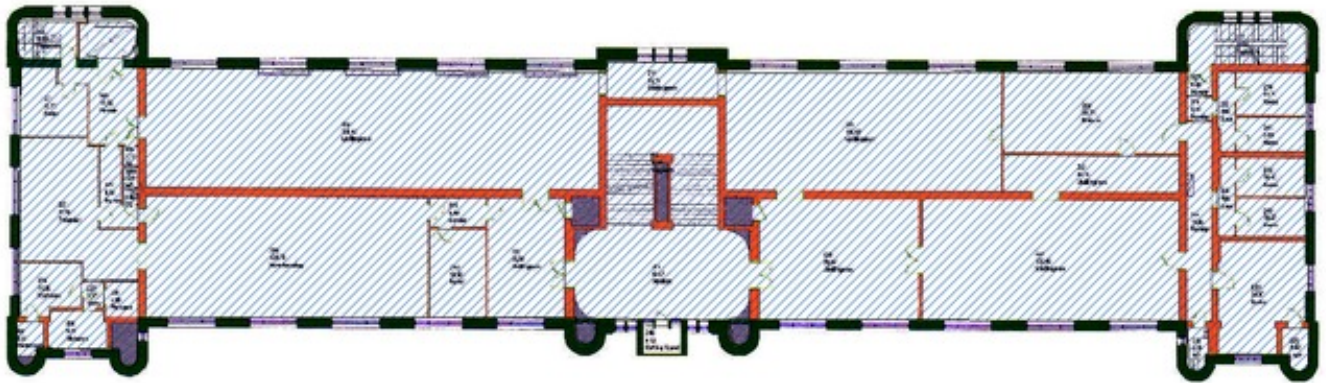
Plantegning 1. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur.

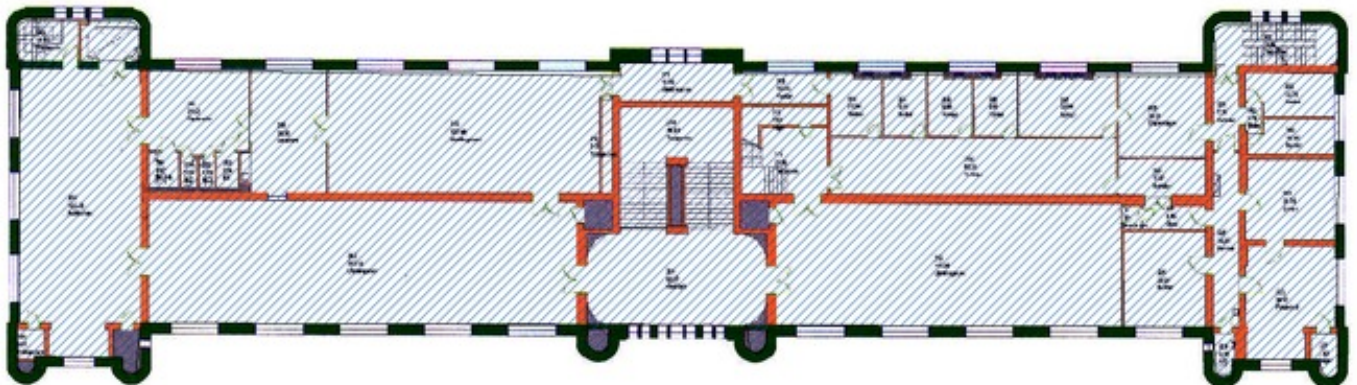
Plantegning mellometasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur.

Forskrift om fredning av Statens kulturhistoriske eiendommer

Kapittel 13 Historisk museum, Frederiks gate 2, Oslo

Plantegning 2. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur.

Plantegning 3. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur.

Plantegning 4. etasje. Omfang interiørfredning er markert med blå skravur.